

Ministarstvo finansija

Izvještaj o realizaciji Programa reformе upravljanja javnim finansijama 2022-2026, u 2024. godini

Mart 2025. godine

SADRŽAJ

I	UVODNI REZIME.....	2
II	INFORMACIJE O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA.....	8
II-1	Ojačani fiskalni okvir i planiranje budžeta.....	8
II-1.1	Makroekonomska analiza i fiskalna politika.....	9
II-1.2	Srednjeročno planiranje budžeta	12
II-1.3	Dalji razvoj programskog budžetiranja	15
II-1.4	Upravljanje javnim investicijama	17
II-1.5	Upravljanje javnim dugom	20
II-1.6	Razvoj sistema sopstvenih sredstava EU	22
II-1.7	Poboljšanje zvanične statistike	23
II-2	Izvršenje budžeta.....	25
II-2.1	Poboljšanje efikasnosti u prikupljanju prihoda	25
II-2.2	Javne nabavke.....	33
II-2.3	Reforma državne pomoći	36
II-2.4	Sistem obračuna zarada	39
II-3	Računovodstvo, praćenje i finansijsko izvještavanje	41
II-3.1	Prelazak na obračunsko računovodstvo	42
II-3.2	Upravljanje (nefinansijskom) državnom imovinom i katastrom	44
II-3.3	Izvještavanje o izvršenju budžeta	47
II-3.4	Upravljanje i izvještavanje o korišćenju fondova EU.....	49
II-4	Finansijska kontrola	50
II-4.1	Unutrašnja finansijska kontrola u javnom sektoru (PIFC)	51
II-4.2	Eksterna revizija	53
II-4.3	Koordinacija borbe protiv prevara (AFCOS)	57
II-4.4	Poboljšanje efikasnosti Revizorskog tijela	59
II-4.5	Operacionalizacija funkcije budžetske inspekcije	60
III	BUDŽET	62
IV	PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATESKOG DOKUMENTA	62
V	TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE	64

I UVODNI REZIME

Izvještaj o realizaciji Programa reforme upravljanja javnim finansijama za 2024. godinu pruža sveobuhvatan pregled postignutih rezultata, ključnih aktivnosti i izazova u implementaciji reformskih mjera koje su usmjerene na unaprjeđenje efikasnosti i transparentnosti upravljanja javnim sredstvima. U prethodnoj godini ostvareni su značajni pomaci u realizaciji ključnih aktivnosti usmjerenih na stvaranje čvrstih temelja za uspješno sprovođenje reforme upravljanja javnim finansijama, što predstavlja presudan korak ka unaprjeđenju efikasnosti i transparentnosti u korišćenju državnih resursa.

Implementacija PFM programa je sastavni dio procesa pridruživanja EU, u okviru klastera 1 - Temeljnih prava, koji uključuje i ispunjenje ekonomskih kriterijuma za članstvo u EU. U tom smislu, a prema Izvještaju EK za 2024, Crna Gora je umjereno spremna u ovim oblastima za članstvo, uz ostvareni ograničen ili neki napredak. Dalja implementacija PFM programa u 2024. usmjerena je na ispunjenje obaveza Crne Gore u upravljanju javnim finansijama u procesu pregovora za članstvo u EU u relevantnim pregovaračkim poglavljima: 17- Ekonomska i monetarna unija, 18-Statistika i 32- Budžetske i finansijske odredbe; 5 -Javne nabavke, 8 – Konkurencija, 16 – Oporezivanje, 29- Carinska unija i 32 – Finansijska kontrola. Navedene aktivnosti su istovremeno u funkciji postizanja agregatne fiskalne discipline, operativne efikasnosti i efikasne alokacije budžetskih sredstava u zemlji. Realizacija aktivnosti iz ovog Programa je istovremeno doprinijela daljem poboljšanju u oblastima koje su kroz relevantne međunarodne izvještaje poput PEFA, PIMA, SIGMA monitoring izvještaj, prepoznate da treba da budu unaprijeđene.

U izvještajnom periodu je uspostavljena i dodatno ojačana koordinaciona struktura za praćenje napretka reforme, dok je intenzivirana komunikacija s međunarodnim partnerima kako bi se osigurala potrebna podrška za implementaciju Programa.

Imajući u vidu značaj Programa reforme upravljanja javnim finansijama za period 2022 – 2026. godine, koji je usvojen u decembru 2022. godine, kao i opseg, ciljeve, aktivnosti koje podrazumijeva njegova implementacija, prepoznata je potreba formiranja adekvatne koordinacione strukture koja će predvidjeti zadatke i obaveze svih nadležnih institucija i obezbijediti efikasno i pravovremeno sprovođenje reforme u ovoj oblasti. S tim u vezi, Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 11. aprila 2024. godine, na predlog Ministarstva finansija, usvojila je Odluku o obrazovanju Radne grupe za praćenje realizacije Programa reforme upravljanja javnim finansijama za period 2022-2026. godine. Odluka je objavljena u "Službenom listu Crne Gore" 16. maja 2024. godine.

Radna grupa, kojom koordinira Ministarstvo finansija, zadužena je za koordinaciju, monitoring i izvještavanje o ostvarenim rezultatima implementacije aktivnosti planiranih Programom. Radnu grupu čini 70 predstavnika 14 državnih institucija, raspoređenih u četiri radna tima zadužena za koordinaciju aktivnosti u okviru četiri strateška cilja PFM Programa: (1) Ojačani fiskalni okvir i planiranje budžeta, (2) Izvršenje budžeta, (3) Računovodstvo, praćenje i finansijsko izvještavanje, (4) Efikasna finansijska kontrola.

Odlukom o obrazovanju Radne grupe definisano je da Radna grupa, između ostalog, koordinira i vrši nadzor nad implementacijom mjera i aktivnosti predviđenih Programom, priprema godišnje planove za implementaciju Programa, priprema izvještaje o napretku ostvarenom u implementaciji Programa. Radna grupa je pripemila predmetni Izvještaj o implementaciji PFM programa u 2024. godini.

Radi unaprjeđenja transparentnosti i efikasnije koordinacije sprovođenja reforme, članovi Savjeta za reformu javne uprave iz reda nevladinih organizacija i univerziteta pozivaju se da prisustvuju sastancima Radne grupe, u skladu sa Odlukom. Pripremljen je i usvojen Poslovnik o radu Radne grupe, kojim se uređuju organizacija i način rada Radne grupe, prava i dužnosti njenih članova i druga pitanja od značaja za rad. Nastavljen je i intenziviran dijalog sa Evropskom komisijom na temu sprovođenja PFM reforme. U Podgorici je 18. aprila 2024. godine održan follow-up sastanak sa predstavnicima Evropske komisije i SIGMA-e na kojem je razmotren stepen realizacije zaključaka sa PFM Dijaloga održanog u novembru 2023. godine. U Briselu je 20. novembra 2024. godine održan godišnji sastanak na temu reforme upravljanja javnim finansijama, u okviru sastanka Posebne radne grupe za reformu javne uprave. U toku 2024. godine održavana je redovna komunikacija sa predstavnicima Delegacije Evropske unije u cilju razmjene informacija o svim aspektima implementacije reforme, kao i realizacije projekata tehničke podrške za PFM koji se finansiraju iz EU fondova. Preduzete su brojne aktivnosti u cilju obezbjeđivanja tehničke i ekspertske podrške za implementaciju mjera definisanih Programom, uz podršku EU, MMF, UNDP i drugih donatora, u različitim oblastima upravljanja javnim finansijama.

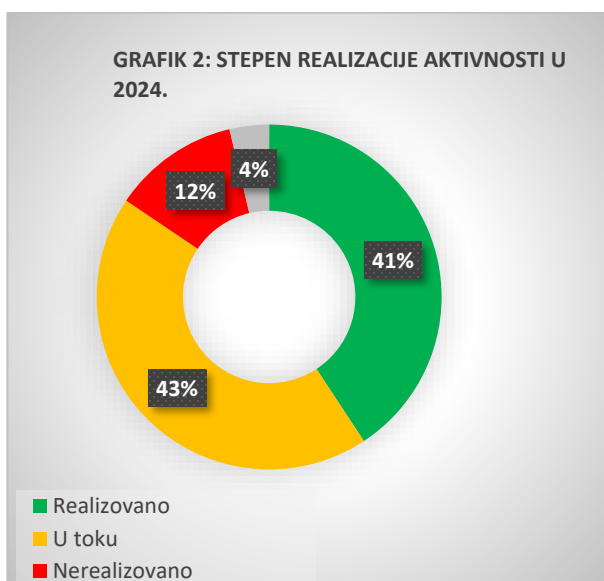
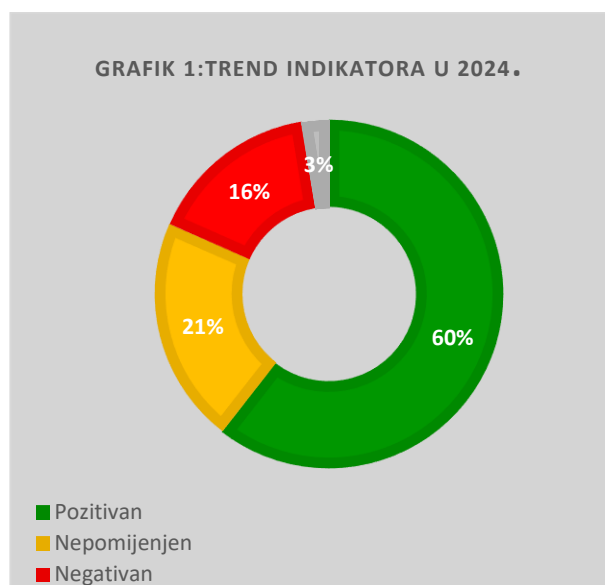
Glavni nalazi monitoringa implementacije PFM programa za 2024. koji obuhvataju 144 aktivnosti i 38 indikatora, prikazani su u donjim grafikonima. One pokazuju značajan učinak u implementaciji PFM Programa u 2024. godini, na način da je 60% ukupnih indikatora učinka poboljšano u odnosu na prethodnu godinu.

Konkretni pozitivni učinci u primjeni Programa u 2024. se odnose na smanjenje razlike između projektovanog i ostvarenog BDP na 0,7%, što je bolje od ciljane vrijednosti koja iznosi +/-2%. Jedan od važnih učinaka u 2024. je smanjeno odstupanje između gornjih granica rashoda utvrđenih u srednjoročnom budžetskom okviru i godišnjeg proračuna, na nivo ispod 2%. Važan učinak je i smanjeno odstupanje između planiranih budžetskih izdataka u srednjoročnom budžetskom okviru i izvršenja budžeta u 2024. godini, dok je iznos ukupnih prihoda prema preliminarnim podacima za prošlu godinu 1,1% odstupao od plana, što je bolje od postavljenih ciljanih vrijednosti u Programu. Postignuti su bolji rezultati i u upravljanju javnim investicijama kroz otpočinjanje izrade Dugoročnog plana investicija. Važan učinak je i poboljšanje prosječne ročnosti duga na 4,06 godina, kao i ostvareni napredak u poglavljima 5 - Javne nabavke, 8 - Konkurencija, 16 - Oporezivanje, 17- Ekonomska i monetarna unija, 18 - Statistika i 29 - Carinska unija, koji je važan za zatvaranje ovih poglavlja.

Značajan učinak u izvršenju budžeta je ostvaren skraćivanjem vremena obrade prigovora u javnim nabavkama na 24 dana. Takođe i smanjenjem prosječnog broja žalbi na javne nabavke u odnosu na broj objavljenih obavještenja o tenderu i povećanjem prosječnog broja ponuđača na objavljene tendere na 3,3. Navedeno predstavlja adekvatan trend ka postavljenim ciljanim vrijednostima. Pozitivan učinak u 2024. je i to da je povećan broj institucija koje koriste centralizovani obračun zarada na 159. To čini rast od 13,57%. u broju subjekata i 46% u broju zaposlenih. Takođe, u 2024. godini je napravljen korak dalje u pravcu uvođenja obračunskog računovodstva u javni sektor kroz usvajanje potrebnih podzakonskih akata, a istovremeno je osnažen pravni okvir i informacioni sistem za održavanje katastra nepokretnosti. Kao učinak u pravcu praćenja efektivnosti alokacije

budžetskih sredstava, izrađen je izvještaj o realizaciji programskog budžeta za 2023. Indikatori učinka u oblasti finansijskih kontrola takođe pokazuju da je u 2024. godini povećano učešće ministarstava koja delegiraju ovlašćenja za finansijsko upravljanje i unutrašnje kontrole na 42%, što predstavlja ubrzano približavanje ciljanoj vrijednosti od 80% u 2026. godini. Dodatno, ostvaren je napredak u ispunjenju završnog mjerila u poglavlju 32 - Finansijska kontrola, kroz završetak obaveza iz oblasti eksterne revizije, ko i kadrovskog i organizacionog osnaživanja budžetske inspekcije.

Ostavrenju pozitivnog trenda indikatora učinka doprinijela je realizacija 41% aktivnosti iz Akcionog plana u skladu planiranom dinamikom, dok je 44% aktivnosti u toku i očekuje se njihov završetak u planiranim rokovima.

Najvažniji ostvareni rezultati i izazovi u implementaciji PFM programa za 2024. prikazani su u nastavku.

SC 1: Ojačani fiskalni okvir i planiranje budžeta

USPJESI

- ✓ Unaprijeđene su makrofiskalne projekcije i smanjeno odstupanje (do 2%) ostvarenih u odnosu na projektovane rezultate.
- ✓ Uspostavljen sistem za praćenje fiskalnih rizika koji proističu iz poslovanja državnih preduzeća.
- ✓ Povećan nivo rodno odgovornog budžetiranja u planiranju budžeta i obezbijeđene pretpostavke za izvještavanje o izvršenju budžeta zasnovano na rezultatima.
- ✓ Unaprijeđen nadzor nad planiranjem kapitalnog budžeta.
- ✓ Obezbijeđen pravni osnov za implementaciju ESA 2010 u statistici javnih finansija, te zatvaranje pregovaračkog poglavlja 18.

IZAZOVI

- Osnivanje Fiskalnog savjeta.
- Ograničeni kapaciteti za srednjoročno budžetiranje.
- Ograničeni kapaciteti za obezbjeđenje kontinuiteta za primjenu ESA 12010.
- Nedovoljna svijest i nedostatak spremnosti na lokalnom nivou o praćenju efektivnosti alokacije budžetskih sredstva kroz uvođenje programskog budžeta.

SC 2: Izvršenje budžeta

USPJESI

- Povećani su godišnji prihodi budžeta u 2024. za 7,3%.
- IRMS je u završnoj fazi razvoja i podaci migrirani.
- Primjenom NCTS-a doprinosi se efikasnijoj borbi protiv prevara i korpucije.
- Povećana je informisanost građana i građanki kroz događaje za podizanje svijesti i edukativne kampanje o pravilima izmirivanja poreskih obaveza.
- Povećani su svijest i nivo stručne osposobljenosti u oblasti javnih nabavki.
- Povećana je efikasnost sistema e-nabavki.
- Izmjenom zakonodavnog okvira u oblasti kontrole državne pomoći u skladu sa EU acquis, unaprijeđena opšta pravila za pomoć male vrijednosti i pomoć male vrijednosti za usluge od opšteg ekonomskog interesa.
- Obrađeno 75% predmeta o postupcima naknadne kontrole državne pomoći od strane AZZK, te prvi put dobijene sudske presude.
- Sistem za centralizovani obračun zarada proširen na 159 korisnika ili 16700 zaposlenih (37% ukupnog broja zaposlenih).

IZAZOVI

- Potpuno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u oblasti poreske i carinske politike.
- Uspostavljanje PDV registra u sklopu IRMS-a i priprema projektne dokumentacije za adekvatnu integraciju na sistem za razmjenu podataka o PDV (VIES).
- Neophodno ubrzati aktivnosti na testiranju aplikativnih modula u IRMS-u
- Nepovoljna starosna struktura poreskih inspektora/ki, kao i ograničen broj IT eksperata u Poreskoj upravi.
- Nedostatak sredstava za dalje unapređenje elektronskog sistema javnih nabavki.
- Nedovoljno razvijeni administrativni kapaciteti za kontrolu državne pomoći.

SC 3: Računovodstvo, praćenje i finansijsko izvještavanje

USPJESI

- ✓ Stvorene su pravne pretpostavke za prelazak na obračunsko računovodstvo kroz usvajanje potrebnih podzakonskih akata.
- ✓ Povećan je broj sertifikovanih računovođa u javnom sektoru.
- ✓ Poboljšane su evidencije nepokretnosti kroz unapređenje katastarskog informacionog sistema.
- ✓ Unaprijeđeno je izvještavanje o izvršenju budžeta po programskoj klasifikaciji za 2023, zahvaljujući unapređenju BMIS-a.

IZAZOVI

- Nedostatak informacionih sistema i nedovoljni kadrovski kapaciteti za primjenu novog zakonskog okvira za obračunsko računovodstvo.
- Nedovoljna informacija o spremnosti opština za prelazak na obračunsko računovodstvo.
- Nedostatak informacija o troškovima i koristima nadogradnje računovodstvenog informacionog sistema.
- Nezavršena procjena državne imovine radi kompletiranja registra nepokretnosti.
- Nedostatak metodologije za masovnu procjenu državne imovine.
- Nedostatak softverskog rješenja za popis kompletne imovine.

SC 4: Finansijska kontrola

USPJESI

- ✓ Unaprijeđen je metodološki okvir za upravljačku odgovornost.
- ✓ Podignuta je svijest rukovodilaca o značaju upravljačke odgovornosti.

Unaprijeđena su znanja revizora za ocjenu efikasnosti unutrašnjih kontrola.

- ✓ Unaprijeđen je proces praćenja implementacije preporuka eksterne revizije. Srednjoročni plan revizije uspjeha 2020-2024 DRI-a je realizovan 83%, a Srednjoročni plan finansijskih revizija i revizija pravilnosti je realizovan 85%.
- ✓ Razvijena je i Metodologija upravljanja rizicima od prevara i nepravilnosti i izvršena analiza pravne osnove AFCOS sistema.
- ✓ Unaprijeđen je pravni okvir za rad budžetske inspekcije kroz usvojeni Zakon o budžetskoj inspekciji. Osaženi su kapaciteti zapošljavanjem novih budžetskih inspektora.

IZAZOVI

- Nedovoljna razvijenost regulatornog okvira za unutrašnju reviziju.
- Nedovoljno razvijeni kapaciteti za unutrašnju reviziju kod budžetskih korisnika.
- Sprovođenje proceure izbora člana i predsjednika Senata DRI.
- Kašnjenje u finalizaciji strateških dokumenata o prevarama i nepravilnostima.
- Nedovoljno ubrzanje ekspertske podrške za unapređenje rada budžetske inspekcije.

PREPORUKE

SC 1: Ojačani fiskalni okvir i planiranje budžeta

- Usvojiti izmjene i dopune Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojima bi se prolongirao rok za uspostavljanje Fiskalnog savjeta, obezbijedile pretpostavke za dalji razvoj programskog budžetiranja i sl.
- Nastaviti sa unapređenjem znanja i vještina zaposlenih u MF kroz ciljane obuke i rad na modelima za mekroekonomske projekcije.
- Donijeti metodologiju za procjenu fiskalnih rizika.
- Uspostaviti efikasan sistem monitoringa sprovođenja srednjoročnih planova kroz uvezivanje sa srednjoročnim budžetskim okvirom i programskim budžetom.
- Kontinuirano unaprijeđivati proces prepoznavanja rodni ciljeva i indikatora u sklopu budžetskih dokumenata.
- Dalje povećanje svijesti o važnosti programskog budžeta na lokalnom nivou. Finalizovati procedure i priručnik za evaluaciju učinka programa i projekata.
- Kontinuirano raditi na unaprijeđenju administrativnih kapaciteta u svim institucijama uključenim u proces planiranja sopstvenih sredstava EU, u oblasti upravljanja javnim dugom, javnim investicijama, kao i u oblasti statistike javnih finansija radi efikasnosti implementacije ESA 2010.

SC 2: Izvršenje budžeta

- Ubrzati pristup Konvencijama, sa ciljem ispunjenja završnog mjerila 3 za poglavlje 29 - Carinska unija.
- Ubrzati aktivnosti za punu primjenu IRMS-a.
- Ubrzati aktivnosti na izradi podzakonskih akata kojim bi se jasno definisao PDV broj.
- Povećati broj inspektora radi suzbijanja sive ekonomije.
- Nastaviti sa jačanjem administrativnih kapaciteta u oblasti javnih nabavki i državne pomoći.

SC 3: Računovodstvo praćenje i finansijsko izvještavanje

- Hitna analiza prednosti i neodstatka nadogradnje računovodstvenog informacionog sistema
- Bolje uvezivanje svih institucija i uključivanje više IT eksperata.
- Spovođenje posebnih obuka za primjenu nove regulative za obračunsko računovodstvo
- Kontinuirane obuke za upravljanje registrom imovine
- Uspostavljanje interoperabilnosti relevantnih iT sistema za upravljanje državnom imovinom
- Pojačati aktivnosti na unapređenju vizuelizacije izvršenja budžeta.

SC 4: Finansijska kontrola

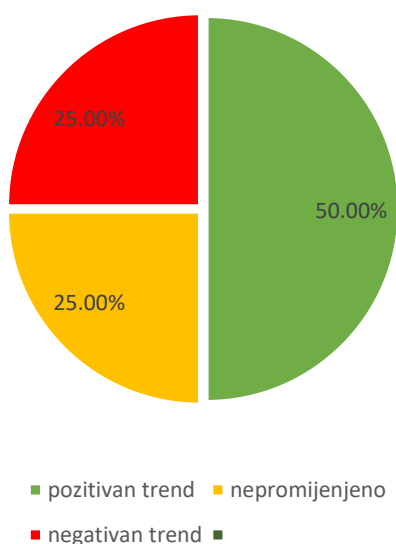
- Dalje unapređenje regulatornog okvira za upravljačku odgovornost i promocija delegiranja ovlašćenja za donošenje odluka i upravljanje resursima.
- Nastaviti sa obukama Za unutrašnje revizore.
- Ubrzati finalizaciju strateških dokumenata i analiza.
- Izvršiti izmjene zakonskog okvira za dalje jačanje kapaciteta Revizorskog tijela.
- Dalje jačanje kapaciteta budžetske inspekcije.

II INFORMACIJE O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA

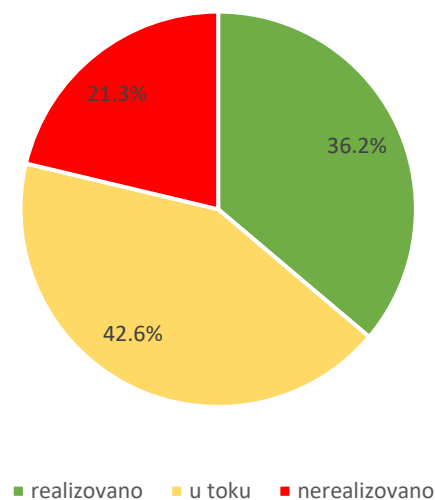
II-1 OJAČANI FISKALNI OKVIR I PLANIRANJE BUDŽETA

Indikatori učinka u ostvarivanju strateškog cilja „Ojačani fiskalni okvir i planiranje budžeta“ pokazuju značajan pozitivan trend u 2024. godini. Konkretnije, u svim podsistemima PFM programa koji se odnose na planiranje budžeta, 50% indikatora učinka je poboljšano, dok je 25% na istom nivou kao u 2023. godini. Drugim riječima, poboljšani indikatori ukazuju na napredak u svim pregovaračkim poglavljima u procesu stabilizacije i pridruživanja sa EU, na koje se odnosi Strateški cilj I PFM Programa- „Ojačani fiskalni okvir i planiranje budžeta“. Ovo posebno uključuje napredak u poglavljima 17- Ekonomska i monetarna unija, 18-Statistika i 32- Budžetske i finansijske odredbe. Navedenom je značajno doprinijela realizacija aktivnosti na identifikaciji i praćenju fiskalnih rizika, poboljšanju kapaciteta za makroekonomsko predviđanje, poboljšanje strukture programa i informacija o učinku, promocija korišćenja javno-privatnog partnerstva, uspostavljanje baze podataka kapitalnih projekata, donošenje nove strategije upravljanja javnim dugom, uspostavljanje procedura za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava EU. Prikaz trenda indikatora učinka u okviru Strateškog cilja I PFM Programa – „Ojačani fiskalni okvir i planiranje budžeta“ kao i aktivnosti u funkciji ostvarivanja tih indikatora u 2024. godini, dat je na grafiku ispod.

Grafik 3: Trend indikatora

Grafik 4: Stepen implementacije aktivnosti

II-1.1 Makroekonomska analiza i fiskalna politika

Tabela u nastavku pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru ovog podsistema u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju učinaka.

PODSISTEM CILJ 1.1	Makroekonomska analiza i fiskalna politika				
Indikator	Početna vrijednost 2021.	Ostvarena vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Razlika između projektovanog i ostvarenog BDP-a	- 2%	- 0.5%	0.7% ¹		- 2%
Odstupanje između gornjih granica rashoda utvrđenih u SBO-u i godišnjeg proračuna [Cilj: < 2%]	- 2%	- 2%	- 2%		- 2%
Odstupanje između planiranih budžetskih izdataka u SBO i izvršenja budžeta prošle godine	- 2%	- 2%	- 2%		- 2%
Odstupanje između planiranih budžetskih prihoda u SBO/godišnjem i stvarne naplate prošle godine	- 2%	0.3%	1.1% ²		- 2%

OPERATIVNI CILJ 1.1.1 – Formiranje Fiskalnog savjeta za jačanje nadzora nad sprovođenjem fiskalne politike i izgradnju njegovih kapaciteta

Formalne pretpostavke za osnivanje Fiskalnog savjeta Crne Gore stvorene su usvajanjem Izmjena i dopuna Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti 2023. godine, kojim su propisane nadležnosti Fiskalnog savjeta, kriterijumi za izbor članova, stručna služba i dr. Međutim, još uvijek nije izvršen izbor članova Fiskalnog savjeta.

Izazovi: Izbor članova Fiskalnog savjeta, kako bi se stvorili uslovi za funkcionisanje i operativan rad shodno nadležnostima Fiskalnog savjeta.

Preporuke: Usvajanje izmjena i dopuna Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojima bi se rok za funkcionisanje Fiskalnog savjeta prolongirao za godinu dana, odnosno za 2026. godinu, dok bi se tokom 2025. godine završio izbor članova Fiskalnog savjeta. Izrada procedura/pravilnika za

¹ Ostvarenje za 2024. još uvijek nije konačno. Podaci o ostvarenju stope BDP su za devet mjeseci.

² Preliminarni podatak za 12 mjeseci 2024.

funkcionisanje Fiskalnog savjeta će biti realizovana, uz podršku Svjetske banke, nakon formiranja Fiskalnog savjeta.

OPERATIVNI CILJ 1.1.2 – Poboljšanje identifikacije i praćenja fiskalnih rizika

U prethodnoj godini ostvarene su ključne aktivnosti fokusirane na unaprijeđenje sistema upravljanja i nadzora nad sektorom državnih preduzeća, čime je postavljen temelj za dalji razvoj i efikasnije poslovanje ovog sektora.

Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 22. februara 2024. godine, razmotrila Informaciju o uspostavljanju registra javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu države, koju je dostavilo Ministarstvo finansija. S tim u vezi, Vlada je zadužila Ministarstvo finansija da, u koordinaciji s Ministarstvom javne uprave i nadležnim ministarstvima, preduzme neophodne aktivnosti na uspostavljanju javnog registra privrednih društava u većinskom vlasništvu, na način da se, u prvoj fazi, preduzmu aktivnosti u cilju uspostavljanja registra do kraja februara 2024. godine.

U skladu sa zaključkom Vlade od 1. marta 2024. godine, Ministarstvo finansija je uspostavilo Registar javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu države i isti je 29. februara 2024. godine objavljen putem zvaničnog sajta ove institucije (<https://www.gov.me/clanak/registar-javnih-preduzeca-i-privrednih-drustava-u-vecinskom-vlasnistvu-drzave>). Na web stranici MF objavljen je ažurirani Registar privrednih društava i javnih preduzeća sa centralnog nivoa vlasti, zaključno sa posljednjim dostupnim podacima za 2023. godinu.

U saradnji sa ekspertima MMF, u 2024. godini nastavljeno je jačanje kapaciteta zaposlenih u Direkciji za fiskalne rizike javnih preduzeća, za analizu i izvještavanje o fiskalnim rizicima koji proizilaze iz poslovanja sektora državnih preduzeća.

U drugoj polovini 2024. godine Ministarstvo finansija je samostalno održalo godišnje sastanke sa 13 privrednih društava/javnih preduzeća, u cilju bližeg upoznavanja s njihovim aktivnostima i rezultatima poslovanja. U planu je da ovo bude kontinuirana praksa u budućnosti. Pripremljene su pojedinačne analize poslovanja za 15 preduzeća koja su ocijenjena kategorijom visokog fiskalnog rizika (kategorije 4 i 5).

Vlada Crne Gore je u julu 2024. godine usvojila Analizu institucionalnog i regulatornog okvira za poslovanje javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom vlasništvu države, i tom prilikom, između ostalih, donesen je zaključak kojim se zadužuje Ministarstvo finansija da pripremi Nacrt dokumenta kojim će se precizno definisati vlasnička politika države u javnim preduzećima i privrednim društvima u većinskom državnom vlasništvu, kao i jačanje vlasničke funkcije i veća orijentisanost na centralizovani model upravljanja, kao i zaključak kojim se zadužuje Ministarstvo finansija da, u saradnji s nadležnim resorima, pripremi nacrt novog zakonskog rješenja kojim će se na jedinstven i sveobuhvatan način urediti sistem upravljanja i nadzora nad sektorom državnih preduzeća, kao i sve specifičnosti vezane za funkcionisanje i poslovanje ovih društava.

Ministarstvo finansija je, u saradnji s nadležnim resorima, pripremiло Nacrt dokumenta kojim je precizno definisana vlasnička politika države u javnim preduzećima i privrednim društvima u većinskom državnom vlasništvu, kao i jačanje vlasničke funkcije i veća orijentisanost na centralizovani model upravljanja.

Pored navedenog dokumenta, Ministarstvo finansija je u saradnji s nadležnim resorima pripremio Nacrt novog zakonskog rješenja kojim će se na jedinstven i sveobuhvatan način urediti sistem upravljanja i nadzora nad sektorom državnih preduzeća, kao i sve specifičnosti funkcionisanja i poslovanja ovih društava.

Nakon što se stvore adekvatni zakonski preduslovi za upravljanje i nadzor nad državnim preduzećima, Ministarstvo finansija će, uvažavajući Metodologiju MMF-a po kojoj se trenutno sprovode analize i prate fiskalni rizici, raditi na dodatnoj analizi te metodologije i njenom prilagođavanju kontekstu crnogorske ekonomije. Plan je da se razvije i utvrdi jedinstvena metodologija upravljanja fiskalnim rizicima državnih preduzeća u Crnoj Gori, kojom će se definisati način i procedura identifikovanja i upravljanja fiskalnim rizicima, kao i jasno utvrditi pragovi rizika po različitim kategorijama, uključujući i metodologiju utvrđivanja iznosa sigurnosne fiskalne rezerve. Shodno Planu rada Vlade za 2025. godinu, u drugoj polovini godine je planirano usvajanje Metodologije za procjenu i praćenje fiskalnih rizika državnih preduzeća.

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 19. decembra 2024. godine usvojila Agregatnu analizu finansijskog poslovanja sektora državnih preduzeća za 2023. godinu sa Izjavom o fiskalnim rizicima. Agregatna analiza je pripremljena na osnovu rezultata poslovanja za 50 privrednih društava u većinskom vlasništvu države, korišćenjem alata za ocjenu finansijskog stanja koji je razvio MMF (SOE HCT). Pored navedenog, praćenje i javno objavljivanje izjave o fiskalnim rizicima u skladu je sa MMF-ovim Kodeksom fiskalne transparentnosti, koji treba da primjenjuju sve zemlje članice MMF-a. Crna Gora je prvi put objavila pomenutu Fiskalnu izjavu, dok se u budućnosti planira njeno godišnje ažuriranje i proširivanje obuhvata podataka, sa ciljem primjene napredne prakse MMF-a.

Vlada je zadužila Ministarstvo finansija da, u saradnji sa ostalim resornim ministarstvima, kontinuirano prati rezultate poslovanja sektora državnih preduzeća, uključujući i fiskalne rizike, i o navedenom najmanje jednom godišnje informiše Vladu. Takođe, tom prilikom Vlada je zadužila i privredna društva u većinskom vlasništvu države koja su u posljedne tri godine u kontinuitetu poslovala sa gubitkom da pripreme Strategiju oporavka poslovanja u srednjoročnom periodu i o tome informišu Ministarstvo finansija najkasnije do kraja drugog kvartala 2025. godine.

Izazovi: Izazov će predstavljati izrada metodologije koja će biti prilagođena kontekstu crnogorske ekonomije i usklađena sa dobrom međunarodnom praksom i standardima. Takođe, potencijalni izazov može biti i obezbjeđivanje ekspertске podrške u ovoj oblasti.

Preporuke: Obezbjedjivanje ekspertске podrške i dalje jačanje administrativnih kapaciteta.

OPERATIVNI CILJ 1.1.3 – Jačanje kapaciteta Ministarstva finansija za poboljšano makroekonomsko predviđanje

Započete su i intenzivirane aktivnosti u toku 2024. koje se odnose na obuke osoblja Direktorata za makroekonomske i fiskalne analize i projekcije, u oblasti makroekonomskih analiza, kroz obuke na licu mjesta/on site i radionice koje organizuju Centar za izvrsnost u finansijama (CEF) i Joint Vienna Institute (JVI).

Izazovi: Ograničeni kapaciteti Direktorata za makroekonomske i fiskalne analize i projekcije, pri čemu u 2024. godini nije bilo aktivnosti po osnovu uspostavljanja novih modela i rada na postojećim.

Preporuke: Krenuti u novi projektni ciklus koji će biti usmjeren na jačanje kapaciteta, odnosno znanja i vještina zaposlenih u Direktoratu kroz ciljane obuke i rad na modelima koji su razvijeni unutar Direktorata, kako bi se postigla njihova puna operativnost i funkcionalnost. Na ovaj način, značajno bi se unaprijedili procesi rada u Direktoratu.

II-1.2 Srednjeročno planiranje budžeta

U narednoj tabeli je prikazan trend kretanja indikatora učinka u okviru ovog podsistema u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju učinaka.

PODSISTEM CILJ 1.2	Srednjeročno planiranje budžeta				
Indikator	Početna vrijednost 2021	Ostvarena vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Broj budžetskih korisnika prvog nivoa koji daju sveobuhvatne inpute za predlog srednjoročnog budžetskog okvira (SBO)	0	100	43.75%		90%
Broj zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave obučenih za Srednjoročni budžetski okvir	0	0	0		60
Broj strateških reformi pripremljenih u skladu sa novom metodologijom izrade strateških dokumenata povezanih sa programskim budžetom	0	0	0		80%

OPERATIVNI CILJ 1.2.1 – Izmjena zakonskog i regulatornog okvira koji odražava reformu budžeta

Izmjene i dopune Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti još nisu usvojene, ali je formirana radna grupa koja radi na pripremi izmjena i dopuna. U proces su uključeni i međunarodni partneri, kao i drugi eksterni subjekti, kako bi doprinijeli kvalitetu predloženih izmjena. Nakon usvajanja izmjena Zakona, biće pripremljeni relevantni podzakonski akti.

Izazovi: Usvajanje izmjena zakonskog okvira;

Preporuke: Izmjene i dopune Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koje dodatno razrađuju SBO, a na osnovu kojeg će se i donijeti propratni podzakonski akti.

OPERATIVNI 1.2.2 – Uspostavljanje metodološkog okvira za srednjoročno planiranje budžeta za lokalne samouprave

Inicijalni plan Ministarstva finansija bio je da se izmjenama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propiše obaveza jedinicama lokalne samouprave da pripremaju i implementiraju srednjoročni budžetski okvir i programsko budžetiranje. Imajući u vidu da još uvijek nisu usvojene izmjene ovog Zakona u planiranom roku, navedene aktivnosti nisu realizovane. Pored izmjene regulative, prepoznata je obaveza značajnog jačanja administrativnih kapaciteta u lokalnim samoupravama za primjenu zakonodavstva, kao i nadogradnje softverskog rješenja za planiranje budžeta (BMIS).

Izazovi: Usvajanje izmjena zakonskog okvira; nadogradnja BMIS; jačanje kapaciteta u lokalnim samoupravama;

Preporuke: Obuke je potrebno sprovesti prije donošenja izmjena Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kako bi lokalne samouprave bile spremne za implementaciju novih zakonskih rješenja.

OPERATIVNI CILJ 1.2.3 – Izgradnja kapaciteta u pogledu srednjoročnog planiranja budžeta na nivou centralne i lokalne vlasti

Inicijalni plan Ministarstva finansija bio je da se izmjenama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propiše obaveza jedinicama lokalne samouprave da pripremaju i implementiraju srednjoročni budžetski okvir i programsko budžetiranje. Imajući u vidu da još uvijek nisu usvojene izmjene ovog Zakona u planiranom roku, navedene aktivnosti nisu realizovane. Pored izmjene regulative, prepoznata je obaveza značajnog jačanja administrativnih kapaciteta u lokalnim samoupravama za primjenu zakonodavstva, kao i nadogradnje softverskog rješenja za planiranje budžeta (BMIS).

Izazovi: Usvajanje izmjena zakonskog okvira; nadogradnja BMIS; jačanje kapaciteta u lokalnim samoupravama;

Preporuke: Obuke je potrebno sprovesti prije donošenja izmjena Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kako bi lokalne samouprave bile spremne za implementaciju novih zakonskih rješenja.

OPERATIVNI CILJ 1.2.4 – Dalje jačanje veze između strateških planova i budžeta

U 2024. godini ostvaren je napredak u institucionalizaciji strateškog planiranja na nivou ministarstava kroz uvećanje broja ministarstava koja imaju organizacione jedinice za strateško planiranje, kojih trenutno ima 6.

Po pitanju planiranog povezivanja SBO-a sa sistemom strateškog planiranja i srednjoročnim programom rada vlade, sa kompanijom zaduženom za održavanje Informacionog sistema za praćenje i izvještavanje (ISPI), obavljene su konsultacije o mogućnosti njegovog uvezivanja sa informacionim sistemom za programski budžet i konstatovano je da ih je moguće tehnički uvezati. Međutim, zbog nedostatka finansijskih sredstava izostala je detaljnija tehnička analiza i definisanje specifikacija. IPA projektom „EU4PFM“, čija je realizacija otpočela krajem 2024. godine, finansijski je podržana detaljna tehnička analiza uvezivanja ISPI-ja i softvera za programski budžet, a njena realizacija je planirana za sredinu 2026. godine.

Kada je riječ o povezivanju strateških dokumenata sa programskim budžetom, u komunikaciji sa Ministarstvom finansija razmatrane su praktične opcije za uvezivanje aktivnosti iz strateških dokumenata, putem odgovarajuće signacije iz pregleda budžeta koji bi bili dio metodoloških uputstava ministarstvima, međutim, izostala je detaljnija analiza ovog pitanja. Projektom „EU4PFM“ obezbijedena je ekspertska podrška za potpuniju analizu i sagledavanje potencijalnih rješenja predmetnog izazova. Ova aktivnost će otpočeti tokom 2025. godine.

Izazovi: Izazovi po pitanju daljeg napretka u institucionalizaciji strateškog planiranja na nivou ministarstava je dugoročna finansijska održivost zahtjeva za uspostavljanje jedinica za strateško planiranje, imajući u vidu značajno povećanje broja ministarstava u okviru najnovije reorganizacije državne uprave, kojih sad ima 25.

U odnosu na povezivanje softverskih rješenja za praćenje i izvještavanje (ISPI) i programski budžet (BMIS) izazov će predstavljati priprema novih priručnika kojima će se dodatno uskladiti strateški dokumenti i budžetski procesi, a po ugledu na EU. Biće neophodno pripremiti tehničke specifikacije za IT platformu za povezivanje strateških dokumenata sa budžetskim programima tj. razmjenu podataka između informacionih sistema.

Nakon pripreme izmjena metodologije kojom će se omogućiti povezivanje strateških dokumenata sa programskim budžetom, izazov će predstavljati osiguranje primjene izmijenjene metodologije i njena integracija u postojeće procese strateškog planiranja.

Preporuke: Rješenje izazova uspostavljanja jedinica za strateško planiranje u ministarstvima će se tražiti u korekciji dosadašnjeg pristupa, u okviru kojeg se zahtijevala konkretna organizaciona forma radi uvođenja ključnih funkcija koordinacije politika u ministarstvima, odnosno kroz pomjeranje fokusa sa organizacione forme na definisanje ključnih funkcija koordinacije politika na nivou ministarstava. Definisane funkcije bi se potom dodijelile postojećim radnim pozicijama u ministarstvima, čime bi se eliminisao rizik finansijske održivosti.

Izmjene i dopune Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojim treba da se propišu odredbe koje će obezbijediti uvođenje standardnih operativnih procedura. Izmjena Odluke o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica, na način da se uspostavi organizaciona struktura za praćenje programskog budžeta, uz jasno definisanu upravljačku odgovornost.

Po pitanju primjene izmijenjene metodologije, potrebno je obezbijediti adekvatnu komunikaciju sa relevantnim institucijama kako bi se osigurala efikasna primjena metodologije i uspostavila jasna veza između strateških dokumenata i programskog budžeta.

II-1.3 Dalji razvoj programskog budžetiranja

Tabela u nastavku pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru ovog podsistema u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju učinaka.

PODSISTEM CILJ 1.3	Dalji razvoj programskog budžetiranja				
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Broj implementiranih rodno orjentisanih politika i ciljeva politike u programskom budžetu	0%	26%	22%		45%
% jedinica lokalnih samouprava koje su implementirale informacijski sistem koji podržava programsko budžetiranje	0%	0%	0%		90%

OPERATIVNI CILJ 1.3.1 – Poboljšanje strukture programa i informacija o učinku

U kontinuitetu se realizuju aktivnosti koje se odnose na usklađivanje i unaprijeđenje kvaliteta programske strukture potrošačkih jedinica se. Kroz unapređenje sistema za upravljanje budžetom (BMIS) tehnički je poboljšan izvještaj o rodnim aktivnostima. U cilju lakšeg prepoznavanja rodni ciljeva i indikatora u sklopu budžetskih dokumenata, Ministarstvo finansija je organizovalo obuke tokom jula i septembra 2024. godine za službenike/ce u ministarstvima koji rade na programskom budžetiranju. U budžetskom dokumentu za 2025. godinu 20 potrošačkih jedinica prepoznalo je rodno osjetljive aktivnosti.

Pored navedenog, analiziraju se postojeći ciljevi i indikatori i sprovede aktivnosti na njihovom unaprjeđenju, uključujući definisanje rodne dimenzije. U odnosu na 2023. godinu, u 2024. godini povećan je broj potrošačkih jedinica koje su svoje programe, kroz postavljene ciljeve i indikatore učinaka, označile kao rodno osjetljive, što predstavlja uvećanje za 2%.

Izazovi: Izazovi u ovoj oblasti odnose se na sprovođenje obuke što većeg broja službenika/ca, kako bi kroz budžetski dokument bile prepoznate aktivnosti koje imaju rodnu komponentu. Podrška je potrebna za izradu rodne analize i procjene uticaja budžetskih programa na rodnu ravnopravnost, za prikupljanje i vođenje podataka razvrstanih po polu i rodne statistike, kao i za definisanje rodno osjetljivih ciljeva i indikatora.

Preporuke: Potrebno je kontinuirano unaprjeđivati proces prepoznavanja rodni ciljeva i indikatora u sklopu budžetskih dokumenata i nastaviti proces unaprjeđenja informacija o učinku iz budžetskog dokumenta.

OPERATIVNI CILJ 1.3.2 – Uspostavljanje sistema izvještavanja i praćenja informacija o učinku

U kontinuitetu se sprovode aktivnosti u cilju daljeg razvoja potprograma, aktivnosti i mjera učinka u svim potrošačkim jedinicama. Vezano za unapređenje informacija o učinku, a u odnosu na pripremu budžeta za 2024. godinu, 14% potrošačkih jedinica je dostavilo rodno odgovornu analizu. Iako je procenat uvećanja nizak, dvostruko je veći u odnosu na 2023. godinu.

U prethodnom periodu sprovedena je i nadogradnja BMIS-a sa novom strukturom programskog budžetiranja i poboljšanim informacijama o učinku. Godišnji izvještaj o realizaciji programskog budžeta za 2023. godinu je sastavni dio Predloga Zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu, te isti uključuje informacije o učinku u okviru izvještaja po programskoj klasifikaciji. Informacije su dostupne široj javnosti u dokumentu *Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu*, koji je objavljen na sajtu Skupštine Crne Gore.³

Izazovi: Zadržavanje trenda uvećanja potrošačkih jedinica koje dostavljaju rodno odgovornu analizu;

Preporuke: Koncept rodno odgovornog budžetiranja je kompleksan i zahtjeva vrijeme za obuku kadrova koji će u budućnosti definisati rodno osjetljive aktivnosti

OPERATIVNI CILJ 1.3.3 - Implementacija programskog budžetiranja na lokalnom nivou

Inicijalni plan Ministarstva finansija bio je da se izmjenama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propiše obaveza jedinicama lokalne samouprave da pripremaju i implementiraju srednjoročni budžetski okvir i programsko budžetiranje. Imajući u vidu da još uvijek nijesu usvojene izmjene ovog Zakona u planiranom roku, navedene aktivnosti nijesu realizovane. Pored izmjene regulative, prepoznata je obaveza značajnog jačanja administrativnih kapaciteta u lokalnim samoupravama za primjenu zakonodavstva, kao i nadogradnje softverskog rješenja za planiranje budžeta (BMIS).

Izazovi: Česte promjene na nivou rukovodećih lica i odgovornih lica u opštinskim službama za finansije kao posledica političkih promjena.

Preporuke: Obuke je potrebno sprovesti prije donošenja izmjena Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kako bi lokalne samouprave bile spremne za implementaciju novih zakonskih rješenja.

OPERATIVNI CILJ 1.3.4 – Vrednovanje učinka programa

U decembru 2023. godine je izrađen Nacrt priručnika za evaluaciju rodno odgovornih programa, koji je trenutno u proceduri revidiranja i komentarisanja od strane relevantnih aktera.

³ <https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/zakoni-i-drugi-akti/362/3525-20110-33-24-4.pdf>

Izazovi: Potrebna su dodatna finansijska sredstva za primjenu priručnika, odnosno za sprovođenje evaluacije učinka programa i projekata od strane eksternih subjekata (evaluatora).

Preporuke: Finalizovati procedure i priručnik za evaluaciju učinka programa i projekata.

II-1.4 Upravljanje javnim investicijama

Tabela u nastavku pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru ovog podsistema u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju učinaka.

PODSISTEM CILJ 1.4	Upravljanje javnim investicijama				
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Izrada Akcionog plana za unaprijeđenje Sistema upravljanja javnim investicijama	Nije donešen Akcioni plan	Nije donešen Akcioni plan	Nije donešen Akcioni plan	↔	Akcioni plan implementiran
Donošenje Dugoročnog plana ulaganja u infrastrukturu	Nije donešen plan	Nije formirana Radna grupa	Otpočeta izrada plana	↻	Dugoročni plan ulaganja donešen

Realizovanim aktivnostima u 2024. godini unaprijeđen je nadzor nad procesom planiranja kapitalnog budžeta usvajanjem nove Odluke o izradi kapitalnog budžeta, koja je jasno definisala i poboljšala procedure kandidovanja novih kapitalnih projekata, kao i u dijelu vrijednovanja od strane Komisije, gdje su prioritete imali „zreli“ projekti u dijelu uključivanja na Listi proritetnih za finansiranje iz kapitalnog budžeta države. Navedeno je doprinijelo transparentnijem radu i monitoringu potrošačkih jedinica zaduženih za implementaciju kapitalnog budžeta, što je rezultiralo rekordnom stepenu izvršenja za 2024. godinu u visi od 106% planiranih sredstava, odnosno 251 miliona eura, što je za 62 miliona više u odnosu na prethodnu fiskalnu godinu.

Izazov: Amandmansko djelovanje na kapitalni budžet, gdje poslanici mimo procedura i tehničke dokumentacije predlažu projekte sa finansiranje iz kapitalnog budžeta.

Preporuka: Izmjena zakonodavnog okvira, kako bi se ograničilo amandmansko djelovanje na kapitalni budžet tj. kako bi isto bilo u skladu sa Odlukom o izradi kapitalnog budžeta.

OPERATIVNI CILJ 1.4.1 – Unapređenje procesa planiranja kapitalnog budžeta i kapaciteta za upravljanje javnim investicijama

U cilju jačanja pravnog i regulativnog okvira u oblasti upravljanja javnim investicijama, Vlada je u aprilu 2024. usvojila novu Odluku o izradi kapitalnog budžeta („Sl.list CG“, br. 36/2024), kojom je unaprijeđen proces planiranja i izrade kapitalnog budžeta države. Takođe, jasno su definisane

procedure za uvrštavanje novih kapitalnih projekata za finansiranje iz državnog budžeta. Osim navedene Odluke o izradi kapitalnog budžeta, pripremljen je i Prijedlog izmjene i dopune Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojim je planiran poseban dio koji targetira i razrađuje oblast javnih investicija. Dodatno, preduzete su aktivnosti na izradi prijedloga za izmjenu Akcionog plana za period 2025-2026 Programa reforme upravljanja javnim finansijama, koji će sadržati najznačajnije preporuke iz PIMA izvještaja.

U cilju jačanja institucionalnog okvira u predmetnoj oblasti, novom sistematizacijom Ministarstva finansija uspostavljena Direkcija za upravljanje javnim investicijama, čime je po prvi put prepoznata posebna organizaciona jedinica koja će se baviti unaprijeđenjem politika u oblasti javnih investicija. Takođe, Vlada Crne Gore je u januaru 2024. godine obrazovala Savjet za javne investicije, kojim predsjedava predsjednik Vlade Crne Gore, uz učešće resornih ministara i ključnih institucija, u cilju efikasnije realizacije kapitalnih projekata i projekata javno-privatnog partnerstva. Savjet je u 2024. godini održao tri sjednice, a Ministarstvo finansija obavlja sve administrativne poslove za potrebe Savjeta.

Što se tiče ispunjavanje indikatora koji se odnosi na obuke za članove Komisije za utvrđivanje Liste prioriteta, isti nije primjenljiv. Odlukom o izradi kapitalnog budžeta definisano je da Vlada na predlog prepoznatih institucija imenuje članove Komisije, koju uglavnom čine službenici sa dugogodišnjim iskustvom u oblasti planiranja kapitalnog budžeta i koji shodno jasnim kriterijumima vrše vrednovanje i bodovanje pristiglih zahtjeva. Sa dostavljene Liste prioriteta kapitalnih projekata, koju je sačinila Komisija, Vlada na prijedlog Savjeta za javne investicije usvaja konačnu listu projekata, koje uključuje u prijedlog Zakona o budžetu za narednu fiskalnu godinu. U praksi, novi odabrani projekti su uglavnom bili „zreli“ projekti, sa kompletiranom tehničkom dokumentacijom i riješenom eksproprijacijom. S tim u vezi, ovaj dio aktivnosti je i izostavljen iz Prijedloga Akcionog plana za period 2025-2026.

Izazovi: Kašnjenje u usvajanju izmjena zakonodavnog okvira; fluktuacija kadra koja uzrokuje izmjene sastava Savjeta i Komisije;

Preporuke: Što skorije usvajanje izmjena zakonskog okvira kojim bi se ojačao pravni i regulatorni okvir za upravljanje javnim investicijama.

OPERATIVNI CILJ 1.4.2 – Poboljšanje efikasnosti alokacije za kapitalne budžete određivanjem fiskalnog prostora

U toku je realizacija aktivnosti koje se odnose na razvoj metodologije za upravljanje javnim investicijama. Ugovorena je ekspertska tehnička podrška za izradu Metodologije za analizu opravdanosti, čiju se realizacija očekuje u toku 2025. godine. Imajući u vidu da su sve neophodne smjernice za planiranje novih projekata već sadržane u „budžetskom cirkularu sa upustvom“ kojeg shodno Odluci Ministarstvo finansija u januaru tekuće godine dostavlja potrošačkim jedinicama, ne postoji potreba za ažuriranjem Priručnika za kapitalno budžetiranje.

Po pitanju jačanja administrativnih kapaciteta, uspostavljen je kontakt sa Zajednicom opština Crne Gore u cilju pronalaženja adekvatnog modela organizovanja obuka zaposlenih u lokalnim samoupravama, za koju očekujemo da se u 2025. godini ugovori tehnička podrška.

U oblasti javno-privatnog partnerstva, u 2024. godini uspješno su realizovane dvije obuke u Baru i Budvi za predstavnike opština i javnog sektora. Angažovani eksperti su predstavili najbolje regulatorne prakse iz regiona i EU, u cilju promocije pogodnosti finansiranja kapitalnih investicija po modelu JPP. Takođe, sprovedena je i jednonedjeljna ekspertska misija, koja se sastojala od posjete relevantnim institucijama i promocije uspješnih JPP modela zainteresovanim predstavnicima lokalnih samouprava

Izazovi: Ograničeni kapaciteti zaposlenih u potrošačkim jedinicama i lokalnim samoupravama i nedostatak ekspertske i tehničke podrške za organizaciju obuka.

Preporuke: U saradnji sa međunarodnim organizacijama obezbijediti odgovarajuće obuke.

OPERATIVNI CILJ 1.4.3 – Unapređenje postupka implementacije i praćenja kapitalnih projekata

Nadogradnjom BMIS-a kreiran je Registar kapitalnih projekata koji se finansiraju iz državnog budžeta, koji omogućava detaljno i transparentno kvartalno izvještavanje o izvršenju Kapitalnog budžeta u toku tekuće fiskalne godine. Navedeni registar služi za pripremu kvartalnog Izvještaja o izvršenju, kojeg Vlada usvaja, javno objavljuje i dostavlja Skupštini CG na upoznavanje i dalje razmatranje.

Pokrenute su aktivnosti na uspostavljanju posebnog informacionog modula za upravljanje svim javnim investicijama, unutar postojeće aplikacije BMIS. Uspostavljanje modula će omogućiti da na jednom mjestu postoje svi neophodni informatički alati za proces planiranja i praćenje dinamike izvršenja kapitalnih projekata, kao i praćenje realizacije javnih investicija koje se finansiraju izvan kapitalnog budžeta države (ministarstva, javne ustanove, lokalne samouprave, privredna društva u većinskom državnom vlasništvu itd.). Rok za nadogradnju je II kvartal 2026.

Izazovi: Registar nije uvezan sa ostalim relevantnim sistemima i ne sadrži sve neophodne podatke o projektima; još uvijek nije dostupan za javnu upotrebu.

Preporuke: Unaprijediti registar i obezbijediti njegovu javnu dostupnost.

OPERATIVNI CILJ 1.4.4 – Izrada dokumenta dugoročnog ulaganja

Shodno zaključku Savjeta za javne investicije, Ministarstvo finansija je oformilo radnu grupu za izradu Master plana infrastrukturnih projekata, a ugovorena je i tehnička podrška, pa se u toku 2025. godine očekuju intenzivnije aktivnosti na izradi ovog značajnog strateškog dokumenta, u skladu sa PIMA preporukama.

Izazovi: Nedostatak važećih sektorskih strategija.

Preporuke: Odgovarajuće strateško planiranje razvoja pojedinačnih sektora u okviru kojeg će se prepoznati budući kapitalni projekti, koji će biti dio Master plana.

II-1.5 Upravljanje javnim dugom

Tabela u nastavku pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru ovog podsistema u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju učinaka.

PODSISTEM CILJ 1.5	Upravljanje javnim dugom				
Indikator	Početna vrijednost 2021	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost 2024. ⁴	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Kretanje prosječne ročnosti duga	5.6 godina	U 2022. prosječna ročnost duga iznosila je 4,9 godina, dok po preliminarnim podacima, u 2023. prosječna ročnost iznosila 4,03 godina.	4,2 godina		Prosječna ročnost stabilna ili poboljšana u odnosu na 2021. godinu
Kretanje prosječne ponderisane kamatne stope	2.2%	2.3 u 2022 god, dok prema preliminarnim podacima u 2023. došlo je povećanje prosječne ponderisane kamatne stope i ona iznosi 3,28%	3,91%		Prosječna ponderisana kamatna stopa stabilna u skladu sa uslovima na tržištu

OPERATIVNI CILJ 1.5.1 – Unaprijeđenje kapaciteta jedinice nadležne za oblast javnog duga

Jedan od glavnih izazova sa kojim se Direktorat za javni dug u Ministarstvu finansija i dalje suočava je potreba za dodatnim jačanjem kapaciteta, uprkos povećanju broja zaposlenih tokom 2024. godine. Svjesno ovog izazova, Ministarstvo finansija ulaže napore u kontinuiranu edukaciju i jačanje kapaciteta postojećih zaposlenih, kako bi osiguralo efikasno upravljanje javnim dugom.

U tom kontekstu, Ministarstvo finansija je u prethodnom periodu, u više navrata, koristilo tehničku i stručnu podršku Međunarodnog monetarnog fonda (MMF). Obuke su bile fokusirane na pripremu i realizaciju emisije euroobveznica, kao i domaćih obveznica, korišćenje finansijskih derivata, kao i izradu strategije upravljanja javnim dugom.

Izazovi: Nedostatak kadra, fluktuacija zaposlenih, ograničena dostupnost obuka i tehničke podrške

Preporuke: Zapošljavanje dodatnog kadra; obezbjeđivanje tehničke podrške i obuka u saradnji sa međunarodnim finansijskim institucijama;

⁴ Preliminarni podaci

OPERATIVNI CILJ 1.5.2 – Donošenje nove strategije upravljanja javnim dugom

U periodu od 9. do 18. septembra 2024. godine, održana je tehnička misija MMF-a (Odjeljenje za tržište kapitala - MCM) sa fokusom na izradu nove Srednjoročne strategije upravljanja dugom. Tokom misije, obrađene su dvije ključne oblasti, odnosno ažuriranje strategije i kvantitativna analiza troškova i rizika portfolija duga. Zahvaljujući smjernicama i tehničkoj podršci MMF-a, Direktor za upravljanje dugom pripremio je novu Srednjoročnu strategiju upravljanja dugom Crne Gore za period 2025–2027. godine, koju je Vlada usvojila u decembru 2024. godine. Strategija definiše konkretne mjere za obezbjeđivanje potrebnih finansijskih sredstava uz minimizaciju rizika povezanih s finansiranjem, refinansiranjem, kamatnim stopama i valutnim oscilacijama. Primarni cilj Strategije je uspostavljanje stabilnog i održivog srednjoročnog okvira za finansiranje budžetskih potreba. Strategija se zasniva na tri ključna stuba:

1. Upravljanje rizicima finansiranja i refinansiranja,
2. Diversifikacija baze međunarodnih investitora,
3. Diversifikacija domaćih izvora finansiranja.

Jedan od ključnih ciljeva u okviru prvog stuba jeste produženje prosječnog roka dospelosti duga na 5–7 godina, kao i aktivno praćenje kamatnog rizika, budući da promjene kamatnih stopa mogu značajno uticati na troškove servisiranja javnog duga. Prateći smjernice ove strategije, i sprovođenjem predviđenih aktivnosti, Ministarstvo finansija nastoji doprinijeti ostvarenju ciljeva Akcionog plana PFM Programa, posebno u pogledu optimizacije ročnosti duga i smanjenja ponderisane kamatne stope. Ministarstvo finansija je i tokom 2024. godine vodilo računa o ročnosti duga, odnosno povećanju prosječne ročnosti duga, pri čemu je prilikom zaključivanja svih kreditnih aranžmana biran rok dospelosti od 10 godina.

Izazovi: Promjene na međunarodnim finansijskim tržištima, uključujući kretanje kamatnih stopa i valutnih kurseva, mogu otežati sprovođenje strategije u predviđenom okviru. Pored navedenog, izazovi su vezani i za ekonomsku i političku stabilnost Crne Gore od čega primarno zavisi kreditni rejting države, a samim tim i uslovi zaduživanja koji pokazuju uspješnost realizacije Strategije.

Preporuke: Preporučuje se kontinuirano praćenje makroekonomskih i tržišnih kretanja te redovno ažuriranje Strategije upravljanja dugom kako bi ostala relevantna i usklađena sa aktuelnim fiskalnim i ekonomskim izazovima.

OPERATIVNI CILJ 1.5.3 – UNAPRIJEĐENJE SOFTVERSKOG RJEŠENJA ZA UPRAVLJANJE JAVNIM DUGOM

U drugoj polovini 2022. godine započeta je izrada novog softverskog rješenja za upravljanje javnim dugom, razvijenog kao poseban modul unutar informacionog sistema za upravljanje budžetom (BMIS). Tokom 2024. godine, migracija podataka i testiranje softvera privedene su skoro do kraja, a u saradnji sa stručnjacima, značajne aktivnosti su realizovane u cilju postizanja potpune operativnosti sistema. Zaposleni su kroz redovne sastanke sa ekspertima radili na daljem unaprijeđenju funkcionalnosti softvera, u cilju efikasnije primjene istog. Usaglašena je i forma softvera, na način da odgovara karakteristikama kreditnih aranžmana Ministarstva finansija, ali su i

odrađene značajne stavke koje utiču na funkcionalnost istog. Trenutno se sprovodi završno testiranje sistema, kako bi se osigurala njegova pouzdanost i potpuno funkcionisanje.

Izazovi: Nedostatak kadrova sa kojim se suočava Direktor utiče i na ograničeno vrijeme zaposlenih za detaljno testiranje sistema, posebno u dijelu izveštavanja. Nedostatak raspoloživog kadra može usporiti temeljnu provjeru svih funkcija sistema i osiguranje da izveštavanje u potpunosti odgovara operativnim, svakodnevnim potrebama.

Preporuke: Kako bi se osigurala potpuna integracija modula za upravljanje dugom, preporučuje se intenzivnije angažovanje sistema kroz dodatne radionice i simulacije rada u realnim uslovima. Takođe, predlaže se nastavak rada na interoperabilnosti sa SAP sistemom.

II-1.6 Razvoj sistema sopstvenih sredstava EU

Tabela u nastavku pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru podsistema “Razvoj sistema sopstvenih sredstava EU” u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju učinaka.

PODSISTEM CILJ 1.6	Razvoj sistema sopstvenih sredstava EU				
Indikator	Početna vrijednost	Vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Pregovori o poglavlju 33 (Finansijske i budžetske odredbe) su privremeno zatvoreni	Otvoreno poglavlje 33	Napredak je postignut kroz poboljšanu koordinaciju i upravljanje sopstvenim resursima	Ostvaren je određeni nivo spremnosti i postignut ograničeni napredak u pogledu usvajanja zakonodavstva i smjernica o procedurama za planiranje sredstava koja Crna Gora uplaćuje u budžet EU.		Poglavlje 33 privremeno zatvoreno/zatvoreno

OPERATIVNI CILJ 1.6.1 - Jačanje administrativnih kapaciteta svih institucija uključenih u sistem sopstvenih sredstava EU

Uprava carina je pokrenula inicijative za organizovanje studijskih posjeta kroz programe podrške TAIEX i CUSTOMS. Takođe, započet je proces angažovanja konsultanta kroz bilateralnu saradnju. Poreska uprava je identifikovala potrebu za jačanjem kadrovskih kapaciteta u oblasti obračuna sopstvenih sredstava EU po osnovu PDV-a i definisala kriterijume za nova zapošljavanja.

Izazovi: Kašnjenje u angažovanju konsultanta za oblast sopstvenih sredstava EU. Nedostatak stručne podrške kao i zapošljavanje i obuka novih službenika ograničava napredak u obračunu PDV osnovice, pripremi zahtjeva za izmjenu ili nadogradnju IT sistema, kao i sprovođenju obuka za carinske službenike. To može usporiti proces prilagođavanja svih institucija uključenih u oblasti finansijskog upravljanja i izveštavanja.

Preporuke: Kontinuirano raditi na unaprijeđenju administrativnih kapaciteta u svim institucijama uključenim u proces planiranja sopstvenih sredstava EU. Neophodno je organizovati više obuka kroz studijske posjete u državama članicama EU.

OPERATIVNI CILJ 1.6.2 - Uspostavljanje procedura za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava EU

U prethodnom izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje se odnose na uspostavljanje procedura za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava u dijelu tradicionalnih sopstvenih sredstava, sopstvenih sredstava po osnovu PDV-a i sistema sopstvenih sredstava u dijelu sopstvenih sredstava po osnovu BND-a.

OPERATIVNI CILJ 1.6.3 - Usklađivanje regulatornog okvira sa legislativom EU

U prethodnom izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje se odnose na izradu analize postojećeg regulatornog okvira i pripremljene izmjene regulatornog okvira u skladu sa legislativom EU.

II-1.7 Poboljšanje zvanične statistike

Tabela u nastavku pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru podsistema “[Poboljšanje zvanične statistike](#)” u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju učinaka.

PODSISTEM CILJ 1.7	Poboljšanje zvanične statistike				
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Pregovori o poglavlju 17 (Ekonomika i monetarna politika) su privremeno zatvoreni	Otvoreno pregovaračko poglavlje 17	Ograničeni napredak	Određeni napredak		Poglavlje 17 je privremeno zatvoreno/zatvoreno
Pregovori o poglavlju 18 (Statistika) su privremeno zatvoreni	Otvoreno pregovaračko poglavlje 18	Ograničeni napredak	Određeni napredak		Poglavlje 18 je privremeno zatvoreno/zatvoreno

OPERATIVNI CILJ 1.7.1 – Zvanična statistika usklađena sa međunarodnim standardima

U toku 2024. godine održana je trodnevna ekspertska misija sa ciljem upoznavanja i sagledavanja kompilovanih podataka statistike državnih finansija koji su rezultat prethodne IPA 2017, i pripreme istih za slanje Eurostat-u. Dodatno, izvršeno je popunjavanje raspoloživih podataka u propisane tabele u vezi statistike državnih finansija, i isti su dostavljeni Eurostatu. Započeta je realizacija aktivnosti definisanih kroz projekat IPA 2022. Aktivnosti se odnose na uspostavljanje redovne proizvodnje zahtijevanih podataka statistike državnih finansija (GFS) i podataka iskazanih kroz

procedure prekomjernog deficita i duga (EDP), u skladu sa transmissionim programom ESA 2010. Projektom koordinira Uprava za statistiku sa koaplikantima projekta, Ministarstvom finansija i CBCG.

Krajem 2024. usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, kojim se nadležnosti vođenja statistike državnih finansija u skladu sa evropskim sistemom računa, prenose sa Ministarstva finansija na Monstat. Izmjene i dopune Zakona pružice pravni osnov za zaključivanje novog Trilateralnog sporazuma između Ministarstva finansija, Monstata i Centralne banke Crne Gore, kojim će se bliže definisati uloga i obaveze svakog od proizvođača zvanične statistike, u oblasti primjene ESA2010 u statistici državnih finansija.

Izazovi: Uspostavljanje redovne proizvodnje podataka statistike državnih finansija. Ograničeni kapaciteti sve tri institucije proizvođača zvanične statistike u oblasti proizvodnje statistike državnih finansija u skladu sa ESA 2010 metodologijom.

Preporuke: Kontinuitet u radu na projektnim aktivnostima i definisanje institucionalne nadležnosti u proizvodnji podataka, uz usvajanje i punu primjenu izmijenjenog trilateralnog sporazuma o saradnji.

OPERATIVNI CILJ 1.7.2 – Statistika državnih finansija usklađena sa ESA 2010 Metodologijom

Uprava za statistiku je, u saradnji sa MF i CBCG, Eurostat-u dostavila na uvid preliminarne podatke za period 2013-2016, koji su rezultat prethodnog IPA2017 projekta kojim je koordiniralo MF.

Izazovi: Uspostavljanje redovne proizvodnje podataka statistike državnih finansija

Preporuke: Kontinuitet u radu na projektnim aktivnostima i definisanje institucionalne nadležnosti u proizvodnji podataka, do usvajanja i pune primjene izmijenjenog trilateralnog sporazuma o saradnji.

OPERATIVNI CILJ 1.7.3 – Unaprijeđena pretpristupna fiskalna obavještenja, odnosno izvještavanje o proceduri prekomjernog deficita

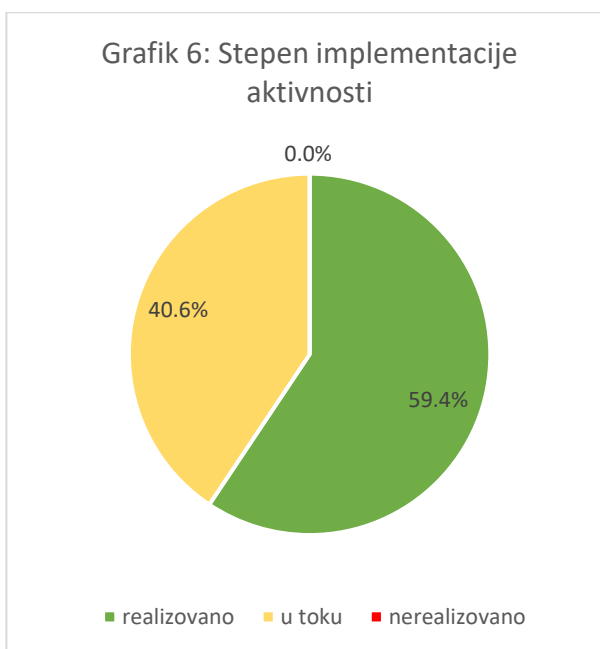
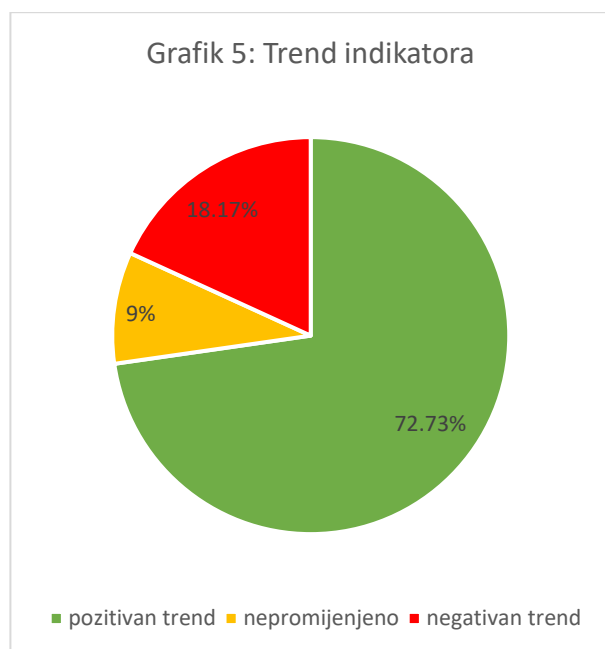
Vlada je utvrdila predlog izmjena Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike Crne Gore.

Izazovi: Definisanje/ažuriranje Sporazuma o saradnji između Uprave za statistiku, Ministarstva finansija i CBCG.

Preporuke: Priprema izmjena aktuelnog Sporazuma o saradnji između MONSTAT-a, MF i CBCG, koji je potpisan 06. maja, 2016. godine, u smislu nove raspodjele nadležnosti i detaljnog opisa izvora svih podataka.

II-2 IZVRŠENJE BUDŽETA

Indikatori učinka u ostvarivanju strateškog cilja „Izvršenje budžeta“ pokazuju značajan pozitivan trend u 2024. godini. Konkretnije, u svim podsistemima PFM programa koji se odnose na izvršenje budžeta, 72,7% indikatora učinka je poboljšano, dok je 9% na istom nivou kao u 2023. godini. Drugim riječima, poboljšani indikatori ukazuju na napredak u svim pregovaračkim poglavljima u procesu stabilizacije i pridruživanja sa EU, na koje se odnosi Strateški cilj II PFM Programa- Izvršenje budžeta, odnosno na napredak u poglavlju 5-Javne nabavke, poglavlju 8 – Konkurencija, poglavlju 16 – Oporezivanje, poglavlju 29- Carinska unija. Navedenom je značajno doprinijelo dalje usaglašavanje zakonodavstva sa EU acquis, realizacija aktivnosti na razvoju i implementaciji IT sistema u carinskoj i poreskoj oblasti, unapređenje efikasnosti naplate javnih prihoda i poreske discipline, jačanje kapaciteta za primjenu novog zakonskog okvira za javne nabavke i javno-privatno partnerstvo, unaprijeđenje funkcionalnosti sistema e-nabavki i obuka njegovih korisnika, kao i sistema žalbi, jačanje administrativnih kapaciteta za kontrolu državne pomoći, i sistema centralnog obračuna zarada kroz nadogradnju softverskog rješenja. Prikaz trenda indikatora učinka u okviru Strateškog cilja II PFM Programa – Izvršenje budžeta, kao i aktivnosti u funkciji ostvarivanja tih indikatora u 2024. godini, prikazani su na grafiku ispod.

II-2.1 Poboljšanje efikasnosti u prikupljanju prihoda

Naredna tabela pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru ovog podsistema u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju ovih učinaka.

PODSISTEM CILJ 2.1		Poboljšanje efikasnosti u prikupljanju prihoda			
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Usklađeno zakonodavstvo u poglavlju 16 – Oporezivanje sa pravnom tekovinom EU	Otvoreno poglavlje 16	Značajan napredak u ispunjenju završnog mjerila za Poglavlje 16	Ostvaren napredak u usklađivanju poreskog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU		Poglavlje 16 je privremeno zatvoreno/zatvoreno
Usklađeno zakonodavstvo u Poglavlju 29 – Carinska unija sa pravnom tekovinom EU	Otvoreno poglavlje 29	Značajan napredak u ispunjenju završnog mjerila za Poglavlje 29	Ostvaren napredak u usklađivanju carinskog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU.		Poglavlje 29 je privremeno zatvoreno/zatvoreno
Jačanje kapaciteta i razvoj ljudskih resursa Uprave prihoda i carina u oblasti informacionih tehnologija	Službenici nisu obučeni	150 carinskih i 200 poreskih službenika obučeno	Obučena 744 poreska službenika i 150 carinskih službenika		200 carinskih i 350 poreskih službenika obučeno

OPERATIVNI CILJ 2.1.1 – Usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u oblastima oporezivanja i carina

Nastavljene su aktivnosti koje za cilj imaju usklađivanje poreskog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU. U tom cilju, u toku 2024. godine donijeti su sljedeći propisi: Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Carinsko zakonodavstvo je u velikoj mjeri usaglašeno sa relevantnim evropskim carinskim zakonodavstvom. Usaglašavanjem zakonodavstva u značajnom obimu su stvoreni uslovi za uspostavljanje i nadogradnju carinskih IT sistema koji će u momentu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji biti interoperabilni sa IT sistemima država članica EU. U 2024. godini donijeti su sljedeći propisi:

- Uredba o Carinskoj tarifi za 2025. godinu („Službeni list Crne Gore“ broj 126/24),
- Zakon o potvrđivanju dopune 23, dopuna 24, izmjene i dopuna 25, izmjene 26, izmjene i dopune 27, izmjene i dopune 28, dopuna 28 BIS, izmjene i dopune 29, izmjene i dopune 30, izmjena i dopuna 31, izmjene i dopune 32, izmjene i dopune 33, izmjene i dopune 34, izmjene i dopuna 35, izmjene i dopune 36, dopuna 37, izmjene i dopuna 38 i izmjene i dopune 39 Carinske Konvencije o međunarodnom prevozu robe na osnovu isprava za MDP (karneta TIR) (Konvencija TIR, 1975).

U oblasti provjere ispunjenosti uslova za pristupanje Crne Gore Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku UC je preduzela brojne aktivnosti u cilju pripreme za uspješnu pre-monitoring misiju Evropske komisije zakazanu za 14-16. januar 2025. godine koju su realizovali predstavnici DG TAXUD i predstavnici šest zemalja članica Konvencije EK još uvijek nije dostavila zaključke sa premonitoring misije. Dalja dinamika i termin održavanja monitoring misije takođe zavisi od EK. Kada je riječ o pristupanju Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku i Konvenciji o pojednostavljivanju trgovine robom, planirano je da pristupanje bude tokom 2025. godine.

Izazovi: Potpuno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU do kraja 2026. godine, koje će se izvršiti kroz izmjene relevantnih zakona i podzakonskih akata. Obezbijediti ekspertsku podršku za izradu preostalih podzakonskih akata radi usaglašavanja sa evropskim carinskim propisima i najboljom praksom. Ažurnost nadležnih organa u samoj zakonodavnoj proceduri u pogledu blagovremenog donošenja zakona o ratifikaciji konvencija i kasnijem pristupanju.

Preporuke: Nastavak usaglašavanja sa pravnom tekovinom EU u oblasti poreza. Imajući u vidu da su zakoni u carinskoj oblasti usaglašeni sa EU propisima, potrebno je izvršiti usaglašavanje određenih podzakonskih akata sa propisima i dobrom praksom država članica EU. Preporučuje se i da sve institucije izvršne i zakonodavne vlasti omoguće što skoriji pristup konvencijama, čime bi se napravio korak ka ispunjenju završnog mjerila 3 za poglavlje 29 - Carinska unija.

OPERATIVNI CILJ 2.1.2 - Unaprijeđenje procedura, razvoj i implementacija IT sistema u carinskoj i poreskoj oblasti

Usaglašen i usvojen dokument Konceptualnog dizajna integrisanog sistema upravljanja prihodima - IRMS-a, dokumenta Arhitekture IRMS-a i dokument Migracije podataka iz postojećih registara u Registre IRMS-a. Izvršena nabavka i instalacija hardverske opreme za potrebe okruženja (testno/razvojno i produkciono okruženje) IRMS-a. Prihvaćeno testno/razvojno okruženje na kom je izvršeno postavljanje (deploy) komercijalnog aplikativnog softverskog rješenja koje je predmet nabavke za potrebe implementaciju IRMS-a. Započete su aktivnosti na implementaciji funkcionalnih zahtjeva u svrhu prilagođavanja softverskog modula za Registraciju poreskih obveznika zahtjevima Poreske uprave kao naručioca. Izvršena je instalacija baznih servera budućeg produkcionog okruženja IRMS-a na primarnoj i na lokaciji za oporavak od katastrofalnih događaja (disaster recovery - DR). Izvršena isporuka softverskih licenci za softver za upravljanje bazom podataka uključujući I licence softvera za replikaciju podataka, u skladu sa zahtjevima izvođača.

Kada je riječ o implementaciji sistema razmjene PDV informacija (VIES) u Upravi carina implementiran sistem zaštićene komunikacione mreže za integraciju na VIES (CCN - Common Communication Network) i rezervisan jedan interfejs za potrebe Poreske uprave, kao preduslov za uspostavljanje razmjene informacija.

UC je od 9. IX 2024. godine otpočela sa nacionalnom primjenom Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS) u pet carinskih ispostava, a od 1. X 2024. godine na cijelom carinskom području Crne Gore. Uprava carina je implementacijom NCTS unaprijedila carinski informacijski sistem uvođenjem savremene arhitekture i tehnologije, čime je obezbijeđeno olakšavanje trgovine i stvoreni uslovi za efikasniju borbu protiv carinskih prevara i sprječavanje korupcije. Izrađeni su sistemi upravljanja garancijama i upravljanja rizikom, u skladu sa zahtjevima Evropske komisije i na taj način obezbijeđena zaštita finansijskih interesa države. Tokom predstavljanja preliminarne nalaza, od strane predstavnika Evropske komisije, istaknuto je da su primijenjene sve instrukcije, kao i da se predano radi na potpunom usklađivanju zakonodavstva, boljoj organizaciji carinske službe, kompatibilnosti IT rješenja i spremnosti privrede za buduće pristupanje Konvenciji. Objavljena su obavještenja o sprovođenju tranzitnog postupka na portalu ecarina.me, u cilju jednoobrazne primjene NCTS. Tokom inicijalnog perioda, Uprava carina je organizovala rad help desk-a u dvije smjene, kako bi se na što efikasniji način pružila podrška i servis privrednicima i carinskim službenicima koji su sprovodili tranzitni postupak kroz novi sistem NCTS. U dosadašnjoj primjeni ovog sistema nije bilo kritičnih momenata, svi izazovi u funkcionisanju su brzo i efikasno savladani. U periodu 9. IX - 31. XII 2024. godine obrađeno je 66.012 deklaracija posredstvom NTA.

Preduzete su aktivnosti za otpočinjanje procesa ugovaranja projekata koji se finansiraju iz sredstava IPA 2024. Pripremljeni su projektni zadaci za projekat AES i ICS2 (Automatizovani izvozni sistem i Uvozni kontrolni sistem) i projekat EMCS (Sistem za kontrolu kretanja akciza) i upućeni MF na dalju proceduru, i podnesen zahtjev MJU za dobijanje saglasnosti da se isti nadgrade na postojeći carinski infomacioni sistem UC. Preostala dva projekta ITMS i NCTS Phase 6 će se realizovati u narednom periodu iz sredstava predviđenih Reformskom agendom Crne Gore 2024-2027.

Kada je riječ o smanjenju administrativnih barijera kroz dalju implementaciju mjera za olakšavanje trgovine u skladu sa Strategijom trgovinskih olakšica 2018-2022, Uprava carina je nastavila sa implementacijom mjera u pogledu pojednostavljenja carinskih procedura, digitalizaciji carinskih postupaka i smanjenje prosječnog vremena puštanja robe. UC je tokom 2024. nastavila s dodjeljivanjem AEO statusa, kao i sa implementacijom pojednostavljenih uvoznih i izvoznih carinskih postupaka na osnovu knjigovodstvenog upisa i na osnovu trgovačke isprave. U 2024. godini, devet privrednih subjekata je dobilo status AEO i odobreno je 15 pojednostavljenih postupaka.

Izazovi: U projektnoj dokumentaciji za IRMS prepoznati rizici u vezi sa odstupanjem od rokova realizacije predviđenih Planom aktivnosti. Realizacija aktivnosti uslovljena je adekvatnom realizacijom aktivnosti na uspostavljanju PDV registra u sklopu IRMS-a i aktivnostima na pripremi projektne dokumentacije za adekvatnu integraciju na sistem za razmjenu podataka o PDV (VIES). Vezano za NCTS treba obezbijediti da se aktivnosti realizuju planiranom dinamikom, kako bi Crna Gora tokom 2025. godine pristupila Konvencijama CTC i SAD. U slučaju ITMS, AES, ICS2, NCTS Phase 6 i EMCS izazov predstavlja dinamika sprovođenja tenderske procedure, nedostatak kadrovskih kapaciteta, kao i moguće izmjene specifikacija sistema na nivou EU. Vezano za smanjenje administrativnih barijera izazov predstavljaju poteškoće u daljem razvoju Carinskog informacionog sistema i digitalizaciji carinskih postupaka, nedostak raspoloživih ljudskih resursa.

Preporuke: Neophodno ubrzati aktivnosti na testiranju aplikativnih modula za IRMS, kako bi se identifikovala eventualna odstupanja od funkcionalnih i tehničkih zahtjeva, što je preduslov za realizaciju svih planiranih aktivnosti definisanih Ugovorom sa izvođačem, a posebno u odnosu na rok završetka (svi moduli prihvaćeni i pušteni u produkcionu rad, sva dokumentacija isporučena i prihvaćena). Neophodno je ubrzati aktivnosti na izradi podzakonskih akata kojim bi se jasno definisao PDV broj, kao jedinstveni identifikacioni podatak za poreske obveznike koji su obveznici registracije, odnosno poreske obveznike koji su dobrovoljno registrovani kao PDV obveznici u PDV registar. Neophodno je započeti aktivnosti na pripremi projektne dokumentacije za potrebe implementacije servisa za povezivanje na VIES. Neophodno je započeti aktivnosti na izradi servisa za razmjenu informacija između informacionih sistema Poreske uprave i Uprave carina, posebno u dijelu konfiguracije CSI za potrebe Poreske uprave na CCN sistemu za razmjenu informacija uspostavljenom u okviru Informacionog sistema Uprave carina.

UC treba da, nakon uspješne pre-monitoring misije, nastavi sa kvalitetnom pripremom za predstojeću monitoring misiju kako bi se potvrdila spremnost Crne Gore za pristup Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku i Konvenciji o pojednostavljenju trgovine robom, čime bi se stvorili uslovi za primjenu NCTS na međunarodnom nivou. Kada je riječ o ostalim IT sistemima, potrebno je da svi akteri uključeni u realizaciju ove aktivnosti blagovremeno i efikasno djeluju u okviru svojih nadležnosti, da se kroz pripremu i usvajanje kadrovskih planova osiguraju dodatni ljudski resursi, da se revnosno prate eventualne izmjene specifikacija predmetnih sistema na nivou EU, kako bi se iste bez odlaganja primijenile u nacionalne IT sisteme. U kontekstu smanjenja administrativnih barijera potrebno je nastaviti sprovođenje mjera iz nove Strategije trgovinskih

olakšica, obezbijediti dovoljan broj obučenih novih kadrova koji će omogućiti kompletiranje procesa digitalizacije carinskih postupaka. Preporučuje se da se tokom 2026. godine sprovede nova Studija mjerenja prosječnog vremena puštanja robe, koja će dati uvid kako se u praksi sprovodi smanjenje administrativnih barijera.

OPERATIVNI CILJ 2.1.3 – Unapređenje efikasnosti naplate

Poreska uprava je u 2024. godini napravila značajan iskorak u dijelu unapređenja efikasnosti rada poreske inspekcije, odabirom predmeta za kontrolu na osnovu procjene rizika.

Navedenom su značajno doprinijeli:

- donošenje novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, kojim je u okviru Sektora za operativu u oblasti inspekcijskog nadzora izvršena centralizacija poreske inspekcije;
- donošenje Generalnog plana kontrola za 2024.godinu, koji je zasnovan na ocjeni poreskog značaja i procjeni rizika kod poreskih obveznika i
- reforma u dijelu analize zahtjeva za povraćaj PDV kredita i eliminisanje nepotrebnih kontrola po podnesenim zahtjevima za povraćaj PDV kredita, odnosno vršenje inspekcijskog nadzora kod poreskih obveznika kod kojih se očekuje najveći efekat u otkrivanju neprijavljenih poreza.

Navedene aktivnosti, u Sektoru za operativu u oblasti inspekcijskog nadzora su rezultirale povećanjem broja izvršenih kontrola na osnovu procjene rizika. Prema dostavljenim podacima od strane navedenog Sektora, poreski inspektori/ke grupa za inspekcijski nadzor za Centralni, Primorski i Sjeverni region su u 2024.godini izvršili 639 potpunih kontrola što predstavlja 44,81% planiranog broja kontrola od strane Grupe za analizu rizika, odabir predmeta za kontrolu i izvještavanje, odnosno 4.634 djelimične kontrole, što predstavlja 70,46% planiranog broja djelimičnih kontrola. Međutim, u 2023.godini od ukupnog broja planiranih potpunih kontrola (1.710), realizovano je samo 60 kontrola ili 3,50%.

Uvođenje analize rizika pri odabiru predmeta za kontrolu je od izuzetnog značaja kako za efektivno korišćenje resursa poreske inspekcije, tako i za efikasnu naplatu budžetskih prihoda. Ovo posebno iz razloga što su u 2024.godini u postupku nadzora utvrđene neprijavljene poreske (korekcije) obaveze po svim poreskim oblicima u ukupnom iznosu od 92.019.546,86€, od čega su neto finansijski efekti iznosili 36.062.833,30€.

U postupku inspekcijskog nadzora (grupe za inspekcijski nadzor za Centralni, Primorski i Sjeverni region), u periodu januar - decembar 2024.godine, utvrđene su korekcije po poreskim oblicima u ukupnom iznosu od 64.438.853,56€. Finansijski efekti po osnovu utvrđenih korekcija iznose 11.462.121,74€, od čega je u postupku inspekcijskog nadzora naplaćeno 3.371.679,73€, dok su korekcije koje se odnose na smanjenje gubitka utvrđene u iznosu od 2.636.127,86€. Za utvrđene nepravilnosti u postupku inspekcijskog nadzora, poreski inspektori/ke su izdali 767 prekršajnih naloga na iznos od 2.593.700,00€ i podnijeli 84 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Naplata po osnovu novčanih kazni u izvještajnom periodu iznosi 1.251.462,03€.

U periodu januar – decembar 2024. godine, na suzbijanju sive ekonomije je izvršeno 4.250 djelimičnih kontrola u dijelu: opšte poreske registracije, podnošenja poreskih prijava, evidentiranja prometa, uplate pazara i prijavljive radnika.

Od ukupnog broja izvršenih djelimičnih kontola (usmjerenih na suzbijanju sive ekonomije) u periodu ljetnje turističke sezone od 01.05. do 31.08.2024. godine, poreski inspektori/ke su izvršili 3.172 provjere regularnosti poslovanja poreskih obveznika (što je 936 provjera manje u odnosu na uporedni period 2023.godine) i utvrdili nepravilnosti kod 453 poreska obveznika (što je 111 obveznika više u odnosu na uporedni period 2023.godine). Po tom osnovu izdato je 617 prekršajnih naloga (174 naloga više u odnosu na uporedni period 2023.godine), sa ukupno izrečenim novčanim kaznama u iznosu od 2.066.700,00€ (663.600,00€ više u odnosu na uporedni period). Zaduženje po osnovu novčanih kazni iznosi 1.474.299,92€ (438.032,33€ više u odnosu na uporedni period 2023.godine), od čega je naplaćeno 1.141.951,14€ ili 26,19% više (za 299.050,16€) u odnosu na uporedni period 2023.godine. Ovo iz razloga što su u okviru djelimičnih kontola, vršene ciljane kontrole poreskih obveznika na osnovu analize podataka o prijavljenom prometu poreskih obveznika (podaci iz Centralnog portala za kontrolu i upravljanje).

U periodu januar – decembar 2024. godine, Grupa za analizu rizika, odabir predmeta za kontrolu i izvještavanje je zaprimila 1.535 zahtjeva za povraćaj PDV kredita na iznos od 78.518.645,59€. Inspektori/ke su izvršili analizu 1.374 zahtjeva (442 poreskih obveznika) i na osnovu istih je odlučeno da 855 zahtjeva ili 321 poreski obveznik (na iznos 51.308.010,05€) bude predmet inspekcijskog nadzora, a da se 519 zahtjeva (121 poreski obveznik) kod kojih je utvrđen nizak nivo rizičnosti (na iznos od 18.197.396,56€) proslijedi nadležnim područnim jednicama, koje će odlučiti po predmetnim zahtjevima bez prethodno izvršenog inspekcijskog nadzora.

U izvještajnom periodu, poreski inspektori/ke grupa za inspekcijski nadzor za Centralni, Primorski i Sjeverni region, po osnovu podnijetih zahtjeva za povraćaj PDV kredita, izvršili su 367 kontrole (351 - potpuna i 16 djelimičnih kontrole). Učešće izvršenih potpunih kontrole po zahtjevima za povraćaj PDV kredita (351) u ukupnom broju izvršenih potpunih kontrole (639) je 54,92%. Po osnovu navedenih kontrole, u postupku inspekcijskog nadzora je utvrđena korekcija PDV kredita u ukupnom iznosu od 8.575.363,11€, dok je osnovanost PDV kredita utvrđena u iznosu od 37.444.203,48€. Učešće neosnovanog PDV kredita u ukupno traženom PDV kreditu (46.019.566,59€) iznosi - 18,63%.

Takođe, od ukupnog broja izvršenih potpunih kontrole (639), 15,96% ili 102 kontrole se odnose na kontrole po osnovu inicijativa dostavljenih od strane trećih lica, i to: nadležnih organa (Uprave policije, SDT), Uprave za inspekcijske poslove i građana. U postupku nadzora, utvrđene su nepravilnosti kod 69 poreskih obveznika i ukupne korekcije iznose 6.425.812,20€.

Nadalje, u Sektoru za velike poreske obveznike - Odsjeku za inspekcijski nadzor VPO, u 2024.godini, poreski inspektori/ke su izvršili 45 kontrole, odnosno 77,58% od ukupnog broja planiranih kontrole (58) po osnovu procjene rizika, što je za 50% više u odnosu na 2023. godinu kada su planirane 83 kontrole na osnovu procjene rizika, a realizovane 23 kontrole ili 27,7%. U izvještajnom periodu, od strane poreskih inspektora/ki Odsjeka za inspekcijski nadzor VPO, utvrđene su korekcije po poreskim oblicima u ukupnom iznosu od 27.580.693,30€. Finansijski efekti po osnovu utvrđenih korekcija iznose 24.600.711,56€, od čega je u postupku inspekcijskog nadzora naplaćeno 1.869.047,16€, dok su korekcije koje se odnose na smanjenje gubitka utvrđene u iznosu od 624.973,00€.

Takođe, u izvještajnom periodu, poreski inspektori/ke Sektora za velike poreske obveznike – Odsjeka za inspekcijski nadzor VPO, po osnovu podnijetih zahtjeva za povraćaj PDV kredita, izvršili su 35 kontrole (27 - potpunih i 8 djelimičnih kontrole). Učešće izvršenih potpunih kontrole po zahtjevima

za povraćaj PDV kredita (27) u ukupnom broju izvršenih potpunih kontrola (43) je 62,79%, dok je učešće djelimičnih kontrola po ovom osnovu u ukupnom broju izvršenih djelimičnih kontrola (14) 57,14%. Po osnovu navedenih kontrola, u postupku inspekcijskog nadzora je utvrđena korekcija PDV kredita u ukupnom iznosu od 131.279,98€, dok je osnovanost PDV kredita utvrđena u iznosu od 32.643.903,02€.

Izazovi: Kritična starosna struktura poreskih inspektora/ki i popunjavanje upražnjenih radnih mjesta shodno važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Poreske uprave.

Preporuke: Imajući u vidu da postojećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Poreske uprave postoje radna mjesta poreski inspektor/ka koja još uvijek nijesu popunjena, a da se u budućem periodu očekuje sprovođenje još intenzivnijih kontrola u cilju suzbijanja sive ekonomije, neophodno je obezbijediti potrebna budžetska sredstva kako bi se popunila upražnjena radna mjesta u skladu sa kadrovskim planom.

OPERATIVNI CILJ 2.1.4 – Unapređenje dobrovoljne poreske discipline i poštovanja poreskih obaveza

Poreska uprava je u 2024. godini sprovela set aktivnosti usmjerenih na jačanje interne i vanjske komunikacije, sa ciljem doprinosa jednoobraznosti postupanja svih službi u Poreskoj upravi, s jedne strane, kao i radi doprinosa jačanju dobrovoljnog poštovanja poreskih propisa od strane poreskih obveznika, s druge.

U nastojanju da se poreskim obveznicima pruži podrška pri pravilnoj primjeni poreskih propisa tokom 2024. godine dato je 4.654 odgovora na pitanja postavljena od strane poreskih obveznika putem Kol-centra, dok je u pisanom formatu odgovoreno na 685 upita (odgovoreno je na 100 posto upita).

U saradnji sa strukovnim udruženjima, poput Privredne komore, Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore i Centra za poslovno pravo, organizovano je devet seminara u online, *face-to-face* i kombinovanom formatu, kojima je prisustvovalo preko 2.000 učesnika – poreskih obveznika, računovođa i ostalih zainteresovanih lica. Seminari su bili posvećeni analizi poreskih propisa, sa posebnim fokusom na aktuelnim normama usvojenim tokom 2024. godine radi implementacije Fiskalne strategije Vlade Crne Gore, ali i na normama čija primjena u praksi predstavlja izazov za poreske obveznike.

Takođe, izrađena su i publikovana dva stručna teksta na temu primjene poreskih propisa za časopis Instituta.

U cilju informisanja poreskih obveznika o najnovijim izmjenama poreskih propisa i blagovremene i efektivne edukacije istih, Poreska uprava je na svojoj internet stranici objavila detaljne informacije i obavještenja vezana za stupanje na snagu izmijenjenih i dopunjenih normi Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakona o PDV, Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Zakona o porezu na dobit pravnih lica i Zakona o otpisu kamate na dospjele poreske obaveze, kao i sve podzakonske akte i obrasce poreskih prijava.

U okviru priprema za ljetnju turističku sezonu, u maju 2024. godine je realizovana edukativna kampanja “Poreski karavan”, koja se od 2016. godine organizuje u saradnji sa Unijom poslodavaca i Privrednom komorom, a tribine su organizovane u pet crnogorskih opština. Takođe, izrađen je i Informator za ljetnju turističku sezonu kojim su obuhvaćene najvažnije informacije za poreske

obveznike - preduzetnike i fizička lica koja sezonski obavljaju djelatnost ili se bave izdavanjem smještaja u turističke svrhe.

Tokom 2024. godine realizovane su aktivnosti u okviru projekta “Edukacija učenika osnovnih i srednjih škola o porezima i poreskom sistemu Crne Gore”, a organizovani su susreti sa đacima završnih razreda u više crnogorskih gradova.

U oblasti jačanja interne komunikacije, u izvještajnom periodu izvršena je obuka službenika Centrale i svih područnih jedinica Poreske uprave sa ekspoziturama, na temu poreske prakse i pravilne primjene poreskih propisa, koju je pohađalo oko 150 službenika. Takođe, područnim jedinicama se u kontinuitetu dostavljaju informacije o novostima u poreskoj legislativi i praksi, zatim informacije o izmjenama i dopunama poreskih propisa objavljenim u Službenom listu, kao i publikacija odgovora na najčešće postavljana pitanja, koja se sačinjava na osnovu često postavljanih pitanja i datih odgovora poreskim obveznicima.

Izazovi: Česte i nepredvidljive izmjene poreskih propisa doprinose osjećaju pravne nesigurnosti poreskih obveznika i računovođa, zbog čega se povećava rizik za nepoštovanje poreskih propisa i u kategoriji poreskih obveznika sa visokim stepenom poreske discipline zbog nedovoljne edukovanosti.

Preporuke: Pri kreiranju poreske politike treba voditi računa o potrebi obezbjeđivanja predvidljivosti poreskih implikacija na poslovanje poreskih obveznika, čime će se doprinijeti većoj efikasnosti mjera za edukaciju poreskih obveznika, a samim tim i povećanju dobrovoljnog poštovanja poreskih propisa.

OPERATIVNI CILJ 2.1.5 – Razvoj i unapređenje ljudskih resursa

Uprava prihoda i carina je prestala da postoji 31.12.2023. godine i u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave uprave („Sl. list CG“, br. 98/23, 102/23, 113/23, 71/24, 72/24, 90/24, 93/24, 093/24, 104/24, 117/24), formirane su Poreska uprava i Uprava carina, počev od 01.01.2024. godine. U nastavku su prikazane aktivnosti obje uprave.

Kada je riječ o Poreskoj upravi, tokom 2024. godine nije bilo dodatnog zapošljavanja službenika za IT odsjek. Novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave carina je donesen u septembru 2024. godine. Uprava carina je izradila Kadrovski plan za 2024. godinu, koji je usvojen na sjednici Vlade od 30. X 2024. godine. Planom za 2024. u Upravi carina planirano je zapošljavanje ukupno 28 izvršilaca. Imajući u vidu da su intenzivirane aktivnosti na realizaciji projekata Uprave carina vezanih za implementaciju IT sistema, u cilju obezbjeđenja adekvatnih kadrovskih kapaciteta, planirano je zapošljavanje 5 carinskih službenika u Sektoru za carinsko-informacioni sistem, a od čega 3 izvršioca u Odsjeku za projektovanje, razvoj i održavanje aplikativnog softvera. Takođe, cijeneći činjenicu da je otpočela primjena NCTS – a na nacionalnom nivou, predviđeno je zapošljavanje 2 izvršioca u Sektoru za carinski sistem i procedure, Odsjek za tranzit, Grupi za podršku korisnicima.

Tokom 2024. godine, na obukama koje su realizovane u organizaciji Poreske uprave i u saradnji sa drugim organima i institucijama u Crnoj Gori učestvovala su ukupno 744 službenika.

Izazovi: PU: Upraznjena radna mjesta u Sektoru za informacione sisteme shodno važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Poreske uprave. Nedovoljno korišćenje EU sredstava/fondova za realizaciju projekata sa savremenim poreskim upravama, u oblasti obuka, neophodnih za unaprijeđenje znanja i vještina poreskih službenika.

UC: Realizacija usvojenog Kadrovskog plana, kvalitetno sprovođenje procedura internih i javnih oglasa, nedovoljan odziv zainteresovanih kandidata za otvorene pozicije, česta fluktuacija kadra, obučavanje novozaposlenih carinskih službenika;

Preporuke: PU: Dodatno jačanje Sektora za informacione sisteme i obezbjeđivanje kvalitetnog i stručnog kadra u istom. Obezbijediti korišćenje EU sredstava/fondova za realizaciju projekata sa savremenim poreskim upravama, u oblasti obuka. Takođe, potrebno je obezbijediti budžetska sredstva za kontinuirano stručno usavršavanje poreskih službenika.

UC: Motivisati potencijalne zaposlene za prijavu na oglase, kroz dobre uslove rada u pogledu zarada, i obezbijediti adekvatnu obuku koja se odnosi na IT sisteme.

II-2.2 Javne nabavke

Tabela u nastavku pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru ovog podsistema u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju ovih učinaka.

PODSISTEM CILJ 2.2	Javne nabavke				
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Stvarno vrijeme obrade prigovora u javnim nabavkama	23	41	24		18
Udio ugovora koji podliježu formalnoj naknadnoj evaluaciji	0	0	-		0
Udio žalbi na javne nabavke koje su osporene sudovima	14,28%	7,5%	15%		11,10%
Broj žalbi na javne nabavke u odnosu na broj objavljenih obavještenja o tenderu	0	6.77	5.4%		0
Prosječan broj ponuđača po postupku nabavke	2.82	3.16	3.3		3.00
Udio ugovora dodijeljenih po konkurentnim procedurama	96.4	97.52	91% ⁵		97

OPERATIVNI CILJ 2.2.1 – Uspostavljeni kapaciteti za implementaciju novog zakonskog okvira za javne nabavke i javno-privatno partnerstvo

Tokom izvještajnog perioda, ojačani su administrativni kapaciteti i podignut nivo profesionalizacije zaposlenih u javnim nabavkama.

⁵ Podaci su preliminarini, s obzirom na to da će zvanična statistika o sprovedenim postupcima javnih nabavki biti dostupna nakon usvajanja Godišnjeg izvještaja o javnim nabavkama u Crnoj Gori za 2024. godinu, najkasnije do 31. maja 2025. godine

U saradnji sa SIGMA pripremljen je novi Program i način stručnog osposobljavanja i usavršavanja u oblasti javnih nabavki, čije se usvajanje očekuje početkom 2025. godine.

Na temu primjene propisa u oblasti javnih nabavki i novih zakonskih rješenja, Ministarstvo je sprovelo 9 obuka za 220 polaznika.

Ministarstvo je, u saradnji sa SIGMA, organizovalo i specijalističku obuku na temu IN-HOUSE nabavki za 21 polaznika, dok su u saradnji sa SIGMA i USAID održane obuke na temu dinamičkog sistema nabavki (Dynamic Purchasing System).

Takođe, organizovane su obuke vezano za donošenje Pravilnika o elektronskoj izjavi privrednog subjekta, kao i za korišćenje odgovarajuće nove funkcionalnosti CEJN-a, kojima je prisustvovalo oko 300 polaznika.

Polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki je sprovedeno kontinuirano, elektronskim putem dok se usmeni dio ispita sprovodio neposredno pred Komisijom, u manjim grupama. Ispit je do sada položilo 934 službenika za javne nabavke, dok je ukupno 681 naručilaca registrovano u Crnoj Gori. U toku 2024. godine, Direktorat za upravljanje javnim investicijama i politiku javnih nabavki je realizovao 6 ispitnih rokova, sa ukupno 66 službenika koji su položili ispit, što čini ukupnu brojku od 934 sertifikovanih službenika za rad na poslovima javnih nabavki u Crnoj Gori.

Stepen zainteresovanosti za stručno osposobljavanje i usavršavanje, i pored velikog broja obučениh i sertifikovanih službenika, je u konstantnom rastu, i u prilog tome govori činjenica da se kao kandidati za polaganje stručnog ispita, pored službenika za javne nabavke, prijavljuju i predstavnici privatnog sektora i druga zainteresovana lica. Takođe, navedeni podaci ukazuju na važnost usavršavanja i unaprijeđenja znanja u oblasti javnih nabavki.

Kada je riječ o unaprijeđenju priručnika i uputstava o korišćenju sistema e-nabavke, novim zakonskim rješenjima promijenjen je i Pravilnik o načinu rada i korišćenja elektronskog sistema javnih nabavki, kao i Uputstvo za korišćenje elektronskog sistema javnih nabavki.

U cilju olakšavanja primjene novih podzakonskih propisa, donešeni su sljedeći akti:

- Uputstvo za ponuđače za podnošenje zahtjeva za monitoring postupka jednostavne nabavke;
- Uputstvo za kreiranje izjave privrednog subjekta za naručioce;
- Uputstvo za kreiranje izjave privrednog subjekta za ponuđače;
- Uputstvo za kreiranje Obrasca 2 u jednostavnim nabavkama za naručioce.

Izazovi: Nedostatak kvalifikovanih predavača za specijalizovane teme u oblasti javnih nabavki, nedostatak motivacije službenika za dodatno usavršavanje u ovoj oblasti, nedostatak sredstava za organizovanje obuka. Elektronski sistem javnih nabavki se unapređuje u kontinuitetu, uvode se nove funkcionalnosti, tako da je neophodno da tehnička literatura bude dostupna korisnicima sistema u trenutku uvođenja iste, što zahtijeva ažurnost i blagovremenost u pripremi.

Preporuke: Uspostaviti održivi sistem profesionalizacije i stručnog osposobljavanja u oblasti javnih nabavki, unaprijediti saradnju sa međunarodnim institucijama i organizacijama radi prenošenja najbolje prakse. Uputstva za korišćenje e-sistema nabavki treba ažurirati sa svakom promjenom u sistemu.

OPERATIVNI CILJ 2.2.2 – Unaprijeđenje funkcionalnosti sistema e-nabavki i obuka njegovih korisnika, u cilju postizanja vrijednosti za novac u javnim nabavkama i JPP

Vezano za povećanje broja privrednih subjekata koji su registrovani u sistemu e-nabavki, u toku 2024. godine, broj korisnika e-sistema nabavki iznosi 12.936. Ukupno registrovanih ponuđača ima 6.253, od kojih je aktivno registrovano njih 4.401. Krajem januara 2024. godine sistem je imao ukupno 10.566 korisnika, dok je ukupno registrovanih ponuđača bilo 5.066, od kojih je aktivno registrovano njih 3.620. Navedeni podaci ukazuju da je predviđeno povećanje broja privrednih subjekata registrovanih u sistemu od 10%, premašeno, što u isto vrijeme pokazuje veliku zainteresovanost novih privrednih subjekata za učešće u postupcima javnih nabavki.

Kada je riječ o obuci korisnika za sistem e-nabavke, u 2024. godini, na temu korišćenja CEJN-a, organizovane su dvije obuke za 25 polaznika. Takođe, organizovane su obuke vezano za donošenje Pravilnika o elektronskoj izjavi privrednog subjekta kao i za korišćenje odgovarajuće nove funkcionalnosti CEJN-a, kojima je prisustvovalo oko 300 polaznika, a na kojima su predavači bili zaposleni u Ministarstvu finansija.

U skladu sa preporukama Evropske komisije vezanim za kontinuirano unapređivanje rada CEJN-a, sistem je u toku 2024. godine unapređivan dodavanjem novih funkcionalnosti – u januaru je uvedena funkcionalnost kojom se omogućava podnošenje zahtjeva za monitoring jednostavne nabavke (aplikativni dio za naručioca, ponuđača i zaposlene u Ministarstvu finansija na poslovima monitoringa); u junu je uvedena mogućnost objavljivanja međuvladinih sporazuma i ugovora sa trećim zemljama na e-sistemu; uvedena je i funkcija za izvještavanje o nabavkama koje sprovode diplomatsko-konzularna predstavništva Crne Gore u inostranstvu. Dodatna unapređenja e-sistema nabavki sprovedena su kroz aktivnosti projekta u saradnji sa Delegacijom EU u Crnoj Gori, a uključuju elektronsku izjavu privrednog subjekta (aplikativni dio za naručioce i ponuđače), kao i unapređenje aplikativnog dijela softvera namijenjenog ponuđačima u vidu različitih obavještenja i izvještaja.

Povezivanje sa kaznenom evidencijom Ministarstva pravde je započeto i početak implementacije se očekuje u II kvartalu 2025. godine.

Planirana unapređenja elektronskog sistema javnih nabavki u predstojećem periodu odnose se na uvođenje red flags-a, odnosno detektovanja potencijalnih nepravilnosti u postupcima javnih nabavki, što je ujedno i mjera AP Strategije za borbu protiv korupcije u Crnoj Gori za period 2024-2027., kao i rad na uvođenju funkcije praćenja realizacije ugovora o javnim nabavkama.

Kada je riječ o poboljšanju sistema monitoringa unapređenja e-sistema nabavki sprovedena su kroz aktivnosti gore pomenutog projekta, u saradnji sa Delegacijom EU u Crnoj Gori, a uključuju elektronsku izjavu privrednog subjekta (aplikativni dio za naručioce i ponuđače), kao i unapređenje aplikativnog dijela softvera namijenjenog ponuđačima i naručiocima u vidu različitih obavještenja i izvještaja. Ovo je kontinuirana aktivnost i sistem se stalno unapređuje razvijanjem novih tipova izvještaja, u zavisnosti od potreba i zahtjeva za izvještavanjem, kako prema domaćim, tako i prema međunarodnim partnerima.

Izazovi: Nedovoljne promotivne aktivnosti. Nedostatak interesovanja službenika za ovu vrstu obuke, fluktuacija kadra. Nedostatak sredstava za dalje unapređenje elektronskog sistema javnih nabavki. Nedostatak međuinstitucionalne saradnje vezano za unapređenje interoperabilnosti sistema. Nedostatak kadra specijalizovanog za analitičku obradu podataka koji se generišu iz sistema.

Preporuke: Jačanje i podizanje svijesti o značaju elektronskog Sistema javnih nabavki. Stimulisati službenike za javne nabavke, kao i već obučene službenike, za dalje usavršavanje. Rad na unapređivanju svijesti o značaju elektronskog sistema javnih nabavki kod relevantnih institucija.

OPERATIVNI CILJ 2.2.3 – Unaprijeđenje sistema razmatranja žalbi

U toku 2024. godine predstavnici Komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki učestvovali su na sljedećim obukama:

- panel diskusija "Korupcija u javnim nabavkama-zašto nema krivične odgovornosti", u organizaciji Instituta alternativa, koju je finansirala Ambasada Kraljevine Holandije kroz MATRA program podrške;
- radionica na temu "Postupak javnih nabavki u praksi" u organizaciji Temporis i SIGMA/OECD;
- IV Regionalna konferencija o javnim nabavkama-Primjena u praksi, koju je organizovao Institut za ekonomiju i pravo,
- Jadranski forum javnih nabavki i finansija, koji je održan u Portorožu, Slovenija;
- konferencija „Nabavka sledeće generacije”, koja je održana Rimu, Italija.

Nastavljeno je jačanje Mreže tijela za razmatranje javnih nabavki jugoistočne Evrope, te su predstavnici Komisije za zaštitu prava prisustvovali radionici "Pravna zaštita u građevinskim projektima i javnim nabavkama", održanoj u Ankari, kao i prisustvovali konferenciji „Procedure pravne zaštite i pravni lijekovi”, koja je organizovana od strane Komisije za žalbe Bosne i Hercegovine.

Predstavnici Komisije su učestvovali i na konferenciji Mreže prvostepenih žalbenih tijela u javnim nabavkama, održanoj u Zagrebu.

Izazovi: Nedostatak administrativnih kapaciteta u Komisiji, nepotpun sastav Komisije.

Preporuke: Uspostavljanje elektronske platforme Komisije za upravljanje predmetima.

OPERATIVNI CILJ 2.2.4 – Povećanje tržišne konkurencije, posebno učešća MSP

U saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore, u toku 2024. godine, održane su obuke za privredne subjekte na temu primjene propisa u oblasti javnih nabavki, kao i korišćenja elektronskog sistema javnih nabavki. Takođe, organizovane su obuke vezano za donošenje Pravilnika o elektronskoj izjavi privrednog subjekta, kao i za korišćenje odgovarajuće nove funkcionalnosti CEJN-a, kojima je prisustvovalo oko 300 polaznika.

Izazovi: Nedostatak sredstava za organizovanje obuka, nedostatak specijalizovanih predavača za teme koje su od značaja za učešće MSP u postupcima javnih nabavki.

Preporuke: Unaprijediti saradnju sa udruženjima privrednih subjekata u pravcu identifikovanja potreba za obukom.

II-2.3 Reforma državne pomoći

Naredna tabela pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru podsistema “Reforma državne pomoći” u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju ovih učinaka.

PODSISTEM CILJ 2.3		Reforma državne pomoći			
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Pregovori o poglavlju 8 su privremeno zatvoreni (u vezi sa mjerilom koja se odnosi na državnu pomoć)	Poglavlje 8 je otvoreno	Pregovori u okviru poglavlja 8. su napredovali, mjereno kroz izvještaje o napretku EU	Zakonodavni okvir Crne Gore u oblasti državne pomoći u velikoj mjeri usklađen sa pravnim tekovinama EU.		Poglavlje 8 je uslovno zatvoreno/zatvoreno

OPERATIVNI CILJ 2.3.1 – Usklađivanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU

Usklađivanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije je u završnoj fazi.

Preuzimanjem i objavljivanjem dvije ključne regulative Evropske komisije, koje mijenjaju opšta pravila za pomoć male vrijednosti i pomoć male vrijednosti za usluge od opšteg ekonomskog interesa, dodatno su unaprijeđeni pravni i institucionalni okviri za kontrolu državne pomoći. Ovo je važan korak u procesu evropskih integracija i povećanja transparentnosti u dodjeli državne pomoći.

Pripremljen je Predlog Zakona o kontroli državne pomoći, čije će usvajanje značajno doprinijeti harmonizaciji sa primarnim i sekundarnim zakonodavstvom EU, kao i regulatorno-tehničkim standardima koji uređuju ovu oblast. Time će se ojačati kapaciteti za efikasnu kontrolu državne pomoći i obezbijediti veća pravna sigurnost za sve učesnike na tržištu.

Izazovi: Neblagovremeno usvajanje Predloga Zakona o kontroli državne pomoći, odnosno kašnjenje usvajanja od strane Vlade i Skupštine može negativno uticati na dinamiku pregovora sa EU i usporiti ispunjavanje obaveza iz Poglavlja 8.

Potreba za kontinuiranim usklađivanjem sa EU regulativama – Evropska komisija redovno ažurira pravila državne pomoći, što zahtijeva kontinuirano praćenje i pravovremeno reagovanje na promjene, kako bi se osiguralo potpuno usklađivanje.

Jačanje administrativnih kapaciteta – Efikasna primjena novih propisa zavisi od administrativnih kapaciteta institucija koje sprovode kontrolu.

Preporuke: Kako bi se osigurao dalji napredak u reformi državne pomoći i uspješno ispunjavanje obaveza iz procesa evropskih integracija, preporučuju se sljedeće aktivnosti:

- Usvajanje Predloga Zakona o kontroli državne pomoći – neophodno je ubrzati zakonodavni proces kako bi se obezbijedila puna usklađenost sa EU pravnim okvirom i unaprijedila pravna sigurnost u oblasti državne pomoći.
- Nastavak praćenja i implementacije novih EU regulativa – potrebno je obezbijediti pravovremeno usvajanje novih pravila i njihovu dosljednu primjenu u praksi.
- Jačanje institucionalnih kapaciteta – preporučuje se dodatna edukacija službenika, unapređenje metodologija za praćenje i kontrolu državne pomoći, kao i bolja koordinacija sa Evropskom komisijom i relevantnim domaćim institucijama.

- Povećanje transparentnosti i saradnje sa zainteresovanim stranama – organizacija konsultacija sa privrednim subjektima kao i svim zainteresovanim stranama može doprinijeti efikasnijoj implementaciji propisa i boljem razumijevanju pravila državne pomoći.

OPERATIVNI CILJ 2.3.2 – Jačanje administrativnih kapaciteta AZZK, Sektora za kontrolu državne pomoći i Savjeta AZZK

U toku 2024. godine obučeno je osam službenika, odnosno oko 50% službenika u odnosu na indikatore za planirani period, kao i preko 20 sudija, odnosno 30% u odnosu na definisane indikatore.

Izazovi: Potrebno je dodatno zapošljavanje i obuka kadrova koji će moći efikasno pratiti rastući broj predmeta i zahtjeva, i implementirati nove zakonske odredbe. Uslovi za zapošljavanje i obuku zaposlenih još uvijek nijesu u potpunosti ostvareni, što usporava napredak.

Preporuke: Povećanje budžeta i ulaganje u ljudske resurse - Preporučuje se povećanje budžeta Agencije kako bi se omogućilo zapošljavanje dodatnog kadra i ulaganje u obuke zaposlenih. Ovo će osigurati bolje upravljanje zahtjevima, bržu obradu predmeta i efikasniju primjenu zakonodavnih promjena.

Intenziviranje obuka i institucionalne saradnje - U narednom periodu potrebno je organizovati dodatne obuke za zaposlene u državnim organima, institucijama i sudskim instancama. Ove obuke bi trebalo da obuhvate jačanje koordinacije između različitih institucija i unapređenje saradnje u cilju efikasnijeg sprovođenja zakona i podzakonskih akata.

OPERATIVNI CILJ 2.3.3 – Izgradnja skupa slučajeva ex-ante i ex-post kontrole i sprovođenje od strane AZZK

Kada je riječ o zatvaranju neriješenih predmeta po službenoj dužnosti, u toku 2024. godine, dio predmeta je zaključen i riješen, dok je postupanje i rješavanje po ostalim predmetima još uvijek u toku. Agencija je u izvještajnom periodu okončala 8 ispitnih postupaka naknadne kontrole državne pomoći, što predstavlja 75% obrađenosti od ukupnog broja. U toku su 3 ispitna postupka čije okončavanje se očekuje tokom 2025. godine.

Ex-ante i ex-post kontrola - Agencija je uspješno završila sve podnesene zahtjeve u okviru ex-ante kontrole državne pomoći, dok se ex-post kontrola kontinuirano sprovodi kroz definisane zakonske procedure. Značajna je činjenica da je Agencija u 2024. godini prvi put dobila sudske presude u vezi sa državnom pomoći, od kojih su tri predmeta potvrdila njene odluke, što predstavlja značajan uspjeh.

Saradnja sa davaocima pomoći - Agencija je unaprijedila saradnju sa davaocima državne pomoći, državnim organima i institucijama. Očekuje se dalji porast broja prijava i odobravanja državne pomoći, što će doprinijeti efikasnijem sistemu i boljoj implementaciji pravila.

Vezano za jačanje praćenja usklađenosti u oblasti državne pomoći, u Izvještaju EK o Crnoj Gori navodi da se aktivnost se kontinuirano sprovodi. Usvojen je Akcioni plan za pregovaračko poglavlje 8.

Izazovi: Nedostatak administrativnih kapaciteta u oblasti državne pomoći, ograničenost budžeta za ulaganje u obuku službenika za specifične sektore djelatnosti; veći broj konsultacija i obuka sa davaocima državne pomoći. Podizanje svijesti kod davalaca državne pomoći o obavezama prijave i odobrenja iste; ažurno unošenje podataka u registre državne pomoći; nedovoljan nivo poznavanja

pravila za dodjelu državne pomoći od strane davalaca. Digitalizacija - implementacija digitalnih rješenja za praćenje i upravljanje državnom pomoći zahtijeva značajne tehničke i ljudske resurse, a postoji potreba za dodatnom infrastrukturom i obukama u ovom segmentu.

Preporuke: Intenzivnija međuinsitucionalna saradnja; povećati broj prijava državne pomoći kako bi se povećao broj ex-ante, a smanjio broj ex-post kontrole državne pomoći; veći broj obuka službenika AZZK-a u DG COMP. Veći stepen komunikacije između davalaca državne pomoći i AZZK-a; veći broj obuka službenika i davalaca; saradnja službenika AZZK-a sa expertima u vezi specifičnih dodjela državne pomoći. Poboljšanje digitalizacije i transparentnosti - Uvođenje novih odredbi u okviru Zakona o kontroli državne pomoći, koji nalažu davaocima da unesu sve relevantne podatke u jasno definisanim rokovima, doprinosi većoj transparentnosti. Preporučuje se ubrzavanje implementacije digitalnih rješenja za bolju kontrolu i nadzor, čime će se poboljšati praćenje usklađenosti sa zakonskim okvirima.

II-2.4 Sistem obračuna zarada

Tabela u nastavku pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru podsistema „Sistem obračuna zarada“ u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju ovih učinaka.

PODSISTEM CILJ 2.4	2.4 Sistem obračuna zarada				
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ostvarena vrijednost u 2026.
Obezbjedeana sveobuhvatna primjena centralizovanog obračuna zarada (COZ) za sve korisnike budžeta države	COZ otpočeno primjenu u testnom okruženju za pilot institucije	140 institucija koristi COZ	159 institucija koristi COZ (Povećanje 13.57% u broju subjekata a 46% u broju zaposlenih)		430 korisnika COZ i modul za obradu podataka klasifikovanih stepenom tajnosti u primjeni

OPERATIVNI CILJ 2.4.1 – Sve potrošačke jedinice čije se zarade zaposlenih finansiraju iz Budžeta Crne Gore uključene u Informacioni sistem za centralizovani obračun zarada

Tokom 2024. godine u Sistem za centralizovani obračun zarada uključeni su Ministarstvo unutrašnjih poslova sa Upravom policije, kao i Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore, tako da sistem sada sadrži 159 subjekata sa ukupnim brojem od 16.700 zaposlenih. Navedeni broj zaposlenih, u odnosu na decembar 2023. godine, predstavlja uvećanje od 47%. Tokom 2023. godine broj zaposlenih u sistemu u odnosu na ukupan broj zaposlenih je bio 25% , a uključivanjem velikih subjekata, poput Ministarstva unutrašnjih poslova, tokom 2024. godine, učešće u ukupnom broju zaposlenih je dostiglo 37 %, sa tendencijom daljeg rasta tokom naredne godine.

Migracija matičnih podataka, kao kontinuirani proces koji je sastavni dio postupka uključivanja novih subjekata u sistem za centralizovani obračun zarada, je uspješno obavljena za MUP i Fond za

zdravstveno osiguranje, koji su uključeni u sistemu septembru i oktobru 2024. godine. Postupak sprovođenja obuka za korišćenje Sistema za centralizovani obračun zarada je obavljan sinhronizovano sa procesom migracije podataka, i uspješno je sproveden za zaposlene u Ministarstvu unutrašnjih poslova i Fondu za zdravstveno osiguranje Crne Gore.

Uspješno je obavljena i aktivnost prilagođavanja sistema specifičnostima i potrebama navedenih subjekata, koja je bila višedimenzionalna u pogledu iskazanih zahtjeva, s obzirom na broj zaposlenih, složenost procesa rada i zahtjeve za dopunama uključenih subjekata.

Izazovi: Poteškoće i prepreke tokom 2024. godine uključuju posljedice sajber napada, koje su dovele do ograničenog pristupa sistemu usljed preduzetih mjera zaštite od strane Ministarstva javne uprave, ali i otpor uključivanju u sistem od strane pojedinih subjekata, kao i neujednačenost u primjeni propisa iz oblasti obračuna zarada u pojedinim sektorima, što zahtijeva dodatno angažovanje Ministarstva finansija.

Preporuke: Snažna politička volja i podrška sa najviših nivoa odlučivanja su od suštinskog je značaja za omogućavanje novim subjektima da se uključe u sistem.

OPERATIVNI CILJ 2.4.2 – Obezbijedeno održavanje Sistema za COZ

Stabilno funkcionisanje sistema, uz nadogradnju funkcijom za obračun ostalih naknada i prihoda, obezbijedena je potpisivanjem ugovora o održavanju i nadogradnji, kroz redovnu tendersku proceduru, u skladu sa utvrđenim planom javnih nabavki.

Izazovi: Moguće kašnjenje u ugovaranju i početku implementacije projekta. Ograničena ekspertiza na tržištu.

Preporuke: Blagovremeno planiranje i realizovanje tenderskog postupka.

OPERATIVNI CILJ 2.4.3 – Nadogradnja softverskog rješenja za centralizovani obračun zarada za klasifikovane podatke

Realizacija će otpočeti nakon uključivanja svih subjekata sa neklasifikovanim podacima.

Izazovi: Kompleksne pripremne aktivnosti u pogledu obezbjeđivanja infrastrukturnih preduslova u skladu sa rigoroznim bezbjedonosnim standardima.

Preporuke: Blagovremene pripremne radnje uz konsultaciju sa nadležnim institucijama iz oblasti zaštite tajnih podataka.

OPERATIVNI CILJ 2.4.4 – Nadogradnja softverskog rješenja za centralizovani obračun zarada u dijelu obuhvata svih ličnih primanja koja se isplaćuju iz Budžeta Crne Gore

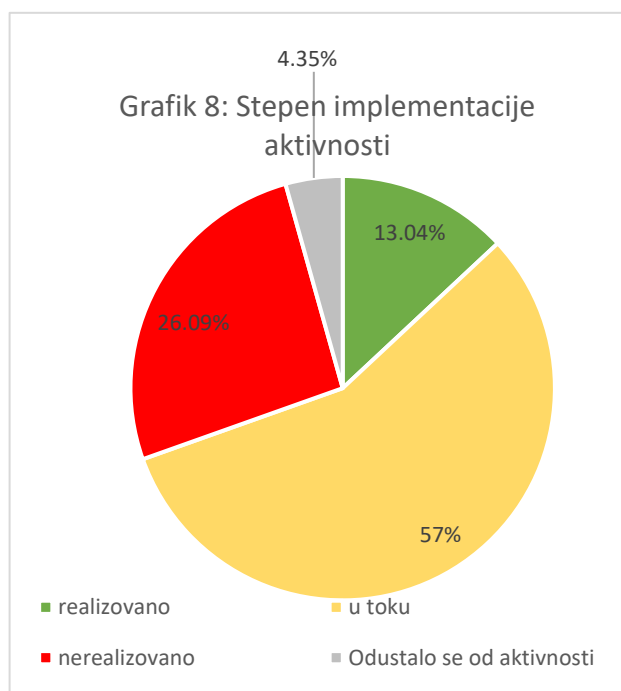
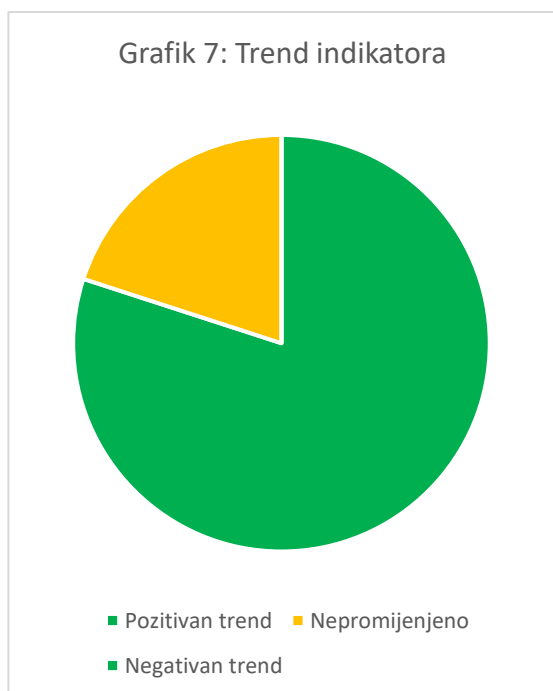
Tokom III i IV kvartala 2024. godine razvijena je i stavljena u upotrebu funkcionalnost obračuna ostalih ličnih prihoda i naknada kroz Sistem za centralizovani obračun zarada. Na ovaj način definisana aktivnost je realizovana za nove subjekte koji su uključeni u sistem tokom 2024. godine (MUP i Fond za zdravstveno osiguranje CG). Stečeni su i preduslovi za upotrebu navedene funkcionalnosti i od strane drugih subjekata, što će otpočeti fazno od 2025. godine.

Izazovi: Neujednačeno kontiranje⁶ naknada od strane subjekata što dovodi do potrebe za dodatnim angažovanja u smislu prilagođavanja i adaptacije sistema na nivou svakog individualnog subjekta.

Preporuke: Pokušati obezbijediti ujednačeno, standardizovano i jednoobrazno kontiranje naknada na nivou svih subjekata.

II-3 RAČUNOVODSTVO, PRAĆENJE I FINANSIJSKO IZVJEŠTAVANJE

U ostvarivanju strateškog cilja „Računovodstvo, praćenje i finansijsko izvještavanje“ 80% inidkatora učinak je u 2024. godini imalo pozitivan trend, dok je 20% na istom nivou kao u 2023. godini. Navedenom je značajno doprinijelo donošenje podzakonskih akata za primjenu obračunskog računovodstva u janvoim sektoru, dalje unapređenje katastarskog informacionog sistema, unapređenje BMIS-a radi boljeg izvještavanja o učinku alokacije budžetskih sredstava, kao i aktivnosti na unapređenju upravljanja fondovima EU kroz razvoj jedinstvenog Informacionog sistema za upravljanje projektima i monitoring projekata (MIS).

⁶ Knjiženje naknada na odgovarajuće kontne klase i šifre

II-3.1 Prelazak na obračunsko računovodstvo

Tabela u nastavku pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru podsistema "Prelazak na obračunsko računovodstvo" u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i dio aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju poboljšanog učinka.

PODSISTEM CILJ 3.1	Prelazak na obračunsko računovodstvo				
Indikator	Početna vrijednost 2021.	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Uspostavljene pretpostavke za primjenu obračunskog računovodstva u javnom sektoru	Obračunsko računovodstvo nije u primjeni	Utvrđen Predlog zakona o izmjeni Zakona o računovodstvu u javnom sektoru, kojim se pomjera rok za primjenu Zakona na 1. januar 2027. godine	Usvojeni podzakonski akti kojima se stvaraju pretpostavke za primjenu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru i sprovedene obuke.		Računovodstveni informacijski sistem funkcionalan za kniženje po obračunskom principu

OPERATIVNI CILJ 3.1.1 – Stupanje na snagu i primjena Zakona o računovodstvu u javnom sektoru

U toku 2024. godine usvojeni su podzakonski akti kojima se, između ostalog, stvaraju pretpostavke za primjenu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru, i to: Pravilnik o metodologiji vođenja računovodstva, priznavanja i vrednovanja imovine, obaveza, neto imovine, prihoda, primitaka, rashoda i izdataka subjekata javnog sektora („Službeni list CG, broj 61/24), Pravilnik o sadržaju poslovnih knjiga i pomoćnih evidencija subjekata javnog sektora („Službeni list CG, broj 35/24) i Pravilnik o načinu, sadržaju i rokovima dostavljanja finansijskih izvještaja u javnom sektoru („Službeni list CG“, broj 63/24). Analiza stanja jedinica lokalne samouprave za primjenu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru nije izrađena.

Izazovi: U ovom dijelu postoji izazov u primjeni podzakonskih akata i računovodstvene metodologije koja je u velikoj mjeri kompleksnija od postojeće. Kada je riječ o analizi stanja jedinica lokalne samouprave za primjenu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru, planirano je da predmetna analiza bude izrađena od strane konsultanta kojeg bi angažovao UNDP, imajući u vidu kompleksnost i potrebu obilaska i upoznavanja sa spremnošću jedinica lokalne samouprave za primjenu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru. S obzirom da su sredstva od strane UNDP-a za ove potrebe opredijeljena u decembru 2024. godine, analiza nije mogla biti odrađena u planiranom roku.

Preporuke: Organizacija posebnih obuka i on the job treninga za primjenu nove računovodstvene regulative. U saradnji sa UNDP-om angažovati konsultanta koji bi izradio analizu stanja jedinica lokalne samouprave za primjenu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru.

OPERATIVNI CILJ 3.1.2 – Nadogradnja IT sistema za podršku obračunskom računovodstvu

Cost benefit analiza za nadogradnju računovodstvenog informacionog sistema, nije izrađena. Direktorat državnog trezora odustao je od izrade navedene analize iz razloga što će, u cilju definisanja IT rješenja za obračunsko računovodstvo, biti izrađen projektni zadatak. Izrada Projektnog zadatka

za računovodstveni informacijski sistem u skladu sa novim računovodstvenim propisima nije pripremljen.

Izazovi: Direktorat državnog trezora, u saradnji sa međunarodnim partnerima (UNDP), sprovede aktivnost u cilju angažovanja konsultanta/firme koja će pripremiti projektni zadatak, koji će uključivati analizu procesa koji se tiču prelaska na obračunsko računovodstvo, pripremu tenderske dokumentacije za izbor softverskog rješenja za potrebe obračunskog računovodstva, kao i projekciju troškova za određena IT rješenja, čime će se dati i generalna slika koliko iznositi troškovi implementacije novog ili nadogradnja postojećeg rješenja.

Takodje, za izradu Projektnog zadatka za računovodstveni informacijski sistem u skladu sa novim računovodstvenim propisima, potrebno je angažovanje eksternog konsultanta koji bi pripremio projektni zadatak zbog njegove sveobuhvatnosti, kompleksnosti i potrebe za različitim ekspertizama. Direktorat državnog trezora je u prethodnom periodu u saradnji sa međunarodnim konsultantima pripremio analizu računovodstvenih procesa u skladu sa novom računovodstvenom metodologijom, koja pruža dobru osnovu za nadogradnju IT ekspertima za pripremu projektnog zadatka. Takođe, pripremljeni su i primjeri knjiženja za sve karakteristične računovodstvene događaje, što takođe pruža dobru osnovu za pripremu projektnog zadatka. Imajući u vidu da izrada Projektnog zadatka zahtjeva IT znanja i kompetencije, izazov u ovom dijelu može biti nedostatak IT kompetencija unutar javnog sektora.

Preporuke: Formiranje projektnog tima, međuresorska saradnja, angažovanje eksternog konsultanta ili konsultantske kuće koji bi u saradnji sa Ministarstvom finansija i institucijama javnog sektora pripremio Projektni zadatak.

OPERATIVNI CILJ 3.1.3 – Obuka i sertifikacija računovođa u javnom sektoru

Kada je riječ o obukama računovođa u javnom sektoru, u toku 2024. godine završen je drugi ciklus obuke i sertifikacije računovođa u javnom sektoru, koji je pohađalo 34 polaznika, a 22 polaznika su stekla sertifikat. Takođe, u prethodnoj godini započeo je treći ciklus obuke i sertifikacije računovođa, koji pohađa 45 polaznika. Važno je istaći veliko interesovanje računovođa u javnom sektoru, te se u 2024. godini na javni poziv Ministarstva finansija prijavilo 80 računovođa.

Kada je riječ o izradi analize o broju računovođa koje je potrebno obučiti i sertifikovati u narednom periodu, u toku 2023. godine Ministarstvo finansija je uputilo zahtjev i pripremljeni obrazac svim subjektima javnog sektora, koji su obavezni da primjenjuju član 49 Zakona o računovodstvu u javnom sektoru da dostave broj računovođa koje je potrebno obučiti i sertifikovati u narednom periodu. Obrazac je sadržao sve neophodne podatke za pripremu predmetne analize. Subjekti javnog sektora su dostavili tražene podatke, ali u toku izrade analize došlo je do značajne izmjene Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, te su dostavljeni podaci bili neupotrebljivi za dalju analizu.

Izazovi: Održivost obuke i izgradnje kapaciteta u ovoj oblasti, kao i česte izmjene Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave

Preporuke: U narednom periodu neophodno je organizovati program kontinuirane edukacije računovođa u javnom sektoru, s ciljem održivosti obuke i izgradnje kapaciteta. Navedeno je posebno značajno zbog odložene primjene Zakona o računovodstvu u javnom sektoru i nove računovodstvene regulative. Neophodno je izraditi analizu o broju računovođa koje je potrebno obučiti i sertifikovati u toku 2025. godine.

II-3.2 Upravljanje (nefinansijskom) državnom imovinom i katastrom

Tabela u nastavku pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru podsistema "Upravljanje (nefinansijskom) državnom imovinom i katastrom" u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i dio aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju poboljšano učinka.

PODSISTEM CILJ 3.2	Upravljanje (nefinansijskom) državnom imovinom i katastrom				
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Uspostavljena evidencija nefinansijske (državne imovine)	Nefinansijska imovina nije prikazana	U izradi nacrti internih akata "Interne procedure kontrole kvaliteta prikupljenih i evidentiranih podataka o nepokretnostima u državnoj svojini" i "Interni procedura prikupljanja i evidentiranja podataka za potrebe elektronske evidencije državne imovine".	Interni akti i procedure u pripremi		Uspostavljen a evidencija nefinansijske imovine (državne imovine)
Unaprijeđen katastarski informacijski sistem	Procedura za poboljšanje kvaliteta podataka nije uspostavljena; Strateški dokument za razvoj katastarskog informacijskog sistema nije usvojen	Usvojen i primjenjuje se Pravilnik o izradi i održavanju katastra nepokretnosti. U kontinuitetu se radi na prevođenje evidencije popisnog katastra u evidenciju katastra nepokretnosti. Započeta je prva faza implementacije projekta nadogradnje sistema, sa ciljem primjene novih web baziranih servisa.	Implementacija Pravilnika o izradi i održavanju katastra nepokretnosti. Unaprijeđena web aplikacija, testirana nova platforma, postupak izrade Strategije IT Sistema, analiza postojećeg stanja i planiranje postupaka javnih nabavki za održavanje IT sistema.		Unaprijeđen katastarski informacijski sistem i uspostavljen a nova platforma

OPERATIVNI CILJ 3.2.1 – Upravljanje (nefinansijskom) državnom imovinom i katastrom

Kada je riječ o kompletiranju registra imovine svih potrošačkih jedinica na centralnom nivou, sa procenom na osnovu jedinstvene metode popisa državne imovine u katastru, sve potrošačke jedinice dostavljaju imovinu kroz popis imovine. Međutim, registar imovine nije kompletiran, jer je potrebno novo softversko rješenje, kao i procjena državne imovine. U januaru 2024. godine došlo je do razdvajanja Uprave za katastar i državnu imovinu na dvije uprave: Upravu za nekretnine i Upravu za državnu imovinu. Uprava za državnu imovinu posjeduje bazu nepokretnosti državne imovine, koja se ažurira po osnovu ugovora i rješenja koja su pristizala Upravi, kao i samoinicijativnom kontrolom podataka. Trenutno, pomenuta baza broji 301.469 nepokretnosti, od čega 280.795 čini zemljište, a 20.674 čine objekti. Broj objekata sa kojima raspolaže Vlada je 11.079, a opštine raspolažu sa 9.595. Broj parcela sa kojima raspolaže Vlada je 152.228, dok opštine raspolažu sa 128.567 parcela. U 2024. godini popis imovine za 2023. godinu dostavilo je: 1) 88 budžetskih korisnika, od čega je njih 75 dostavilo potpunu dokumentaciju; 2) 327 indirektnih korisnika, od čega je njih 261 dostavilo potpunu dokumentaciju; 3) 20 opština, od čega je njih 10 dostavilo potpunu dokumentaciju; 4) 150 javnih službi i ustanova, čiji osnivač je opština, od čega je njih 107 dostavilo potpunu dokumentaciju i 5) 12 akcionarskih i drugih društava, od čega je njih 9 dostavilo potpunu dokumentaciju.

Vezano za kontrolnu funkciju procjene kvaliteta snimljenih podataka, ona je uspostavljena u formi Kartona evidencije državne imovine, koji je izrađen za 21.297 objekata u toku 2024. godine. Uprava za državnu imovinu je u 2024. godini uputila područnim jedinicama Uprave za nekretnine 3 484 zahtjeva za ispravke ili uređenje lista nepokretnosti.

U cilju jačanja komisije za procjenu državne imovine u izvještajnom periodu izvršena je procjena svih iniciranih zahtjeva, odnosno, pripremljeno je:

- 56 Izvještaja o procjeni vrijednosti nepokretnosti za 133 parcele ukupne površine 844.517 m²;
- 11 Izvještaja o procjeni vrijednosti nepokretnosti za 11 poslovnih prostora ukupne površine 1.567m².

Obuke službenika za oblast državne imovine, u domenu upravljanja registrom imovine nijesu realizovane, već će dinamika zavisi od implementacije novog softverskog rješenja.

Izazovi: Sprovođenje tendera za nabavku softverskog rješenja. Izraditi metodologiju za (masovnu) procjenu vrijednosti državne imovine i sprovođenje postupka cjelokupne procjene vrijednosti iz sačinjene baze nepokretnosti. Procjena državne imovine izuzetno je kompleksan posao i iziskuje duži vremenski period, kao i velika novčana sredstva. Potrebno je elaborirati hiljade objekata i više stotina hiljada parcela zemljišta u svojini Države Crne Gore, kojima raspolažu Vlada i lokalne samouprave. Kreiranje metodologije za masovnu procjenu imovine, koja bi omogućila da se procjena imovine vrši na širokoj skali, uzimajući u obzir sve relevantne faktore i dobre prakse u okruženju. Zbog potrebe novog softverskog rješenja neophodno je sprovođenje obuka.

Preporuke: Potrebno je novo softversko rješenje u koje bi se prenijeli podaci iz baze nepokretnosti koju posjeduje Uprava za državnu imovinu. IT rješenje mora biti prilagođeno softveru Uprave za nekretnine, kako bi se svaka promjena u listovima nepokretnosti, za nepokretnosti čiji je svojinar Crna Gora, a koja se izvrši u softveru Uprave za nekretnine, automatski izvršila i u Registru nepokretnosti. Takođe, da bi postojao Registar nepokretnosti shodno Zakonu o državnoj imovini,

potrebno je sprovesti procjenu državne imovine. Povezivanje Registara nepokretnosti sa softverom Uprave za nekretnine, kako bi se svako sprovedeno rješenje automatski prikazalo u Registru nepokretnosti. Zajednički pristup vezano za sprovođenje masovne procjene. Izrada novih kartografskih proizvoda kao i kreiranje modela za masovnu procjenu vrijednosti nepokretnosti. Obuke treba organizovati putem video linka ili korisničkog uputstva. U cilju veće preciznosti podataka u Registru nepokretnosti, obukom treba obuhvatiti što veći broj institucija i korisnika.

OPERATIVNI CILJ 3.2.2 – Nadogradnja relevantnih IT sistema u oblasti upravljanja državnom imovinom i katastrom i razvoj e-usluge

Sa unaprijeđenjem funkcionalnosti IT rješenja za upravljanje državnom imovinom i kvaliteta podataka se nije otpočelo zbog nedostatka funkcionalnog IT rješenja za upravljanje državnom imovinom i kvaliteta podataka. Rok za implementaciju ove aktivnosti je 2026. godina.

U 2024. godini unaprijeđen je katastarski informacioni sistem kroz:

- sveukupnu analizu postojećeg stanja vezano za kvalitet podataka, tehnološku ograničenost, zakonsku regulativu i unapređenje razmjene podataka elektronskim putem, nakon čega su pripremljeni prijedlozi i inicijative za dalje aktivnosti;
- implementaciju i praćenje novih metoda propisanih Pravilnikom o izradi i održavanju katastra nepokretnosti, čime je unaprijeđen kvalitet podataka katastarskih evidencija;
- nadogradnju informacionog sistema u cilju implementacije novih e-servisa za potrebe distribucije katastarskih podataka i dokumenata i e-predaje zahtjeva;
- testiranje razvoja sistema, baziranog na novoj platformi i web aplikaciji, kroz testne faze uspostavljanja novih e-usluga;
- održavanje i unaprijeđenje postojeće web aplikacije koju koriste notarske kancelarije, javni izvršitelji, organi državne uprave i lokalne samouprave;
- započinjanje postupka javne nabavke za izradu Projekta izrade strategije razvoja informacionog sistema Uprave za nekretnine;
- planiranje novčanih sredstava u planovima javnih nabavki za održavanje postojećih ali i za implementaciju novih softverskih paketa i licenci;
- iniciranje unaprijeđenja zakonskog okvira kako bi se olakšala primjena novih tehnologija i omogućila veća pravna sigurnost i transparentnost u radu sa podacima o nepokretnostima;
- razvoj ideje za izradu „Srednjoročnog programa radova 2025-2030. godine Uprave za nekretnine“;
- učešće na obukama i prezentacijama za oblasti informacionog sistema i digitalizacije uopšte.

Izazovi: Izmjena zakonodavstva i obezbjeđenje ekspertske podrške. Upravi za državnu imovinu potrebna je podrška resornog Ministarstva, Vlade Crne Gore i svih lokalnih samouprava.

Nedostatak strateškog dokumenta za razvoj informacionog sistema Uprave za nekretnine, izmjena legislative iz domena državne imovine i e-Uprave, nedovoljan broj zaposlenih u IT sektoru i oblasti obrade geoprostornih podataka, opredijeljena finansijska sredstva za planirane aktivnosti, zastarjela i amortizovana informatička struktura, softverska rješenja koja ne prate savremene katastarske sisteme i nadogradnje i nedostatak strateškog okvira za upravljanje inovacijama, koji će sadržati jasne smjernice za implementaciju novih funkcionalnosti.

Preporuke: Angažovati ekspertsku podršku i ojačati međuinstitucionalnu saradnju. Potrebna je nadogradnja katastarsko-informacionog sistema, kako bi se poboljšao kvalitet podataka i omogućila njihova konsolidacija, kao i integracija savremenih tehnologija i procedura. Potrebno je definisati prioritete, procedure, kao i ljudske i finansijske resurse potrebne za implementaciju novog sistema. Istovremeno, potrebno je pažljivo upravljati rizicima koji proizlaze iz ovih promjena i osigurati usklađenost sa trenutnim stanjem. Potrebno je uskladiti nova IT rješenja sa propisima i procedurama kako bi se omogućila njihova optimalna primjena. Ovo uključuje reviziju zakona, podzakonskih akata i drugih pravnih normi koje regulišu korišćenje informacionih tehnologija u katastarskom sistemu.

OPERATIVNI CILJ 3.2.3 – Izmjena zakonodavstva i izrada strateških dokumenata kako bi se osigurao kvalitet sistema i podataka

U decembru 2024. godine pokrenuta je procedura za formiranje Radne grupe sa zadatkom izmjene Zakona o državnoj imovini. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj imovini je u skupštinskoj proceduri i njegovo usvajanje se očekuje u prvom kvartalu 2025. godine. Pored predloženih izmjena, koje su u proceduri, potrebno je izvršiti dodatne izmjene i unaprjeđenja, a na čemu će se raditi u narednom periodu.

Do izmjena regulatornog okvira u smislu definisanja imperativnih normi podnošenja elektronske dokumentacije od strane notara nije došlo, a inicirane su zakonske izmjene u Programu rada Vlade Crne Gore za 2025. godinu.

Realizovane su pripremne aktivnosti za izradu Strateškog dokument za razvoj IT sistema za katastar. Očekuje se njegova izrada u predviđenom roku do kraja 2026.

Izazovi: Potrebno je u što kraćem roku izmijeniti Zakon o državnoj imovini i urediti pitanje jednokratnog dostavljanja podataka o popisu imovine u vidu Excel tabela, radi lakše obrade podataka. Izmjena načina podnošenja elektronske dokumentacije od strane notara kroz jasnu normativnu usklađenost sa načinom rada Uprave za nekretnine. Nedostatak strateškog okvira za upravljanje inovacijama, koji će sadržati jasne smjernice za implementaciju novih funkcionalnosti i sublimaciju postojećeg cjelokupnog katastarsko informacionog sistema. Postupak javne nabavke u 2024. godini je sproveden dva puta bez uspješnog ishoda.

Preporuke: Neophodno je inicirati izmjenu člana 9 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj imovini, u kojem je propisano na koji način se dostavlja popis imovine Upravi za državnu imovinu, kao i izmjena člana 63 Zakona o državnoj imovini, u kojem nisu navedene kaznene odredbe za nedostavljanje popisa pokretnih stvari Upravi. Međuresorna saradnja Uprave za nekretnine, Notarske komore i Ministarstva pravde sa zajedničkim ciljem otklanjanja pravnih prepreka kroz reviziju i izmjene zakona, podzakonskih akata i drugih pravnih normi. Pokretanje novog postupka javne nabavke za izradu Strategije razvoja informacionog sistema.

II-3.3 Izvještavanje o izvršenju budžeta

U nastavku je prikazan trend kretanja indikatora učinka u okviru podsistema “Izvještavanje o izvršenju budžeta” u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, te operativni ciljevi ovog podsistema i dio aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju poboljšanog učinka.

PODSISTEM CILJ 3.3	Izveštavanje o izvršenju budžeta				
Indikator	Početna vrijednost 2021	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Godišnji i periodičnih izvještaja o izvršenju budžeta u skladu sa programskom klasifikacijom izrađuju se u okviru Informacionog Sistema za upravljanje budžetom - BMIS	Izvještaji se ne izrađuju	BMIS u postupku nadogradnje kojim će se omogućiti priprema godišnjih i periodičnih izvještaja, uključujući rodne indikatore	Izrađen godišnji izvještaj o realizaciji programskog budžeta za 2023. godinu, a mjesečni, kvartalni i godišnji izvještaji o izvršenju budžeta su objavljeni na sajtu Ministarstva finansija		Periodični i godišnji izvještaji poboljšani shodno nadogradnji BMIS, uključujući rodne indikatore

OPERATIVNI CILJ 3.3.1 – Uspostavljanje procesa izrade i objavljivanja transparentnih godišnjih i periodičnih izvještaja o izvršenju budžeta

Potrošačke jedinice su u skladu sa članom 7 Odluke o načinu pripreme i sadržaju programskog budžeta potrošačkih jedinica u obavezi da dostavljaju Ministarstvu finansija polugodišnje i godišnje izvještaje o realizaciji programskog budžeta. U toku 2024. godine u okviru Budžetskog informacionog sistema (BMIS) pripremljen je godišnji izvještaj o realizaciji programskog budžeta za 2023. godinu. Nije urađen polugodišnji izvještaj usljed potrebe donošenja rebalansa budžeta koji je pripreman tokom avgusta mjeseca, a što je zahtijevalo prilagođavanja informacionog sistema, kao i izmijenjene strukture potrošačkih jedinica usljed Izmjena Uredbe o organizaciji i načinu rada Vlade i prepoznavanja novih ministarstava. Sa druge strane, pripremani su mjesečni i kvartalni izvještaji o realizaciji programskog aspekta Kapitalnog budžeta, koji su bili i predmet razmatranja u Skupštini Crne Gore.

Godišnji izvještaj o realizaciji programskog budžeta za 2023. godinu je sastavni dio Predloga Zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2023. godinu. Skupština Crne Gore je na trećoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2024. godini donijela Zaključak kojim poziva Vladu Crne Gore na poštovanje i ispunjavanje svih preporuka Državne revizorske institucije datih o izvještaju o reviziji Predloga zakona o Završnom računu Budžeta Crne Gore za 2023. godinu. Pomenuti predlog Zakona je dostupan široj javnosti na sajtu Skupštine Crne Gore, kao i na sajtu Vlade Crne Gore.

U narednom periodu će se raditi na daljem unapređenju BMIS-a kako bi se unaprijedio kvalitet priloženih (unesenih) informacija o ciljevima i indikatorima da bi se poboljšala tačnost i potpunost izvještaja o učinku budžeta.

Kada je riječ o povećanju transparentnosti i unaprijeđenje vizualizacije budžetskih iskaza u toku 2024. godine, mjesečni izvještaji o izvršenju Budžeta Crne Gore su pripremani i objavljivani na sajtu Ministarstva finansija, 30 dana nakon isteka posmatranog perioda. Mjesečni izvještaji se sastoje od GDDS tabele, Izvršenja budžeta po funkcionalnoj klasifikaciji, Izvršenja budžeta po organizacionoj klasifikaciji, Izvršenja budžeta po programskoj klasifikaciji, Izvještaja o tekućoj rezervi i Propratnog obrazloženja mjesečnih izvještaja. Osim navedenih izvještaja pripremane su i objavljivane, na sajtu

Ministarstva finansija, Analize konsolidovane javne potrošnje, koje sadrže podatke o javnim prihodima i javnoj potrošnji po ekonomskoj klasifikaciji u poređenju sa planom, kao i uporednim periodom prethodne godine. Ove analize se objavljuju na kvartalnom nivou, 50 dana po isteku kvartala za prethodni kvartal. Transparentnost će biti poboljšana kroz vizuelizaciju izvještaja o izvršenju budžeta i planova u vezi sa budžetom za građane.

Izazovi: Potencijalno kašnjenje u ugovaranju i početku implementacije projekta nadgradnje BMIS

Preporuke: Nastaviti dalji rad na unapređenju BMIS-a kako bi se unaprijedio kvalitet priloženih (unesenih) informacija o ciljevima i indikatorima da bi se poboljšala tačnost i potpunost izvještaja o učinku budžeta.

OPERATIVNI CILJ 3.3.2 – Uspostavljanje procesa izrade godišnjih i periodičnih izvještaja o učinku budžeta

U kontinuitetu se izrađuju polugodišnji i godišnji izvještaji o učinku budžeta putem BMIS-a.

II-3.4 Upravljanje i izvještavanje o korišćenju fondova EU

U nastavku je prikazan trend kretanja indikatora učinka u okviru podsistema “Upravljanje i izvještavanje o korišćenju fondova EU” u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, te operativni ciljevi ovog podsistema i dio aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju poboljšanog učinka.

PODSISTEM CILJ 3.4	Upravljanje i izvještavanje o korišćenju fondova EU				
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Unaprijeđenje upravljanja fondovima EU kroz razvoj jedinstvenog Informacionog sistema za upravljanje projektima i monitoring projekata – MIS (Management Information System)	Informacioni sistem ne postoji	Nisu otpočete pripremne aktivnosti na uspostavljanju MIS-a	Započete aktivnosti u dijelu analiza potrebe, kao preduslova za izradu tehničke specifikacije		MIS razvijen i u funkciji

OPERATIVNI CILJEVI 3.4.1 – Uspostavljanje MIS-a za upravljanje fondovima EU i 3.4.2 Uspostavljanje procesa za praćenje programa podrške EU

Tokom 2024. godine započeta je analiza trenutnog stanja i potreba vezano za uspostavljanje elektronskog Upravljačkog informacionog sistema (MIS - Management Information system) za vođenje evidencije o EU fondovima. Završetak analize se očekuje tokom 2025. godine. Kao rezultat, biće izrađena tehnička dokumentacija, uključujući i tehničku specifikaciju, što je preduslov za realizaciju daljih koraka koji su planirani Akcionim planom.

Razvijanje MIS-a će doprinijeti pouzdanim i vjerodostojnim podacima o programima, ugovorima i plaćanjima, kao i praćenju, upravljanju i izveštavanju u skladu sa zahtjevima Evropske unije u pregovaračkom poglavlju 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata.

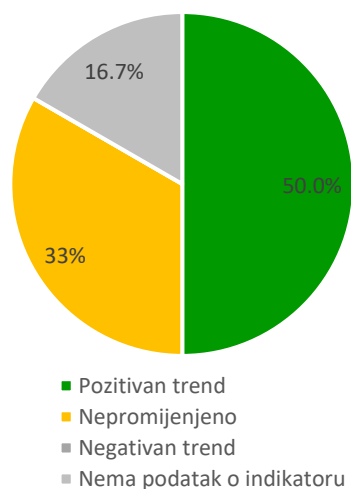
Izazovi: Izrada kvalitetne tenderske dokumentacije, kroz blisku saradnju IT eksperata i korisnika MIS sistema.

Preporuke: Angažovanje i posvećenost tijela/aktera koje imaju iskustva u upravljanju fondovima EU, u cilju razmjene znanja i dijeljenja iskustva, kao i stručnjaka u oblasti informacionih tehnologija.

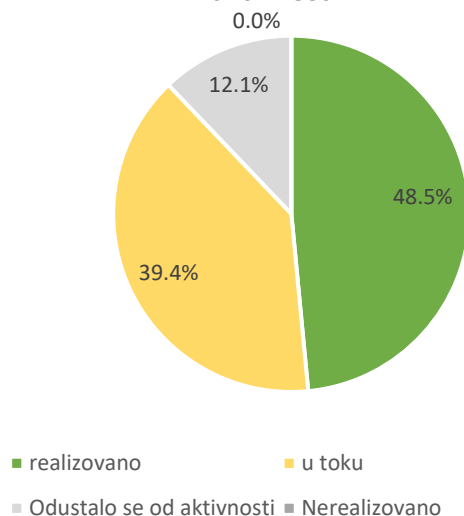
II-4 FINANSIJSKA KONTROLA

U ostvarivanju strateškog cilja „Finansijska kontrola“ 50% inidkatora učinka je u 2024. godini imalo pozitivan trend, dok je 33% na istom nivou kao u 2023. godini. Ostvarenom poboljšanju učinka je značajno doprinijelo povećanje broja ministarstava koja delegiraju ovlašćenja za finansijsko upravljanje i unutrašnje kontrole, realizacija obaveza eksterne revizije za ispunjenje završnog mjerila za poglavlje 32 -Finansijska kontrola.U nastavku je prikazan trend indikatora i stepe implementacije aktivnosti u ostvarivanju Strateškog cilja 4 PFM Programa.

Grafik 9: Trend indikatora

Grafik 10: Stepen implementacije aktivnosti

II-4.1 Unutrašnja finansijska kontrola u javnom sektoru (PIFC)

Naredna tabela pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru podsistema “Unutrašnja finansijska kontrola u javnom sektoru (PIFC)” u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju ovih učinaka.

PODSISTEM CILJ 4.1	Unutrašnja finansijska kontrola u javnom sektoru (PIFC)				
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
% ministarstava koja delegiraju ovlaštenja za finansijsko upravljanje i unutrašnje kontrole	8,3%	10% ⁷	42% ⁸		80%
% preporuka unutrašnje revizije koje se odnose na unaprijeđenje unutrašnjih kontrola i ostvarivanje vrijednosti za novac	28,60%	36%	N/A ⁹		40%

OPERATIVNI CILJ 4.1.1 – Unaprijeđenje upravljačke odgovornosti i procedura za upravljanje rizicima

Sagledavanje kvaliteta iz oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola obavlja se svake godine. Izbor oblasti i institucija vrši se u skladu sa kriterijumima iz Pravilnika o metodologiji sagledavanja kvaliteta upravljanja i kontrola u javnom sektoru U decembru 2024. godine sprovedeno je sagledavanje kvaliteta uspostavljenog sistema upravljanja i unutrašnje kontrole, sa fokusom na uspostavljeni sistem upravljanja rizicima u Ministarstvu pravde i Ministarstvu zdravlja i o tome su pripremljeni izvještaja koji sadrže preporuke za unapređenje ovog sistema.

Realizovane su aktivnosti u cilju podizanja svijesti o značaju upravljačke odgovornosti, delegiranju ovlašćenja i internom izvještavanju organizovanjem obuka u saradnji sa Upravom za ljudske resurse. Tokom 2024. godine održana je jedna obuka na temu: Upravljačka odgovornost za korisnike sredstava budžeta na centralnom nivou, dok su na temu: Interno izvještavanje održane tri obuke za korisnike sredstava budžeta na centralnom i loklanom nivou.

⁷ Infomacija o procentu realizacije indikatora (formalno delegiranje odgovornosti) kojim se mjeri ispunjenost ovog cilja u 2023. godini bilo je teško utvrditi zbog čestih organizacionih promjena i fluktuacije zaposlenih na rukovodećim pozicijama, što je i navedeno u Konsolidovanom izvještaju o upravljanju i unutrašnjoj kontroli u javnom sektoru Crne Gore za 2023. godinu.

⁸ Ministarstvo finansija je sprovedo aktivnosti na prikupljanju podataka o prenijetim, odnosno delegiranim ovlaštenjima u ministarstvima. Zahtjev za dostavljanje informacija i podataka o delegiranju ovlaštenja je upućen na 19 ministarstava od kojih je njih 13 ili 68,4% je odgovorilo. Od 13 ministarstava, njih 8 ili 61,5% (odnosno 42% od ukupnog broja ministarstava-19) je navelo i dostavilo odgovarajuće dokaze o delegiranju ovlaštenja. Konačan podatak za 2024. godinu biće raspoloživ po usvajanju Konsolidovanog godišnjeg izvještaja o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru za 2024. godinu

⁹ Podatak za 2024. godinu biće raspoloživ po usvajanju Konsolidovanog godišnjeg izvještaja o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru za 2024. godinu

Takođe, date su preporuke za dalje unapređenje upravljanja rizicima, a samim tim i upravljačke odgovornosti u institucijama koje su bile predmet sagledavanja kvaliteta ovog sistema, s obzirom da je analiza o stanju upravljačke odgovornosti koju je u junu 2024. godine sproveo Ministarstvo finansija pokazala je da je samo 42% ministarstava delegiralo ovlašćenja.

Izazovi: S obzirom da je upravljačka kultura u državnoj upravi i dalje visoko centralizovana i da prenošenje ovlašćenja (iako je dozvoljeno) nije obavezno, a da za manje institucije prenošenje često nije ni prikladno, implementacija ovog koncepta i dalje ostaje ključni izazov u državnoj upravi. Izazov predstavljaju nedovoljni kadrovski kapaciteti za obavljanje većeg broja sagledavanja kvaliteta upravljanja i unutrašnjih kontrola.

Preporuke: Izraditi mapu puta za implementaciju upravljačke odgovornosti na osnovu sprovedene analize u organima državne uprave. Jačati kapaciteta zaposlenih u Direkciji za harmonizaciju upravljanja i unutrašnjih kontrola za sagledavanje kvaliteta upravljanja i unutrašnjih kontrola u većem obuhvatu.

OPERATIVNI CILJ 4.1.2 – Jačanje interne revizije i FMC-a u državnim preduzećima

Unaprijeđena su znanja zaposlenih u privrednim društvima u oblasti unutrašnje revizije kroz Program obuke za unutrašnjeg revizora u javnom sektoru koje Ministarstvo finansija organizuje u saradnji sa Upravom za ljudske resurse i koji je u 2024. godini pohađalo četvero zaposlenih u privrednim društvima u većinskom vlasništvu države.

Izazovi: Nedovoljan broj zaposlenih iz privrednih društava u većinskom vlasništvu države koji pohađa obuke iz oblasti upravljanja i unutrašnje kontrole.

Preporuke: Ministarstvo finansija će preduzeti aktivnosti na promovisanju obuka za jačanje kapaciteta rukovodilaca i zaposlenih u privrednim društvima u kojima država ima većinski vlasnički udio u oblasti upravljanja i unutrašnje kontrole.

OPERATIVNI CILJ 4.1.3 – Unaprijeđenje kapaciteta CHU i funkcije interne revizije

Ojačani su kapaciteti zaposlenih u Direktoratu za centralnu harmonizaciju i razvoj unutrašnjih kontrola Ministarstva finansija. Naime, zaposleni u Direktoratu prisustvovali su obukama iz oblasti upravljanja, unutrašnjih kontrola i unutrašnje revizije prevashodno u organizaciji Mreže „Upravljanje javnom potrošnjom – učenje uz međusobnu podršku“ PEMPAL-a i CEF-a (Center for excellence in Finance) iz Ljubljane.

Znanja sertifikovanih unutrašnjih revizora/ki su unaprijeđena realizacijom Programa kontinuiranog profesionalnog usavršavanja ovlašćenih unutrašnjih revizora/ki u javnom sektoru koje Ministarstvo finansija organizuje u saradnji sa Upravom za ljudske resurse. Tokom 2024. godine organizovane su 24 obuke¹⁰ za unutrašnje revizore/ke raspoređene u jedinicama za unutrašnju reviziju na centralnom i lokalnom nivou. Teme su bile sljedeće: „Predstavljanje novih Globalnih standarda unutrašnje revizije sa fokusom na etičnost i profesionalizam unutrašnjih revizora“, „Revizija upravljanja kao oblast rada unutrašnje revizije sa fokusom na obavljanje revizije planiranja i

¹⁰ Za 4 grupe unutrašnjih revizora

izvršenja programskog budžeta“, „Sličnosti i razlike između angažmana uvjeravanja i savjetodavnih angažmana i pružanje savjetodavnih usluga u oblasti upravljanja rizicima“, „IT revizija, korišćenje CAAT i značaj revizorskog uzorkovanja“, „Osiguranje kvaliteta rada unutrašnje revizije i uloga unutrašnje revizije u prevenciji i detekciji prevare“ i „Strateško i godišnje planiranje unutrašnje revizije“. Navedenim obukama, prisustvovali su i raspoređeni unutrašnji revizori/ke u privrednim društvim u većinskom vlasništvu države.

Izazovi: Nedovoljno finansijskih sredstava i raspoloživog vremena za jačanje kapaciteta zaposlenih u CHU za praćenje i unaprijeđenje upravljanja i unutrašnje kontrole u javnom sektoru (obuka, podrška na radnom mjestu, razmjena iskustava iz zemalja članica EU). Nedostatak finansijskih sredstava za realizaciju obuka za jačanje kapaciteta funkcije unutrašnje revizije kod budžetskih korisnika.

Preporuke: Ministarstvo finansija će preduzeti aktivnosti kako bi zaposleni u CHU prisistvovali obukama i jačali kapacitete za praćenje i unaprijeđenje upravljanja i unutrašnje kontrole u javnom sektoru. Godišnjim planom planiraće se broj dana za prisustvo obukama.

Kroz projekat „EU 4 PFM in Montenegro“ realizovati aktivnosti na unapređenju znanja unutrašnjih revizora/ki kao i realizacijom Programa profesionalog usavršavanja unutrašnjih revizora/ki koje Ministarstvo finansija sprovodi u saradnji sa Upravom za ljudske resurse. Ministarstvo finansija će takođe pokušati da pronađe i druge metode za jačanje kapaciteta unutrašnjih revizora/ki.

II-4.2 Eksterna revizija

Naredna tabela pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru podsistema “Eksterna revizija” u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju ovih učinaka.

PODSISTEM CILJ 4.2	Eksterna revizija				
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) su privremeno zatvoreni	Poglavlje 32 otvoreno	Značajan napredak u ispunjenju završnog mjerila	Prema Izvještaju za 2024. godinu Poglavlje 32, eksterna revizija, Evropska komisija nije dala preporuke DRI iz razloga što je DRI realizovala obaveze za ispunjenje završnog mjerila.		Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) privremeno zatvoreni

OPERATIVNI CILJ 4.2.1 – Unaprijediti okvir strateškog planiranja

Strateški plan razvoja DRI za period 2024 – 2027. godine je usvojen u martu 2023. godine. Svake godine, DRI donosi godišnje operativne planove za ispunjavanje obaveza iz Strateškog plana razvoja DRI.

Pored izazova s kojima se suočavala, DRI je ostvarila visok stepen realizacije aktivnosti iz Operativnog plana za sprovođenje Strateškog plana razvoja DRI za 2024. godinu. Naime, Operativni plan za sprovođenje Strateškog plana razvoja za 2024. godinu je realizovan 63%. Pored napora uložених u ispunjavanju strateških prioriteta, DRI je posvetila pažnju proširenju obuhvata različitih oblasti revizijom u skladu sa Godišnjim planom revizije, koji se zasniva na procjeni rizika utvrđenim strateškim planovima revizije.

Aktivnosti koje se odnose na razvoj Komunikacione strategije i Strategije upravljanja ljudskim resursima nijesu planirane da se realizuju u 2024. godini. Iste su predviđene da se realizuju kroz "EU4PFM" projekat. Izrada Komunikacione strategije DRI za period 2025 – 2028. godine je planirana za I Q 2025. godine, dok je izrada Strategije upravljanja ljudskim resursima DRI za period 2026 – 2029. godine za I Q 2026. godine.

Izazovi: Kašnjenje sa blagovremenom realizacijom određenog broja strateških aktivnosti usljed nedostatka odgovarajućih kadrovskih kapaciteta, specijalističkih znanja i zbog nastanka vanrednih okolnosti u 2024. godini:

- nepopunjenost Senata (Skupština je imenovala petog člana Senata 31. jula 2024. godine);
- nedostatak sistematizovanog pristupa Skupštine u praćenju nalaza i realizacije revizorskih preporuka;
- neusješna realizacija postupka javne nabavke sistema za upravljanje procesom revizije usljed nekvalitetnih i neispravnih ponuda dostavljenih od ponuđača.

Imajući u vidu veliki broj podaktivnosti planiranih u cilju izrade Komunikacione strategije, postoji određen rizik da se neće sve podaktivnosti realizovati po predviđenoj vremenskoj dinamici.

Ostali izazovi se tiču:

- nedovoljna uključenost ciljnih grupa i kašnjenje u dobijanju povratnih informacija o stepenu zadovoljstva ciljnih grupa sa primjenom dosadašnje komunikacione politike DRI;
- nedostatak odgovarajućih kadrovskih kapaciteta koji se usko bave ovom oblasti.

Preporuke:

- Raditi najmanje dva puta godišnje monitoring realizacije strateških aktivnosti u DRI i predlagati mjere za rješavanje potencijalnih izazova i rizika.
- Blagovremen i uspješno završen postupak izbora i imenovanja petog člana Senata i predsjednika Senata od strane Skupštine, koji bi bili odgovorni za realizaciju strateških aktivnosti shodno nadležnostima definisanim internim aktima DRI;
- Veće angažovanje eksperata sa odgovarajućim specijalističkim znanjima u oblasti eksterne revizije javnog sektora.
- pronaći alternativno rješenje za dobijanje povratnih informacija o stepenu zadovoljstva ciljnih grupa sa primjenom dosadašnje komunikacione politike DRI (uživo i onlajn);
- prioritizacija obaveza zaposlenih u izradi strateških dokumenata;
- angažovanje većeg broja zaposlenih u izradi Komunikacione strategije.

OPERATIVNI CILJ 4.2.2 – Povećati kvalitet revizija

Srednjoročni plan revizije uspjeha 2020-2024. godine je realizovan 83%. Srednjoročni plan finansijskih revizija i revizija pravilnosti je realizovan 85% u odnosu na Godišnji plan revizije DRI za 2024. godinu.

Kroz redovnu kontrolu realizacija preporuka, Državna revizorska institucija je obezbijedila blagovremeno praćenje implementacije revizorskih preporuka kroz povećan broj kontrolisanih preporuka, odnosno povećan broj objavljenih izvještaja o kontroli realizacije preporuka.

Nakon više neuspjelih pokušaja angažovanja odgovarajućeg eksperta za realizaciju ove aktivnosti kroz međunarodnu podršku zbog ograničenih specijalističkih znanja u oblasti revizije životne sredine, DRI je odustala od realizacije ove aktivnosti. Iz tog razloga, donijeta je odluka da se prilikom sprovođenja revizije životne sredine primjenjuju Smjernice INTOSAI Inicijative za razvoj (IDI) za reviziju oblasti u vezi sa ciljevima održivog razvoja, imajući u vidu da se određen broj ciljeva odnosi na oblast životne sredine.

Izvršeno je 6 revizija uspjeha u 2024. godini. Ukupan broj revizora/ki u okviru 2 sektora je 13. Državna revizorska institucija je, sprovodeći revizije uspjeha nastojala pružiti svoj doprinos u unaprjeđenju sprovođenja politika rodno odgovornog budžetiranja, oblasti vodoprivrede i upravljanja državnom imovinom, kao i na sprovođenju strateških dokumenata za potrebe ispunjavanja obaveza iz pregovaračkog procesa sa EU. Kroz podršku međunarodnih partnera, DRI je nastavila sa jačanjem revizorskih kapaciteta za sprovođenje revizija uspjeha kroz učešće u međunarodnom programu obuke revizora/ki u saradnji sa Nacionalnom kancelarijom za reviziju Švedske, kao i u realizaciji paralelnih revizija uspjeha i to na teme – „Uspješnost sprovođenja rodno odgovornog budžetiranja u Crnoj Gori“ uz podršku Agencije UN za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UN WOMEN) i pet vrhovnih revizorskih institucija iz Bosne i Hercegovine i Srbije i „Implementacija projekata u vodoprivredi“ uz ekspertsku podršku Nacionalne kancelarije za reviziju Švedske.

Izazovi:

Izazov po pitanju izrade srednjoročnog plana revizije DRI je neblagovremeno sprovođenje postupka izbora i imenovanja člana Senata i predsjednika Senata. Izazov predstavlja i povećan obim aktivnosti DRI na praćenju i kontroli implementacije revizorskih preporuka uz postojeće ograničene kadrovske kapacitete, koji su angažovani na sprovođenju revizija planiranih Godišnjim planom revizija DRI., kao i nedostatak uspostavljenog sistematizovanog načina praćenja implementacije revizorskih preporuka od strane Skupštine Crne Gore. Kašnjenje u obezbjeđivanju i opremanju prostornih kapaciteta DRI.

U odnosu na obavezu pripreme smjernica za reviziju zaštite životne sredine, izazov je nedostatak ekspetskog znanja i vještina u oblasti revizije životne sredine.

U oblasti jačanja revizije uspjeha, izazov predstavlja nedostatak praktičnih obuka za revizorski kadar u oblasti revizije uspjeha kako početni tako i napredni nivo, kao i veliki broj planiranih revizija uspjeha, a nedovoljni revizorski kapaciteti za sprovođenje revizija uspjeha.

Preporuke: Preporučuje se blagovremen i uspješno završen postupak izbora i imenovanja petog člana Senata i predsjednika Senata od strane Skupštine. Potrebno je uvođenje sistematizovanog načina praćenja implementacije revizorskih preporuka od strane Skupštine Crne Gore; Prijem

dodatnog broja revizorskog kadra zavisi od blagovremenog obezbjeđivanja i opremanja prostornih kapaciteta DRI.

U oblasti revizije zaštite životne sredine, potrebno je primjenjivati postojeće međunarodne smjernice za vrhovne revizorske institucije (ISSAI) za oblast revizije životne sredine, kao što su Smjernice INTOSAI Inicijative za razvoj (IDI) za reviziju oblasti u vezi sa ciljevima održivog razvoja.

Po pitanju jačanja revizije uspjeha, Jedna od aktivnosti iz "EU4PFM" projekta se odnosi na jačanje kapaciteta revizorskog kadra u oblasti revizije uspjeha, što će podrazumijevati organizovanje obuka na početnom nivou i na naprednom nivou kroz mentorstvo i praktični rad na revizijama. Obuke se realizuju u III/IV Q 2025. godine, II i III Q 2026 i II Q 2027. Takođe, potrebno je angažovanje većeg broja revizorskog kadra na revizijama uspjeha.

OPERATIVNI CILJ 4.2.3 – Unaprijediti digitalizaciju revizije i proces praćenja implementacije preporuka revizije

DRI je sprovela postupak javne nabavke sistema za upravljanje procesom revizije (AMS), međutim usljed dostavljanja nekvalitetnih i neispravnih ponuda od strane ponuđača, postupak je u 2024. godini poništen. Imajući u vidu da se radi o veoma ozbiljnom sistemu, koji zahtjeva angažovanje usko specijalističkih znanja i vještina eksperata i što uspješnost postupka javne nabavke ne zavisi od Institucije, već od kvaliteta dostavljenih ponuda, ne postoji garancija da će se isti postupak blagovremeno sprovesti u 2025. godini i uspostaviti i primjeniti do 2026. godine. Iz toga razloga, DRI je odustala od realizacije ove aktivnosti u okviru PFM dokumenta i ista aktivnost je planirana da se realizuje u 2027. godini u Strateškom planu razvoja DRI.

DRI je uspostavila sistem praćenja i kontrole realizacije preporuka shodno Smjernicama za izradu, praćenje i kontrolu realizacije preporuka DRI i iste se u potpunosti primjenjuju u praksi kroz objavljivanje izvještaja DRI o realizaciji preporuka na zvaničnoj internet stranici Institucije, kao i kroz Registar preporuka.

Izazovi: Kašnjenje implementacije softvera za upravljanje procesom revizije, usljed poništenja postupka javne nabavke zbog dostavljanja nekvalitetnih i neispravnih ponuda ponuđača shodno tenderskoj specifikaciji.

Povećan obim aktivnosti DRI na praćenju i kontroli implementacije revizorskih preporuka uz postojeće ograničene kadrovske kapacitete, koji su angažovani na sprovođenju revizija planiranih Godišnjim planom revizija DRI. Neažurnost u popunjavanju Registra revizorskih preporuka.

Preporuke: DRI planira u 2025. godini da raspiše postupak javne nabavke sistema za upravljanje procesom revizije, međutim kako uspješnost postupka ne zavisi od Institucije, ne postoji garancija da će se postupak blagovremeno i uspješno realizovati. Usljed nedostatka specijalističkih znanja u ovim oblastima, za naredne slične projekte, planirati angažovanje međunarodne ekspertske podrške.

Preporučuje se ocjena primjene i inoviranje Smjernica za izradu, praćenje i kontrolu realizacije preporuka DRI shodno međunarodnim standardima. Sprovođenje istraživanja unutar DRI o primjeni aplikacije za praćenje revizorskih preporuka od strane revizorskog kadra i predlaganje nadogradnje aplikacije u zavisnosti od potrebe Institucije.

II-4.3 Koordinacija borbe protiv prevara (AFCOS)

Naredna tabela pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru podsistema “Koordinacija borbe protiv prevara” u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju ovih učinaka.

PODSISTEM CILJ 4.3	Koordinacije borbe protiv prevara (AFCOS)				
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) su privremeno zatvoreni	Poglavlje 32 otvoreno	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti	Uspostavljen sistem upravljanja slučajevima za nepravilnosti i prevare u kontekstu IPA fondova (Poglavlje 32 i dalje otvoreno)		Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) privremeno zatvoreni

OPERATIVNI CILJ 4.3.1 – Unaprijeđenje funkcionisanja AFCOS sistema

Izvršena je analiza pravne osnove AFCOS sistema i donijete su preporuke za njeno unaprijeđenje. Predložene su izmjene Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koje bolje definišu AFCOS sistem i njegovu ulogu, a usvajanje se očekuje u predviđenom roku.

Razvijena je Metodologija upravljanja rizicima od prevara i nepravilnosti. Takođe, u skladu sa pomenutom metodologijom, AFCOS kancelarija je u februaru 2024. godine izradila „Analizu rizika od prevara sa statističkom analizom slučajeva nepravilnosti, u kontekstu sprovođenja projekata finansiranih iz IPA sredstava“ (koju je Vlada Crne Gore usvojila u julu 2024. godine). Ova analiza pruža značajan statistički uvid u pojavu nepravilnosti u implementaciji IPA projekata i analizira efikasnost sistema finansijskog upravljanja i kontrole unutar IPA struktura, precizirajući oblasti koje zahtijevaju dalju pažnju i poboljšanje. Ovaj pristup zasnovan na podacima je od suštinskog značaja za usmjeravanje resursa i napora ka oblastima kojima je potrebna najveća pažnja kako bi se obezbijedilo pravilno upravljanje i EU zaštita fondova.

Izazovi: Izazov za realizaciju aktivnosti u predviđenom roku može predstavljati eventualno kašnjenje izglasavanja zakona u Skupštini, imajući u vidu da je nacrt izmjena već urađen i da u tom dijelu nije bilo prepreka/izazova.

Preporuke: Uvesti redovne sastanke i/ili radne grupe za brzo donošenje i finalizaciju ključnih zakonodavnih akata, kako bi se ubrzala procedura usvajanja zakonodavnih i drugih izmjena potrebnih za unaprijeđenje sistema.

OPERATIVNI CILJ 4.3.2 – Unaprijeđenje rada organa AFCOS Mreže u oblasti upravljanja nepravilnostima

Nacrt „Komunikacione strategije za zaštitu finansijskih interesa EU u Crnoj Gori za period 2026-2029“ je razvijen u skladu sa „Metodologijom za razvoj politika, izradu i praćenje implementacije strateških dokumenata“ i „Smjernicama za pripremu strateških dokumenata“ Generalnog

sekretarijata Vlade, a nakon finalizacije dokumenta očekuje se njegovo usvajanje do kraja 2026. godine.

Od aktivnosti iz Akcionog plana koja se odnosi na uspostavljanje sistema upravljanja slučajevima za nepravilnosti i prevare u kontekstu IPA fondova se odustalo, jer je Izvještajem o napretku Crne Gore za 2023. godinu konstatovano da je uspostavljen sistem upravljanja slučajevima za nepravilnosti i prevare i ojačan kapacitet AFCOS-a za koordinaciju borbe protiv prevara i nepravilnosti, kao i da je ostvarena dobra saradnja i solidan revizorski trag kada su u pitanju OLAF-ove istrage u Crnoj Gori.

Preporuke: Postaviti jasne rokove i odgovorne osobe za finalizaciju navedenih dokumenata.

OPERATIVNI CILJ 4.3.3 – Jačanje administrativnih kapaciteta AFCOS sistema

Analiza potreba za obukama još uvijek nije sprovedena, očekuje se da bude urađena do kraja drugog kvartala 2025. godine, a nakon analize donijeće se i Plan/Katalog obuka. U novembru 2024. godine, službenici AFCOS kancelarije su u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, organizovali i održali obuku sa nazivom „Upravljanje rizicima i politikom suzbijanja nepravilnosti, prevara i pronevjera u sistemu upravljanja EU fondovima“¹¹.

Izazovi: Izazov predstavlja obezbjeđivanje finansijskih sredstava za implementaciju ove aktivnosti, imajući u vidu da neće biti realizovana iz sredstava twinning light projekta koji se trenutno implementira. AFCOS kancelarija je, u saradnji sa CEF-om, preduzela korake kako bi obezbijedila eksperta/e za realizaciju aktivnosti.

Preporuke: Proširiti obim na veći broj zaposlenih u svim relevantnim institucijama. Takođe, implementirati specifične obuke usmjerene na nove izazove u oblasti upravljanja nepravilnostima i prevarama (posebno u kontekstu novih tehnologija i metoda prevencije)

OPERATIVNI CILJ 4.3.4 – Unaprijeđenje zaštite finansijskih interesa EU

Pripremljena je Strategije za borbu protiv prevara i upravljanja nepravilnostima u cilju zaštite finansijskih interesa EU sa pratećim Akcionim planom i očekuje se njeno usvajanje do kraja tekuće godine.

Izazovi: Iako su postignuti značajni rezultati, poput izrade ključnih analiza i obuka, postoje izazovi u pogledu finalizacije strateških dokumenata i analize obuka, koji se očekuje da budu riješeni u predviđenim rokovima. Jačanje administrativnih kapaciteta i pravnog okvira, zajedno sa unaprijeđenjem izvještavanja, ključni su faktori za dalje unaprijeđenje zaštite finansijskih interesa EU.

Preporuke: Osnaživanje pravnog okvira i ubrzavanje procesa donošenja ključnih dokumenata. Uvesti redovne sastanke i/ili radne grupe za brzo donošenje i finalizaciju ključnih zakonodavnih

¹¹ Teme obuke su bile: pojam rizika, nepravilnosti i prevara; procedure i alati za upravljanje rizicima, nepravilnostima i prevarama; linije prijavljivanja i izvještavanja o rizicima; upravljanje rizicima; sistem zaštite finansijskih interesa EU; procedura izvještavanja o nepravilnostima; korišćenje elektronskog sistema za izvještavanje prema Evropskoj komisiji i praktični primjeri. Obuci je prisustvovalo oko 25 službenika iz tijela IPA strukture.

akata, kako bi se ubrzala procedura usvajanja zakonodavnih i drugih izmjena potrebnih za unaprijeđenje sistema. Nastaviti sa obukama, ali proširiti obim na veći broj zaposlenih u svim relevantnim institucijama. Takođe, implementirati specifične obuke usmjerene na nove izazove u oblasti upravljanja nepravilnostima i prevarama (posebno u kontekstu novih tehnologija i metoda prevencije). Brža finalizacija strateških dokumenata i analiza: postaviti jasne rokove i odgovorne osobe za finalizaciju dokumenata kao što su Komunikaciona strategija, Smjernice za upravljanje nepravilnostima i Strategija za borbu protiv prevara. Takođe, važna je kontinuirana procjena rizika i redovno ažuriranje metodologije na temelju novih saznanja.

II-4.4 Poboljšanje efikasnosti Revizorskog tijela

Naredna tabela pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru podsistema “Poboljšanje efikasnosti Revizorskog tijela” u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju ovih učinaka.

PODSISTEM CILJ 4.4	Poboljšanje efikasnosti Revizorskog tijela				
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) su privremeno zatvoreni	Poglavlje 32 otvoreno	Završene su izmjene i dopune Zakona o reviziji sredstava iz EU fondova za podnošenje Skupštini; Podzakonski akti Revizorskog tijela su identifikovani i pripremljeni za dalje usvajanje	Završene su izmjene i dopune Zakona o reviziji sredstava iz EU fondova za podnošenje Skupštini; Podzakonski akti Revizorskog tijela su identifikovani i pripremljeni za dalje usvajanje		Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) privremeno zatvoreni

OPERATIVNI CILJ 4.4.1 – Unaprijeđenje zakonodavnog okvira

Unaprijeđen je zakonodavni okvir Revizorskog tijela, realizacijom navedenih aktivnosti:

- Završene su izmjene i dopune Zakona o reviziji sredstava EU fondova za podnošenje Skupštini Crne Gore.
- Podzakonski akti Revizorskog tijela su pripremljeni i biće dodatno obrađeni nakon usvajanja izmjena i dopuna Zakona o reviziji EU fondova u Skupštini Crne Gore.
- Zvanja i koeficijenti zaposlenih su prepoznati u Nacrtu zakonu o zaradama u javnom sektoru, što je bio jedan od preduslova za unapređenje zakonodavnog okvira Revizorskog tijela, kao i usklađenost sa zahtjevima EU nakon ulaska Crne Gore u EU.

Izazovi: Odlaganje usvajanja izmjena i dopuna Zakona o zaradama u javnom sektoru izaziva i odlaganje usvajanja izmjena i dopuna Zakona o reviziji iz fondova EU, donošenje podzakonskih akata, što dovodi do neusklađenosti sa standardima i budućim zahtjevima EU.

Preporuke: U cilju unapređenja zakonodavnog okvira Revizorskog tijela, potrebno je usvajanje izmjena i dopuna Zakona o reviziji sredstava EU fondova, Zakona o zaradama u javnom sektoru u

kome su prepoznati zvanja i koeficijenti zaposlenih u Revizorskom tijelu, kao i donošenje podzakonskih akata.

OPERATIVNI CILJ 4.4.2 – Jačanje kapaciteta i povećanje efikasnosti sprovođenja revizija

Obučeno je 15 revizora/ki u Revizorskom tijelu o zatvaranju IPA II programa i novinama u vezi sa programskim periodom IPA III, što doprinosi jačanju kapaciteta i povećava efikasnost prilikom sprovođenja revizije. Obuka za zatvaranje programa iz IPA II perspektive (2013-2020) i priprema revizora/ki za reviziju prvih programa iz IPA III perspektive (2021-2027)/ESIF-a je implementirana kroz TWL projekat. Dodatno, održane su dvije Taix misije u 2024. godini za zaposlene koji rade na revizijama za Agri fondove, kao i revizija ISO standarda 27001. Takođe, zaposleni u Revizorskom tijelu su prisustvovali i drugim obukama koje su organizovane od strane IPA struktura tokom 2024. godine, vezano za upravljanje rizicima, finansijske korekcije, prevare i nepravilnosti.

Izazovi: Kontinuirana potreba za jačanjem administrativnih kapaciteta, kako bi RT bilo spremno da odgovori svim zahtjevima u primjeni metodologije rada koja se primjenjuje u državama članicama EU.

Preporuke: Konstantna edukacija, kako bi Revizorsko tijelo izvršavalo osnovnu funkciju definisanu Zakonom o reviziji sredstava iz EU fondova.

II-4.5 Operacionalizacija funkcije budžetske inspekcije

Naredna tabela pokazuje trend kretanja indikatora učinka u okviru podsistema “**Poboljšanje efikasnosti Revizorskog tijela**” u 2024. u odnosu na prethodnu godinu, dok su u nastavku teksta prikazani operativni ciljevi ovog podsistema i aktivnosti iz Akcionog plana PFM programa koje su doprinijele ostvarivanju ovih učinaka.

PODSISTEM CILJ 4.5	Operacionalizacija funkcije budžetske inspekcije				
Indikator	Početna vrijednost	Ostvaena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) su privremeno zatvoreni	Poglavlje 32 otvoreno	Kadrovski i organizaciono osnažen	Kadrovski i organizaciono osnaženi		Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) privremeno zatvoreni

OPERATIVNI CILJ 4.5.1 – Uspostavljanje zakonodavnog okvira

Izrađen je Zakon o budžetskoj inspekciji koji je i usvojen u decembru . Skupština je 17.12.2024. godine usvojila Zakon o budžetskoj inspekciji koji utvrđuje specifičnosti u radu budžetskih inspektora/ki. “EU4PFM” je projektom je predviđena podrška za unaprjeđenje rada budžetskih inspektora/ki u smislu sprovođenja aktivnosti u pravcu izrade metodologije rada budžetske inspekcije, kao i posebnog programa obuka budžetskih inspektora/ki imajući u vidu široko postavljene nadležnosti budžetskih inspektora/ki (nadzor nad primjenom 4 sistemska zakona kao i

propisa koji proističu). Metodologija rada bi omogućila standardizovan pristup prilikom inspekcijskih nadzora, čuvanju institucionalne memorije i povećanju efikasnosti rada inspekcije.

Izazovi: Trenutno, aktivnosti koje su predviđene kroz “EU4PFM” projekat planirane su za IV kvartal 2025 godine i tokom 2026. godine, što predstavlja rizik da u 2025. godine, određene aktivnosti neće biti implementirane, a koje su od značaja za budžetsku inspekciju.

Preporuke: Od značaja je da se kadrovski kapaciteti budžetske inspekcije ojačaju kako bi u narednom periodu veći broj inspektora/ki bio u prilici da od početka implementacije planiranih aktivnosti, budu uključeni.

OPERATIVNI CILJ 4.5.2 – Izgradnja kapaciteta

Ministarstvo finansija je za potrebe Direktorata za inspekcijski nadzor i zaštitu finansijskih interesa EU, Direkcije za budžetsku inspekciju tokom 2024. godine raspisalo interni oglas sa ciljem zapošljavanja dva budžetska inspektora/ke I. Testiranje kandidata je obavljeno u oktobru mjesecu dok je cjelokupni proces završen u decembru 2024. godine.

Po prvi put u predlogu Nacrta Zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu, u skladu sa programskim budžetom, prepoznata je aktivnost “Aktivnosti usmjerene na inspekcijski nadzor i kontrolu prevara” kojom su planirana budžetska sredstva za obuke inspektora/ki.

Izazovi: Složen i dug postupak zapošljavanja (objava internog oglasa preko Uprave za ljudske resurse, te u slučaju nepopunjavanja upražnjenog mjesta internim oglasom, ide se na javni oglas, oba postupka su praćena sa odgovarajućim zakonskim rokovima koji su dosta dugi i traju više mjeseci). Poseban program obuka uslijed specifičnosti budžetske inspekcije.

Preporuke: Imajući u vidu da je postupak postavljenja budžetskih inspektora/ki zahtjevan i dugotrajan neophodno je preduzeti korake u cilju zadržavanja kadrova u budžetskoj inspekciji. Jedan od mehanizama jeste predlog Izmjena Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i to u smislu povećavanja obračunske vrijednosti koeficijenta budžetskim inspektorima/kama kao i Odluke o posebnom dodatku, uslijed sve češćih zahtjeva Tužilaštva za saradnjom.

III BUDŽET

Implementacija PFM Programa podržana je kroz Program sektorske budžetske podrške. Ona ukupno iznosi 16,1 miliona eura, od čega je 13,1 miliona eura direkta finansijska podrška budžetu, dok se komplementarna finansijska podrška realizuje u iznosu od 3,5 miliona eura kroz tri projekta reforme javne uprave i reforme javnih finansija.

Utrošena sredstva iz budžeta za realizaciju aktivnost iz PFM programa su realizovana u skladu sa Akcionim planom i Zakonom o budžetu za 2024.

IV PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATESKOG DOKUMENTA

Generalne preporuke za nastavak implementacije AP u naednom periodu su date u nastavku po svakom od strateških ciljeva.

SC 1: Ojačani fiskalni okvir i planiranje budžeta

- Usvojiti izmjene i dopune Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojima bi se prolongirao rok za uspostavljanje Fiskalnog savjeta, obezbijedile pretpostavke za dalji razvoj programskog budžetiranja, rada AFCOS-a i sl. (Odgovorne institucije: Ministarstvo finansija, Skupština Crne Gore)
- Nastaviti sa unapređenjem znanja i vještina zaposlenih u MF kroz ciljne obuke i rad na modelima za mekroekonomske projekcije. (Odgovorna institucija: Ministarstvo finansija)
- Uspostaviti efikasan sistem monitoringa sprovođenja srednjoročnih planova kroz uvezivanje sa srednjoročnim budžetskim okvirom i programskim budžetom. (Odgovorne institucije: Ministarstvo finansija, Generalni sekretarijat Vlade)
- Dalje povećanje svijesti o važnosti programskog budžeta na lokalnom nivou. (Odgovorne institucije: Ministarstvo finansija, lokalne samouprave)
- Kontinuirano unaprijediti proces prepoznavanja rodni ciljjeva i indikatora u sklopu budžetskih dokumenata. (Odgovorna institucija: Ministarstvo finansija)
- Finalizovati procedure i priručnik za evaluaciju učinka programa i projekata. (Odgovorna institucija: Ministarstvo finansija)
- Kontinuirano raditi na unaprijeđenju administrativnih kapaciteta u svim institucijama uključenim u proces planiranja sopstvenih sredstava EU, u oblasti upravljanja javnim dugom, javnim investicijama, kao i u oblasti statistike javnih finansija radi efikasne implementacije ESA 2010. (Odgovorne institucije: Ministarstvo finansija, Uprava za statistiku – Monstat)

SC 2: Izvršenje budžeta

- Ubrzati pristup Konvencijama, sa ciljem ispunjenja završnog mjerila 3 za poglavlje 29 - Carinska unija. (Odgovorne institucije: Uprava carina, Ministarstvo finansija)
- Ubrzati aktivnosti na testiranju aplikativnih modula, za punu primjenu IRMS-a. (Odgovorna institucija: Poreska uprava)
- Ubrzati aktivnosti na izradi podzakonskih akata kojim bi se jasno definisao PDV broj. (Odgovorne institucije: Ministarstvo finansija, Poreska uprava)
- Povećati broj inspektora/ki radi suzbijanja sive ekonomije. (Odgovorna institucija: Poreska uprava)
- Povećati predvidljivost poreske politike radi smanjenja poreskih implikacija na poslovanje poreskih obveznika. (Odgovorne institucije: Ministarstvo finansija, Poreska uprava)
- Obezbijediti dovoljan broj obučanih novih kadrova koji će omogućiti kompletiranje procesa digitalizacije carinskih postupaka, i smanjenje vremena zadržavanja robe na granici. (Odgovorna institucija: Uprava carina)
- Raditi na unapređivanju svijesti o značaju elektronskog sistema javnih nabavki kod relevantnih institucija. (Odgovorna institucija: Ministarstvo finansija)
- Nastaviti sa jačanjem administrativnih kapaciteta u oblasti javnih nabavki i državne pomoći. (Odgovorne institucije: Ministarstvo finansija, Agencija za zaštitu konkurencije)

SC 3: Računovodstvo praćenje i finansijsko izvještavanje

- Hitna analiza prednosti i nedostatka nadogradnje računovodstvenog informacionog sistema (Odgovorna institucija: Ministarstvo finansija)
- Bolje uvezivanje svih institucija i uključivanje više IT eksperata. (Odgovorna institucija: Ministarstvo finansija)
- Spovođenje posebnih obuka za primjenu nove regulative za obračunsko računovodstvo. (Odgovorna institucija: Ministarstvo finansija)
- Kontinuirane obuke službenika za oblast državne imovine, u domenu upravljanja registrom imovine, kao i prikupljanja i razmjene međunarodnih iskustava. (Odgovorna institucija: Uprava za državnu imovinu)
- Potrebna je nadogradnja katastarsko-informacionog sistema, kako bi se poboljšao kvalitet podataka i omogućila njihova konsolidacija, kao i integracija savremenih tehnologija i procedura. (Odgovorna institucija: Uprava za nekretnine)
- Nastaviti dalji rad na unapređenju BMIS-a kako bi se unaprijedio kvalitet unesenih informacija i poboljšala tačnost i potpunost izvještaja o učinku budžeta. (Odgovorna institucija: Ministarstvo finansija)
- Pojačati aktivnosti na unapređenju vizuelizacije izvršenja budžeta. (Odgovorna institucija: Ministarstvo finansija)

SC 4: Finansijska kontrola

- Dalje unapređenje regulatornog okvira za upravljačku odgovornost i promocija delegiranja ovlaštenja za donošenje odluka i upravljanje resursima. (Odgovorna institucija: Ministarstvo finansija)
- Nastaviti sa unapređenjem znanja unutrašnjih revizora/ki kao i realizacijom Programa profesionalog usavršavanja unutrašnjih revizora/ki koje Ministarstvo finansija sprovodi u saradnji sa Upravom za ljudske resurse. (Odgovorna institucija: Ministarstvo finansija)
- Jačati kapacitete rukovodilaca i zaposlenih u privrednim društvima u kojima država ima većinski vlasnički udio u oblasti upravljanja i unutrašnje kontrole. (Odgovorna institucija: Ministarstvo finansija)
- Ubrzati finalizaciju strateških dokumenata i analiza. (Odgovorne institucije: Državna revizorska institucija, Revizorsko tijelo, AFCOS)
- Dalje jačanje kapaciteta revizorskog kadra u oblasti revizije uspjeha. (Odgovorna institucija: Državna revizorska institucija)
- Ubrzati javne nabavke informacionog sistema za upravljanje procesom revizije. (Odgovorna institucija: Državna revizorska institucija)
- Izvršiti izmjene zakonskog okvira za dalje jačanje administrativnih kapaciteta Revizorskog tijela. (Odgovorna institucija: Revizorsko tijelo)
- Dalje jačanje kapaciteta budžetske inspekcije. (Odgovorna institucija: Ministarstvo finansija)

V TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE

STRATEŠKI CILJ I
OJAČANI FISKALNI OKVIR I PLANIRANJE BUDŽETA

PODSISTEM CILJ 1.1		Makroekonomska analiza i fiskalna politika									
Indikator		Početna vrijednost 2021		Ostvarena vrijednost 2023.		Ostvarena vrijednost 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	
Razlika između projektovanog i ostvarenog BDP-a		- 2%		- 0.5%		0.7% ¹				- 2%	
Odstupanje između gornjih granica rashoda utvrđenih u SRBO-u i godišnjeg proračuna [Cilj: < 2%]		- 2%		- 2%		- 2%				- 2%	
Odstupanje između planiranih budžetskih izdataka u SRBO i izvršenja budžeta prošle godine		- 2%		- 2%		- 2%				- 2%	
Odstupanje između planiranih budžetskih prihoda u SRBO/godišnjem i stvarne naplate prošle godine		- 2%		0.3%		1.1% ²				- 2%	
OPERATIVNI CILJ 1.1.1		Formiranje Fiskalnog savjeta za jačanje nadzora nad sprovođenjem fiskalne politike i izgradnju njegovih kapaciteta									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.1.1.1	Komparativna analiza nezavisnih fiskalnih institucija data Dokumentom o opcijama	Fiskalni savjet uspostavljen i operativan	Ministarstvo finansija	I Q 2022	I Q 2022		-	20.000€	-	Donacija	Usvajanje izmjena i dopuna Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojima bi se rok za funkcionisanj
1.1.1.2	Izrada zakonskih izmjena/novih zakona i			II Q 2022	II Q 2023		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	

¹ Ostvarenje za 2024. još uvijek nije konačno. Podaci o ostvarenju stope BDP su za devet mjeseci.

² Preliminarni podatak za 12 mjeseci 2024.

	podzakonskih akata u cilju formiranja Fiskalnog savjeta										e Fiskalnog savjeta prolongirao za godinu dana, odnosno za 2026. godinu, dok bi se tokom 2025. godine završio izbor članova Fiskalnog savjeta. Dinamika izrade nacrt procedure/pravilnika za funkcionisanje Fiskalnog savjeta će biti sprovedena, uz podršku Svjetske banke, nakon formiranja Fiskalnog savjeta
1.1.1.3	Izrada nacrt procedure/pravilnika za njegovo funkcionisanje fiskalnog savjeta			II Q 2023	IV Q 2023 (Novi rok iz izvještaja za 2024)		IV Q 2026	150.000	-	Budžet CG	
OPERATIVNI CILJ 1.1.2		Poboljšanje identifikacije i praćenja fiskalnih rizika									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.1.2.1	Izrada metodologije o fiskalnim rizicima	Metodologija izrađena	Ministarstvo finansija	2022	2022		IV Q 2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	Obezbjediti anje ekspertske podrške i dalje jačanje administrativnih kapaciteta.
1.1.2.2	Priprema Izjave o fiskalnim rizicima kao dijela Smjernica makroekonomskih i fiskalne politike	Smjernice makroekonomske i fiskalne politike dopunjene sa posebnim	Ministarstvo finansija	2023	2024		IV Q 2025 Kontinuirana aktivnost	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	

1.1.2.3	Periodično praćenje fiskalnih rizika	poglavljem koje se bavi fiskalnim rizicima	Ministarstvo finansija	2024	Kontin.		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	
OPERATIVNI CILJ 1.1.3		Jačanje kapaciteta Ministarstva finansija za poboljšano makroekonomsko predviđanje									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.1.3.1	Obuka osoblja DEP-a o makroekonomskom modelovanju, finansijskom programiranju i procjeni uticaja	Kontinuirano sprovođenje sprovedenih procjena uticaja strukturnih reformi Kapaciteti unaprijeđeni	Ministarstvo finansija	2022	Kontin.		IV Q 2026	40.000 €	-	Budžet CG, Donacija	Sprovesti novu projektnu aktivnost, kroz donaciju, kojom će se ojačati kapaciteti u Direktoratu i omogućiti kvalitetni kontinuiran i rad na makroekonomskom modeliranju, finansijskom programiranju i procjeni uticaja
PODSISTEM CILJ 1.2		Srednjoročno planiranje budžeta									
Indikator		Početna vrijednost 2021		Ostvarena vrijednost 2023.		Ostvarena vrijednost 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	
Broj budžetskih korisnika prvog nivoa koji daju sveobuhvatne inpute za predlog srednjoročnog budžetskog okvira (SBO)		0		100		43.75%				90%	

Broj zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave obučениh za Srednjoročni budžetski okvir		0	0	0			60				
Broj strateških reformi pripremljenih u skladu sa novom metodologijom izrade strateških dokumenata povezanih sa programskim budžetom		0	0	0			80%				
OPERATIVNI CILJ 1.2.1		Izmjena zakonskog i regulatornog okvira koji odražava reformu budžeta									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.2.1.1	Nacrt podzakonskih akata za implementaciju ZBFO-a (nakon usvajanja izmjena ZBFO): institucionalne nadležnosti, proces koordinacije i sadržaj SRBO-a	Usvojene izmjene i dopune Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i relevantni podzakonski akti	Ministarstvo finansija	2023	2023		IV Q 2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG Donacija	Izmjene i dopune Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojima se dodatno razrađuje SBO. Usvajanje propratnih podzakonskih akata
OPERATIVNI 1.2.2		Uspostavljanje metodološkog okvira za srednjoročno planiranje budžeta za lokalne samouprave									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.2.2.1	Nacrt metodologije za procjenu fiskalnog uticaja inicijativa politika i raspoloživog fiskalnog prostora	Metodologija izrađena	Ministarstvo finansija	2022	2022	Aktivnost je odložena. Inicijalni plan Ministarstva finansija bio je da se izmjenama Zakona o	-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	-	Sprovedenje obuka je potrebno sprovesti prije donošenja izmjena Zakona o

1.2.2.2	Razvoj procedura za identifikaciju, određivanje prioriteta, utvrđivanje troškova i odabir novih predloga javnih politika/kapitalnih projekata	Procedure izrađene	Ministarstvo finansija	2023	2023	budžetu i fiskalnoj odgovornosti propiše obaveza jedinicama lokalne samouprave da pripremaju i implementiraju srednjoročni budžetski okvir i programsko budžetiranje. Imajući u vidu da još uvijek nijesu usvojene izmjene ovog Zakona u planiranom roku, navedene aktivnosti nijesu realizovane. Pored izmjene regulative, prepoznata je obaveza značajnog jačanja administrativnih kapaciteta u lokalnim samoupravama za primjenu	-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG Donacija	budžetu i fiskalnoj odgovornosti kako bi lokalne samouprave bile spremne za implementaciju novih zakonskih rješenja.
---------	---	--------------------	------------------------	------	------	--	---	--------------------------------	-----	--------------------	---

						zakonodavstva, kao i nadogradnje softverskog rješenja za planiranje budžeta (BMIS).					
OPERATIVNI CILJ 1.2.3		Izgradnja kapaciteta u pogledu srednjoročnog planiranja budžeta na nivou centralne i lokalne vlasti									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.2.3.1	Sprovođenje obuka o srednjoročnom budžetskom okviru	Unaprijeđeni kapaciteti jedinicama lokalne samouprave obučeni za Srednjoročni budžetski okvir	Ministarstvo finansija	2023	Kontinuirano	Aktivnost je odložena. Inicijalni plan Ministarstva finansija bio je da se izmjenama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propiše obaveza jedinicama lokalne samouprave da pripremaju i implementiraju srednjoročni budžetski okvir i programsko budžetiranje. Imajući u vidu da još uvijek nijesu usvojene izmjene ovog Zakona u	-	30,000€	-	Budžet CG Donacija	Sprovođenje obuka je potrebno sprovesti prije donošenja izmjena Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kako bi lokalne samouprave bile spremne za implementaciju novih zakonskih rješenja.

						planiranom roku, navedene aktivnosti nijesu realizovane. Pored izmjene regulative, prepoznata je obaveza značajnog jačanja administrativnih kapaciteta u lokalnim samoupravama za primjenu zakonodavstva, kao i nadogradnje softverskog rješenja za planiranje budžeta (BMIS).					
OPERATIVNI CILJ 1.2.4		Dalje jačanje veze između strateških planova i budžeta									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.2.4.1	Koordinacija sa kancelarijom za reformu javne uprave; uspostavljanje funkcije planiranja u svim većim potrošačkim jedinicama; procedure za	Donešene standardne operative procedure za izradu programskog budžeta sa jasnom podjelom uloga u dijelu planiranja i	Ministarstvo finansija Ministarstvo javne uprave Generalni sekretarijat Vlade	2023	2023		IV Q 2026	30,000€	Nema utroška finansijskih sredstava	Budžet CG Donacija	Uključiti aktivnosti u naredni AP za sprovođenje PFM-a

	utvrđivanje troškova strategija; i institucionalne nadležnosti u vezi sa koordinacijom	upravljanja programskim budžetom i predlaganjem novih politika									
1.2.4.2	Povezivanje SRBO-a sa sistemom strateškog planiranja i srednjoročnim programom rada vlade	Obezbijedena razmjena podataka između informacijskih sistema	Ministarstvo finansija Ministarstvo javne uprave Generalni sekretarijat Vlade	2024	2025		IV Q 2026	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG Donacija	Sistem srednjoročnog planiranja rada Vlade i ministarstva uzajamno će se uvezati sa srednjoročnim budžetskim okvirom.
1.2.4.3	Povezivanje strateških dokumenata sa programskim budžetom	Izmjenjena Metodologija za pripremu strateških dokumenta, koja će omogućiti jasnu vezu između budžeta i strateškog dokumenta, usvojena	Ministarstvo finansija Ministarstvo javne uprave Generalni sekretarijat Vlade	2024	2025		IV Q 2026	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG Donacija	Obezbijediti adekvatnu komunikaciju sa relevantnim institucijama za primjenu metodologije
PODSISTEM CILJ 1.3		Dalji razvoj programskog budžetiranja									
Indikator		Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost 2023.		Ostvarena vrijednost 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.		
Broj implementiranih rodno orjentisanih politika		0%	26%		22%				45%		

i ciljeva politike u programskom budžetu											
% jedinica lokalnih samouprava koje su implementirale infomracioni sistem koji podržava programsko budžetiranje		0%	0%	0%			90%				
OPERATIVNI CILJ 1.3.1		Poboljšanje strukture programa i informacija o učinku									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.3.1.1	Usklađivanje i unaprijeđenje kvaliteta programske strukture potrošačkih jedinica	Rodni ciljevi i indikatori predstavljeni u budžetskom dokumentu	Ministarstvo finansija	2022	Kontinuiran o		-	30,000€	-	Budžet CG Donacija	Planirano je kontinuran o unaprijeđiv ati proces prepoznava nja rodničkih jedinica i indikatora u sklopu budžetskih dokumenat a.
1.3.1.2	Analiziranje postojećih ciljeva i indikatora i eventualno unaprijeđenje kvaliteta istih, uključujući definisanje rodne dimezije	Uvećanje % ukupnih budžetskih korisnika koji su unaprijedili informacije o učinku sa svojim godišnjim budžetskim zahtjevima	Ministarstvo finansija	2022	2023						
1.3.1.3	Napredna obuka o programskom budžetiranju za različite ciljne grupe	Sve jedinice lokalne samouprave su usvojile strukturu programa i informacije o učinku, uključujući rodno orjentisane indikatore	Ministarstvo finansija	2024	2026		-				

OPERATIVNI CILJ 1.3.2		Uspostavljanje sistema izvještavanja i praćenja informacija o učinku									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.3.2.1	Dalji razvoj potprograma, aktivnosti i mjera učinka u svim potrošačkim jedinicama	Uvećanje % udjela budžetskih korisnika koji dostavljaju Izjavu o rodno odgovornom budžetiranju koja pokazuje kako svaki program, potprogram i aktivnost/projekat doprinosi smanjenju rodnog jaza i poboljšanju položaja ranjivih grupa u društvu	Ministarstvo finansija	2022	Kontinuirano		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	Koncept rodno odgovornog budžetiranja je kompleksan i zahtjeva vrijeme za obuku kadrova koji će u budućnosti definisati rodno osjetljive aktivnosti
1.3.2.2	Razvoj procedura za praćenje i izvještavanje o programskom budžetu	Interfejs između BMIS-a i sistema za izvršenje budžeta (SAP) operativan	Ministarstvo finansija	2022	2023		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG Donacija	-
1.3.2.3	Nadogradnja BMIS-a sa novom strukturom programskog budžetiranja i poboljšanim informacijama o učinku	BMIS nadograđen	Ministarstvo finansija	2022	2023		-	30,000€	-	Budžet CG Donacija	-

OPERATIVNI CILJ 1.3.3		Implementacija programskog budžetiranja na lokalnom nivou									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.3.3.1	Uvođenje BMIS-a na lokalnom nivou	Informacioni sistem za upravljanje budžetom, koji podržava programsko budžetiranje uveden u većini jedinica lokalne samouprave, uveden	Ministarstvo finansija	2023	2023	Aktivnost je odložena. Inicijalni plan Ministarstva finansija bio je da se izmjenama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propiše obaveza	IVQ2025	100.000€	-	Budžet CG	Sprovođenje obuka je potrebno sprovesti prije donošenja izmjena Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kako bi lokalne samouprave bile spremne za implementaciju u novih zakonskih rješenja.
1.3.3.2	Izrada Mape puta i priručnika za implementaciju programskog budžetiranja na lokalnom nivou	Izrađeni priručnici i sprovedene obuke	Ministarstvo finansija	2022	2022	jedinicama lokalne samouprave da pripremaju i implementiraju	-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	
1.3.3.3	Obuka službenika jedinice lokalne samouprave		Ministarstvo finansija	2022	2026	srednjoročni budžetski okvir i programsko budžetiranje. Imajući u vidu da još uvijek nijesu usvojene izmjene ovog Zakona u planiranom roku, navedene aktivnosti nijesu realizovane. Pored izmjene		10.000€		Budžet CG	

						regulative, prepoznata je obaveza značajnog jačanja administrativnih kapaciteta u lokalnim samouprava ma za primjenu zakonodavstva, kao i nadogradnje softverskog rješenja za planiranje budžeta (BMIS).					
OPERATIVNI CILJ 1.3.4		Vrednovanje učinka programa									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.3.4.1	Razviti procedure i priručnik za evaluaciju učinka programa i projekata	Procedure razvijene	Ministarstvo finansija	2023	2024		IV Q. 2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Finalizovati procedure i priručnik za evaluaciju učinka programa i projekata
PODSISTEM CILJ 1.4		Upravljanje javnim investicijama									
Indikator		Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.		
Izrada Akcionog plana za unaprijeđenje Sistema upravljanja javnim investicijama		Nije donešen Akcioni plan	Nije donešen Akcioni plan		Nije donešen Akcioni plan				Akcioni plan implementiran		
Donošenje Dugoročnog plana ulaganja u infrastrukturu		Nije donešen plan	Nije formirana Radna grupa		Otpočeta izrada plana				Dugoročni plan ulaganja donešen		

OPERATIVNI CILJ 1.4.1		Unaprijeđenje procesa planiranja kapitalnog budžeta i kapaciteta za upravljanje javnim investicijama									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.4.1.1	Jačanje pravnog i regulatornog okvira za upravljanje javnim investicijama	Usvojen akcioni plan (na bazi PIMA izvještaja)	Ministarstvo finansija	2022	2023		II Q. 2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG Donacija	Što skorije usvajanje izmjena zakonskog okvira kojim bi se ojačao pravni i regulatorni okvir za upravljanje javnim investicijama.
1.4.1.2	Jačanje institucionalnog okvira i koordinacije i obuka članova Komisije za utvrđivanje liste prioriteta kapitalnih ulaganja	Sprovedene obuke	Ministarstvo finansija	2023	2024		IV Q. 2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG Donacija	-
OPERATIVNI CILJ 1.4.2		Poboljšanje efikasnosti alokacije za kapitalne budžete određivanjem fiskalnog prostora									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.4.2.1	Razviti metodologiju za upravljanje javnim investicijama: Smjernice za sprovođenje ekonomskih analiza (analiza opravdanosti)	Uvećan % projekata za koje su rađene analize isplativosti, shodno novoj metodologiji	Ministarstvo finansija	2023	2024		II Q 2026	30,000€	-	Budžet CG	Jačanje kapaciteta kroz sprovođenje programa obuke.

	investicionih projekata kako bi se osigurala vrijednost za novac; i ažurirani Priručnik za kapitalno budžetiranje (u cilju utvrđivanja fiskalnog prostora)										
1.4.2.2	Obuka za obračun troškova kapitalnih projekata		Ministarstvo finansija	2022	2023		IV Q 2026	50,000€	-	Budžet CG	U saradnji sa međunarodnim organizacijama obezbijediti odgovarajuće obuke.
1.4.2.3	Promovisati korišćenje javno-privatnog partnerstva		Ministarstvo finansija	2023	Kontinuirano		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a		U saradnji sa međunarodnim organizacijama obezbijediti odgovarajuće obuke.
OPERATIVNI CILJ 1.4.3		Unaprijeđenje postupka implementacije i praćenja kapitalnih projekata									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.4.3.1	Uspostavljanje (javne) baze podataka kapitalnih projekata	Objavljen javni registar kapitalnih projekata	Ministarstvo finansija	2022	2026		II Q 2026	35.000 €		Budžet CG, Donacija	Unaprijediti registar i obezbijediti njegovu

											javnu dostupnost.
1.4.3.2	Nadogradnja postojećeg IT sistema (BMIS) za podršku procesima upravljanja javnim investicijama	BMIS nadograđen	Ministarstvo finansija	2023	2023		II Q 2026	100.000 €		Budžet CG, Donacija	-
1.4.3.3	Razviti procedure za praćenje i izvještavanje o realizaciji kapitalnih projekata	Urađena metodologija i procedure	Ministarstvo finansija	2023	2025		IV Q 2026	150.000€	-	Budžet CG, Donacija	Stvoriti sve neophodne preuslove za razvoj procedura.
OPERATIVNI CILJ 1.4.4		Izrada dokumenta dugoročnog ulaganja									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.4.4.1	Izrada dugoročnog investicionog dokumenta (master plan infrastrukturnih projekata)	Dokumntent "Dugoročni Plan ulaganja u infrastrukturu" izrađen	Ministarstvo finansija	2023	2026		IV Q 2026	200.000€		Budžet CG, Donacija	Odgovarajuće strateško planiranje razvoja pojedinačnih sektora u okviru kojeg će se prepoznati budući kapitalni projekti.
PODSISTEM CILJ 1.5		Upravljanje javnim dugom									
Indikator		Početna vrijednost 2021		Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost 2024.³		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	

³ Preliminarni podaci

Kretanje prosječne ročnosti duga		5.6 godina		U 2022. prosječna ročnost duga iznosila je 4,9 godina, dok po preliminarnim podacima, u 2023. prosječna ročnost iznosila 4,03 godina.		4,2 godina				Prosječna ročnost stabilna ili poboljšana u odnosu na 2021. godinu	
Kretanje prosječne ponderisane kamatne stope		2.2%		2.3 u 2022 god, dok prema preliminarnim podacima u 2023. došlo je povećanje prosječne ponderisane kamatne stope i ona iznosi 3,28%		3,91%				Prosječna ponderisana kamatna stopa stabilna u skladu sa uslovima na tržištu	
OPERATIVNI CILJ 1.5.1		Unaprijeđenje kapaciteta jedinice nadležne za oblast javni dug									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.5.1.1	Zapošljavanje i obuka zaposlenih	Broj obučenih zaposlenih	2022	2026	2026		-	300.000€	-	Budžet CG	Zapošljavanje je novog kadra
OPERATIVNI CILJ 1.5.2		Donošenje nove strategije upravljanja dugom									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.5.2.1	Pripremiti i usvojiti strategiju upravljanja dugom 2022-2024 i njena periodična ažuriranja	Usvojena strategija upravljanja dugom 2022-2024	Ministarstvo finansija	2022	2023		-	40.000 €	-	Budžet CG, Donacija	Zapošljavanje je dodatnog kadra; obezbjeđiva nje tehničke podrške i obuka u saradnji sa međunarodnim finansijskim institucijama
1.5.2.2	Uvođenje sistema za praćenje implementacije strategije	Uveden sistem za praćenje implementacij e strategije	Ministarstvo finansija	2022	2024		IV Q. 2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	Preporučuj e se kontinuiran o praćenje makroekon

	upravljanja dugom	upravljanja dugom									omskih i tržišnih kretanja te redovno ažuriranje Strategije upravljanja dugom kako bi ostala relevantna i usklađena sa aktuelnim fiskalnim i ekonomski m izazovima.
OPERATIVNI CILJ 1.5.3		Unaprijeđenje softverskog rješenja za upravljanje javnim dugom									
	Aktivnosti	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.5.3.1	Implementacija modula za upravljanje dugom u okviru BMIS-a, radi poboljšanja izvještavanja i uključivanja modela za poboljšanje upravljanja rizikom javnog duga i analize scenarija i obezbjedivanje interoperabilnosti sa SAP sistemom	Implementira n i operativan i modul softvera za upravljanje dugom koji je interoperabila n sa SAP sistemom za plaćanje	Ministarstvo finansija	IV Q 2022	2024		II Q 2026	60.000 €	60.000 €	Donacija IPA 2014 Budžet CG	Kako bi se osigurala potpuna integracija modula za upravljanje dugom, preporučuj e se intenzivnije angažovanj e sistema kroz dodatne radionice i simulacije rada u realnim uslovima. Takođe, predlaže se

											nastavak rada na interoperabilnosti sa SAP sistemom.
PODSISTEM CILJ 1.6		Razvoj sistema sopstvenih sredstava EU									
Indikator		Početna vrijednost	Vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.		
Pregovori o poglavlju 33 (Finansijske i budžetske odredbe) su privremeno zatvoreni		Otvoreno poglavlje 33	Prema Izvještaju o napretku za 2023. god ostvarena je bolja ocjena napretka: Napredak je postignut kroz poboljšanu koordinaciju i upravljanje sopstvenim resursima		Prema Izvještaju o napretku za 2024. god ostvaren je određeni nivo spremnosti i postignut ograničeni napredak u pogledu usvajanja zakonodavstva i smjernica o procedurama za planiranje sredstava koja Crna Gora uplaćuje u budžet EU.				Poglavlje 33 privremeno zatvoreno/zatvoreno		
OPERATIVNI CILJ 1.6.1		Jačanje administrativnih kapaciteta svih institucija uključenih u sistem sopstvenih sredstava EU									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.6.1.1	Izgradnja administrativnih kapaciteta za koordinaciju i upravljanje sopstvenim sredstvima EU (obuka MF Direkcije za koordinaciju i upravljanje sopstvenim resursima EU i drugih organizacionih jedinica i institucija uključenih u sistem sopstvenih sredstava EU)	Ojačani administrativni kapaciteti za koordinaciju i uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava	Ministarstvo finansija	2022	2024		II Q 2026	225.000€	-	Budžet CG	Kontinuirano raditi na unaprijeđenju administrativnih kapaciteta u svim institucijama uključenim u proces planiranja sopstvenih sredstava EU, sa posebnim osvrtnom na zaposlene u oblasti IT
OPERATIVNI CILJ 1.6.2		Uspostavljanje procedura za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava EU									

Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.6.2.1	Uspostavljanje procedura za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava u dijelu tradicionalnih sopstvenih sredstava	Uspostavljene procedure za obračun, planiranje i izvještavanje o sistemu sopstvenih sredstav	Ministarstvo finansija	2022	2024		II Q 2026	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	-
1.6.2.2	Uspostavljanje procedura za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava u dijelu sopstvenih sredstava po osnovu PDV-a						II Q 2026	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	-
1.6.2.3	Uspostavljanje procedura za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstava u dijelu sopstvenih sredstava po osnovu BND-a						II Q 2026	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	-
OPERATIVNI CILJ 1.6.3		Usklađivanje regulatornog okvira sa legislativom EU									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.6.3.1	Izrada analize postojećeg regulatornog okvira	Analiza izrađena	Ministarstvo finansija	2022	2023		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	Ovaj dokument sadrži detaljnu analizu zahtjeva EU i usklađenost i

											nacionalnog pravnog okvira, uključujući propise o procedurama i procesima, koje je potrebno uspostaviti za potrebe upravljanja sopstvenim sredstvima EU
1.6.3.2	Pripremljene izmjene regulatornog okvira u skladu sa legislativom EU	Predlog izmjena regulatornog okvia urađen		2023	2025		IV Q 2026	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	-
PODSISTEM CILJ 1.7		Poboljšanje zvanične statistike									
Indikator		Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost u 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.		
Pregovori o poglavlju 17 (Ekonomska i monetarna politika) su privremeno zatvoreni		Otvoreno pregovaračko poglavlje 17	Ograničeni napredak		Određeni napredak				Poglavlje 17 je privremeno zatvoreno/zatvoreno		
Pregovori o poglavlju 18 (Statistika) su privremeno zatvoreni		Otvoreno pregovaračko poglavlje 18	Ograničeni napredak		Određeni napredak				Poglavlje 18 je privremeno zatvoreno/zatvoreno		
OPERATIVNI CILJ 1.7.1		Zvanična statistika usklađena sa međunarodnim standardima									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.7.1.1	Unaprijediti koordinaciju između MF, MONSTAT-a i Centralne banke formiranjem radnih timova i	Statistika državnih finansija izrađena u skladu sa metodologija	Uprava za statistiku Centralna banka	2022	2026		IV Q 2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG. Donacija	Definisanje institucionalne nadležnosti i primjena

	unaprijeđenjem razmjene podataka	ma GFSM i ESA 2010	Ministarstvo finansija								sporazuma o saradnji
1.7.1.2	Obuka statističara			2023	2026		IV Q 2026	150.0000€		Budžet CG, Donacija	
1.7.1.3	Razvoj IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike			2023	2024		IV Q 2026				
OPERATIVNI CILJ 1.7.2		Statistika državnih finansija usklađena sa ESA 2010 metodologijom									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.7.2.1	Izrada statistike državnih finansija u skladu sa metodologijom ESA 2010 I Priručnikom za statistiku državnih finansija (GFSM) zahtijeva poboljšanje procedura prikupljanja podataka	Fiskalna obavještenja za pretpristupnu proceduru izrađena u skladu sa zahtjevima ESA 2010 metodologija	Uprava za statistiku Ministarstvo finansija Centralna banka	2023	2024		IV Q 2026	700.000€		Budžet CG, Donacija	Definisanje institucionalne nadležnosti i primjena sporazuma o saradnji
OPERATIVNI CILJ 1.7.3		Unaprijeđena pretpristupna fiskalna obavještenja, odnosno izvještavanje o proceduri prekomjernog deficita									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
1.7.3.1	Izgradnja kapaciteta za profesionalizaciju sistema finansijskog izvještavanja, posebno fiskalnih	Izmjena Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike u	Uprava za statistiku Ministarstvo finansija	2023	2024		IV Q 2026	250.000 €		Budžet CG, Donacija	Izmjene Sporazuma o saradnji

	obavještenja za pretpristupne zahtjeve u skladu sa ESA metodologijom	cilju definisanja insitucijonalnih uloga u izradi statistike državnih finansija u skladu sa najboljim praksama	Centralna banka								
--	--	--	-----------------	--	--	--	--	--	--	--	--

STRATEŠKI CILJ II
IZVRŠENJE BUDŽETA

PODSISTEM CILJ 2.1		Poboljšanje efikasnosti u prikupljanju prihoda									
Indikator		Početna vrijednost		Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost u 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	
Usklađeno zakonodavstvo u poglavlju 16 – Oporezivanje sa pravnom tekovinom EU		Otvoreno poglavlje 16		Značajan napredak u ispunjenju završnog mjerila za Poglavlje 16		Ostvaren napredak u usklađivanju poreskog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU				Poglavlje 16 je privremeno zatvoreno/zatvoreno	
Usklađeno zakonodavstvo u Poglavlju 29 – Carinska unija sa pravnom tekovinom EU		Otvoreno poglavlje 29		Značajan napredak u ispunjenju završnog mjerila za Poglavlje 29		Ostvaren napredak u usklađivanju carinskog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU.				Poglavlje 29 je privremeno zatvoreno/zatvoreno	
Jačanje kapaciteta i razvoj ljudskih resursa Uprave prihoda i carina u oblasti informacionih tehnologija		Službenici nisu obučeni		150 carinskih i 200 poreskih službenika obučeno		Obučena 744 poreska službenika i 150 carinskih službenika				200 carinskih i 350 poreskih službenika obučeno	
OPERATIVNI CILJ 2.1.1		Usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u oblastima oporezivanja i carina									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.1.1.1	Kontinuirano usaglašavanje sa direktivama EU u poreskoj oblasti	Visoka usaglašenost sa direktivama EU u	Ministarstvo finansija	2022	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, donacija	Nastavak usaglašavanj a sa pravnom

		poreskoj oblasti	Uprava prihoda i carina								tekovinom EU.
2.1.1.2	Kontinuirano usaglašavanje sa direktivama EU u carinskoj oblasti	Visoka usaglašenost sa direktivama EU u carinskoj oblasti	Ministarstvo finansija Uprava prihoda i carina	2022	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, donacija	Potrebno je izvršiti usaglašavanje određenih podzakonskih akata sa propisima i dobrom praksom država članica EU.
2.1.1.3	Nacrt zakona o ratifikaciji Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku		Ministarstvo finansija Uprava prihoda i carina	2023	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	Nastaviti sa pripremnim aktivnostima za ratifikaciju Konvencije.
2.1.1.4	Nacrt zakona o ratifikaciji Konvencije o pojednostavljenju trgovine robom		Ministarstvo finansija Uprava prihoda i carina	2023	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donaicja	Nastaviti sa pripremnim aktivnostima za ratifikaciju Konvencije.
OPERATIVNI CILJ 2.1.2		Unaprijeđenje procedura, razvoj i implementacija IT sistema u carinskoj i poreskoj oblasti									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.1.2.1	Razvoj integrisanog sistema upravljanja prihodima	Implementiran IRMS sistem	Uprava prihoda i carina	2022	2026		-	10.000.000€	1.500.000 €	Budžet CG Kredit	Neophodno ubrzati aktivnosti na testiranju aplikativnih modula, kako bi se identifikovala eventualna odstupanja

											od funkcionalnih i tehničkih zahtjeva
2.1.2.2	Implementacija sistema razmjene PDV informacija (VIES)	Implementiran sistem razmjene PDV informacija (VIES)		2024	2026		-	2.000.000€	-	Budžet CG Donacija	Neophodno započeti aktivnosti na pripremi projektne dokumentacije za potrebe implementacije servisa za povezivanje na VIES.
2.1.2.3	Završiti implementaciju NCTS (faza 5)	NCTS (faza 5) operativan		2022	2023		I Q 2026	3.300.000 €	Implementacija NCTS-a (2.115.000 EUR IPA, 235.000 EUR nacionalno kofinansiranje) Podrška u pristupanju Konvenciji o zajedničkom tranzitu i Konvenciji o olakšicama u trgovini robom (520.896,97 EUR IPA, 57.877,44 EUR nacionalno kofinansiranje) Nabavka hardvera za funkcionisanje	Budžet CG Donacija	Nastavak aktivnosti na implementaciji NCTS na međunarodnom nivou

									e NCTS-a (287.089,39 EUR IPA, 31.898,82 EUR nacionalno kofinansiranj e) Ugovori o održavanju iz nacionalnalni h sredstava: - od marta 2023 na 6 mjeseci potpisan na 149.919€, - od oktobra 2023 na 12 mjeseci potpisan na 299.838€ i - od oktobra 2024 na 12 mjeseci potpisan na 299.838€.		
2.1.2.4	Implementacija IT sistema potrebnih za međupovezivanje i elektronsku razmjenu podataka sa EU - posebno ITMS, AES,ICS2, NCTS Phase 6 i EMCS i sl.	Drugi carinski IT sistemi za interkonekcij u i elektronsku razmjenu podataka implementira ni i operativni"		2022	2026		-	9.200.000 €	-	Budžet CG Donacija	Preduzeti dalje korake na osnovu projektnih zadataka koje je UC pripremila. Realizovati tendersku procedure za navedene projekte
2.1.2.5	Smanjenje administrativnih barijera kroz dalju	Kontinuirana implementaci ja aktivnosti		2022	Kontin.		-	Nisu potrebna	n/a	Budžet CG	Nastaviti sa aktivnostima implementira

	implementaciju mjera za olakšavanje trgovine u skladu sa Strategijom trgovinskih olakšica 2018-2022. i PER-om							dodatna sredstva			nja procedura pojednostavljenog i ubrzanog puštanja roba, unapređenja saradnje i povećanje efektivnosti graničnih kontrola, kao i proširenje automatske obrade i elektronske razmjene podataka
OPERATIVNI CILJ 2.1.3		Unaprijeđenje efikasnosti naplate									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.1.3.1	Jačanje upravljanja poreskim rizikom kroz profilisanje rizika, evidentiranje rezultata poreske revizije i prikupljanje informacija od trećih lica; posebno analiza rizika za kontrolu i obradu povrata PDV-a	Povećanje % predatih e-prijava na vrijeme	Uprava prihoda i carina	2023	Kontin.		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG Donacija	Neophodno je obezbijediti potrebna budžetska sredstva kako bi se popunila upražnjena radna mjesta u skladu sa kadrovskim planom
OPERATIVNI CILJ 2.1.4		Unaprijeđenje dobrovoljne poreske discipline i poštovanja poreskih obaveza									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke

2.1.4.1	Jačanje vanjske i interne komunikacije kroz ciljano podizanje svijesti javnosti i programe edukacije poreskih obveznika	Kontinuirana implementacija aktivnosti	Uprava prihoda i carina	2023	2024		IV Q 2026	150.000 €	-	Budžet CG	Imajući u vidu važnost proaktivne komunikacije sa poreskim obveznicima za poštovanje poreskih propisa, kod svih aktivnosti treba obezbijediti dugoročni kontinuitet i u narednim godinama
OPERATIVNI CILJ 2.1.5		Razvoj i unaprijeđenje ljudskih resursa									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.1.5.1	Osigurati dalje zapošljavanje službenika za IT odsjek	Obučeni službenici	Uprava prihoda i carina	2022	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Finalizirati popunjavanje pozicija, putem javnih i internih oglasa predviđenih Kadrovskim planom.
2.1.5.2	Obuka službenika		Uprava prihoda i carina	2023	2026		-	120.000€	-	Budžet CG Donacija	Korišćenje EU sredstava Obezbijediti sredstva iz Budžeta
PODSISTEM CILJ 2.2		Javne nabavke									
Indikator		Početna vrijednost		Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost u 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	
Stvarno vrijeme obrade prigovora u javnim nabavkama		23		41		24				18	

Udio ugovora koji podliježu formalnoj naknadnoj evaluaciji		0	0	-		0					
Udio žalbi na javne nabavke koje su osporene sudovima		14,28%	7,5%	15%		11,10%					
Broj žalbi na javne nabavke u odnosu na broj objavljenih obavještenja o tenderu		0	6.77	5.4%		0					
Prosječan broj ponuđača po postupku nabavke		2.82	3.16	3.3		3.00					
Udio ugovora dodijeljenih po konkurentnim procedurama		96.4	97.52	91% ⁴		97					
OPERATIVNI CILJ 2.2.1		Uspostavljeni kapaciteti za implementaciju novog zakonskog okvira za Javne nabavke i Javno – privatno partnerstvo									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.2.1.1	Razviti sistem obuke za potrebe JN i JPP u šemi za obuku instruktora za različite ciljne grupe (naručioci)	- 700 obučених službenika za javne nabavke - 16 obučених trenera	Ministarstvo finansija	2022	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Uspostaviti održivi sistem profesionalizacije i stručnog osposobljavanja u oblasti javnih nabavki, unaprijediti saradnju sa međunarodnim institucijama i organizacijama radi

⁴ Podaci su preliminarni, s obzirom na to da će zvanična statistika o sprovedenim postupcima javnih nabavki biti dostupna nakon usvajanja Godišnjeg izvještaja o javnim nabavkama u Crnoj Gori za 2024. godinu, najkasnije do 31. maja 2025. godine

											prenošenja najbolje prakse
2.2.1.2	Unaprijeđenje priručnika i uputstava o korišćenju sistema e-nabavke	Usvojenii potrebni podzakonski akati	Ministarstvo finansija	2022	2023		IV Q 2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Uputstva za korišćenje e-sistema nabavki treba ažurirati sa svakom promjenom u sistemu.
OPERATIVNI CILJ 2.2.2		Unaprijeđenje funkcionalnosti sistema e-nabavki i obuka njegovih korisnika, u cilju postizanja vrijednosti za novac u javnim nabavkama i JPP									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.2.2.1	Povećanje broja privrednih subjekata koji su registrovani u sistemu e-nabavki	Povećanje privrednih subjekata aktivnih u sistemu e-nabavki 10% godišnje	Ministarstvo finansija	2022	Kontin.		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Jačanje i podizanje svijesti o značaju elektronskog Sistema javnih nabavki.
2.2.2.2	Obuka korisnika za sistem e-nabavke	Uvećan broj privrednih subjekata obučениh za e-nabavke 20% godišnje	Ministarstvo finansija	2023	Kontin.		-	100.000€		Budžet CG, Donacija	Stimulisati službenike za javne nabavke, kao i već obučene službenike, za dalje usavršavanje.
2.2.2.3	Dalji razvoj funkcionalnost sistema e-nabavke	Unaprijeđenje Informacionog Sistema za javne nabavke	Ministarstvo finansija	2023	Kontin.		-			Budžet CG, Donacija	Rad na unapređivanj u svijesti o značaju elektronskog sistema javnih nabavki kod

											relevantnih institucija
2.2.2.4	Uspostaviti interoperabilnost e-nabavke sa pripadajućim IT sistemima i registrima	Interfejs između e-nabavke sa povezanim IT sistemima	Ministarstvo finansija	2023	2025		-	150.000€		Budžet CG, Donacija	Rad na unapređivanj u svijesti o značaju elektronskog sistema javnih nabavki kod relevantnih institucija
2.2.2.5	Poboljšati sistem monitoringa razvojem analitičkog okvira za mjerenje ekonomičnosti sistema e-nabavki	Kontinuirano povećanje broja izrađenih analitičkih izvještaja (isplativosti)	Ministarstvo finansija	2023	2026		-			Budžet CG, Donacija	Obučavanje ili angažovanje stručnog kadra za vršenje datih poslova.
OPERATIVNI CILJ 2.2.3		Unaprijeđenje sistema za razmatranje žalbi									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.2.3.1	Izgradnja kapaciteta Komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki (obuka, sistem upravljanja predmetima)	Obuke realizovane	Komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki	2023	Kontin.		-	25.000 €	-	Budžet CG	Uspostavljanj e elektronske platforme Komisije za upravljanje predmetima
OPERATIVNI CILJ 2.2.4		Povećanje tržišne konkurencije, posebno učešća MSP									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.2.4.1	Edukativni program za MSP sa ciljem podsticaja za uključivanje u postupke javnih nabavki posebno	Godišnje sprovođenje obuka za podsticanje učešća MSP u postupcima	Ministarstvo finansija	2023	Kontin.		-	40.000€		Budžet CG	Unaprijediti saradnju sa udruženjima privrednih subjekata u pravcu identifikovan

	jednostavnih nabavki	javnih nabavki									ja potreba za obukom.
ODSISTEM CILJ 2.3		Reforma državne pomoći									
Indikator		Početna vrijednost		Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost u 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	
Pregovori o poglavlju 8 su privremeno zatvoreni (u vezi sa mjerilom koja se odnosi na državnu pomoć)		Poglavlje 8 je otvoreno		Pregovori u okviru poglavlja 8. su napredovali, mjereno kroz izvještaje o napretku EU		Zakonodavni okvir Crne Gore u oblasti državne pomoći u velikoj mjeri usklađen sa pravnim tekovinama EU.				Poglavlje 8 je uslovno zatvoreno/zatvoreno	
OPERATIVNI CILJ 2.3.1		Usklađivanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.3.1.1	Izrada i donošenje propisa	Relevantni akti donešeni	Ministarstvo finansija Agencija za zaštitu konkurencije	2022	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	Nastavak praćenja i implementaci je novih EU regulativa Jačanje institucional nih kapaciteta Povećanje transparentn osti i saradnje sa zainteresova nim stranama
OPERATIVNI CILJ 2.3.2		Jačanje administrativnih kapaciteta AZZK, Sektora za kontrolu državne pomoći i Savjeta AZZK									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.3.2.1	Obuka Sektora za državnu pomoć i Savjeta za implementaciju zakonodavstva	Najmanje 15 službenika Agencije obučeno	Agencija za zaštitu konkurencije	2022	2026		-	400.000€		Budžet CG	Povećanje budžeta i ulaganje u ljudske resurse -

2.3.2.2	Obuka sudija i tužilaca	Najmanje 50% sudija Upravnog i prekršajnog suda obučeno i 50% tužilaca	Agencija za zaštitu konkurencije	2022	2026		-			Budžet CG	Preporučuje se povećanje budžeta Agencije kako bi se omogućilo zapošljavanje dodatnog kadra i ulaganje u obuke zaposlenih. Ovo će osigurati bolje upravljanje zahtjevima, bržu obradu predmeta i efikasniju primjenu zakonodavnih promjena. Intenziviranje obuka i institucionalne saradnje - U narednom periodu potrebno je organizovati dodatne obuke za zaposlene u državnim organima, institucijama i sudskim instancama. Ove obuke bi trebalo da obuhvate jačanje
---------	-------------------------	--	----------------------------------	------	------	--	---	--	--	-----------	--

											koordinacije između različitih institucija i unapređenje saradnje u cilju efikasnijeg sprovođenja zakona i podzakonskih akata.
OPERATIVNI CILJ 2.3.3		Izgradnja skupa slučajeva ex-ante i ex-post kontrole i sprovođenje od strane AZZK-a									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.3.3.1	Zatvaranje neriješenih predmeta po službenoj dužnosti (uključujući i naređivanje povrata državne pomoći, u zavisnosti od slučaja)	Otvoreni slučajevi date državne pomoći riješeni	Agencija za zaštitu konkurencije	2022	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Intenzivnija međuinstici onalna saradnja; povećati broj prijava državne pomoći kako bi se povećao broj ex-ante, a smanjio broj ex-post kontrole državne pomoći; veći broj obuka službenika AZZK-a u DG COMP
2.3.3.2	Povećanje broja ex-ante i ex-post kontrola	100% postupaka pokrenutih po službenoj dužnosti prije 2022. godine zatvoreni	Agencija za zaštitu konkurencije	2022	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Veći stepen komunikacije između davalaca državne pomoći i AZZK-a; veći broj obuka

											službenika i davalaca; saradnja službenika AZZK-a sa expertima u vezi specifičnih dodjela državne pomoći.
2.3.3.3	Jačanje praćenja usklađenosti u oblasti državne pomoći	Pregovori u okviru poglavlja 8. (Konkurencija) su napredovali, mjereno kroz izvještaje o napretku EU	Agencija za zaštitu konkurencije	2022	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Poboljšanje digitalizacije i transparentnosti - Uvođenje novih odredbi u okviru Zakona o kontroli državne pomoći, koji nalažu davaocima da unesu sve relevantne podatke u jasno definisanim rokovima, doprinosi većoj transparentnosti. Preporučuje se ubrzavanje implementacije digitalnih rješenja za bolju

											kontrolu i nadzor, čime će se poboljšati praćenje usklađenosti sa zakonskim okvirima.
PODSISTEM CILJ 2.4		2.4 Sistem obračuna zarada									
Indikator		Početna vrijednost		Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost u 2024.		Trend		Ostvarena vrijednost u 2026.	
Obezbijedena sveobuhvatna primjena centralizovanog obračuna zarada (COZ) za sve korisnike budžeta države		COZ otpočeno primjenu u testnom okruženju za pilot institucije		140 institucija koristi COZ		159 institucija koristi COZ (Povećanje13.57%. u broju subjekata a 46% u broju zaposlenih)				430 korisnika COZ i modul za obradu podataka klasifikovanih stepenom tajnosti u primjeni	
OPERATIVNI CILJ 2.4.1		Sve potrošačke jedinice čije se zarade zaposlenih finansiraju iz Budžeta Crne Gore uključene u informacioni sistem za centralizovani obračun zarada									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.4.1.1	Migracija matičnih podataka o zaposlenima iz postojećih u novi sistema za COZ;	- 430 budžetskih korisnika koji koriste novi informacioni sistem za centralizovan i obračun zarada	Ministarstvo finansija	2022	2024		IV Q 2026	600.000 €	Ugovor o redovnom održavanju i nadgradnja 2022-2023	Budžet CG. Donacija	Snažna politička volja i podrška sa najviših nivoa odlučivanja su od suštinskog je značaja za omogućavanj e novim subjektima da se uključe u sistem.
2.4.1.2	Sprovođe obuka za zaposlene za korišćenje sistema za COZ;								145.000 € bruto		
2.4.1.3	Prilagođavanje informacionog sistema svim specifičnostima novih korisnika								2023-2024		
									145.000 € bruto		
									Ukupno		
									290.000 € bruto		
OPERATIVNI CILJ 2.4.2		Obezbijedeno održavanje sistema za COZ									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.4.2.1	Obezbijediti održivost sistema za COZ	- Obezbijedena podrška za	Ministarstvo finansija	2023	Kontin.		-	740.000€	2022-2023 145.000 € bruto	Budžet CG	Blagovremen o planiranje i realizovanje

		prilagođavan je sistema za COZ promjenama zakonske regulative u oblasti obračuna zarada i promjene organizacije Vlade							2023-2024 145.000 € bruto Ukupno 290.000 € bruto		tenderskog postupka.
		- Obezbijeđena podrška za pravovremen otklanjanje nefukcionlanosti i bagova u aplikaciji									
OPERATIVNI CILJ 2.4.3		Nadogradnja softverskog rješenja za centraliovani obračun zarada za klasifikovane podatke									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
2.4.3.1	Nadograditi softversko rješenje za obračun zarada za institucije i organizacione cjeline sa podacima klasifikovanim određenim stepenom tajnosti	Omogućen obračun zarada koje se isplaćuju iz Budžeta CG za 5 institucija koje koriste podatke koji su klasifikovani određenim stepenom tajnosti.	Ministarstvo finansija	2023	2026		-	50.000€	-	Budžet CG Donacija	Blagovremene pripremne radnje uz konsultaciju sa nadležnim insitucijama iz oblasti zaštite tajnih podataka.
OPERATIVNI CILJ 2.4.4		Nadogradnja softverskog rješenja za centralizovani obračun zarada u dijelu obuhvata svih ličnih primanja koja se isplaćuju iz Budžeta CG									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke

2.4.4.1	Nadograditi softversko rješenje za obračun zarada u dijelu obuhvata svih ličnih primanja koja se isplaćuju iz Budžeta CG	Omogućen obračun zarada koja se isplaćuju iz Budžeta CG za svih 430 subjekata uključenih u COZ.	Ministarstvo finansija	2024	2026		-	150.000€	Nisu utrošena dodatna sredstva mimo navedenih troškova za ugovor o redovnom održavanju i nadogradnji	Budžet CG, donacija	Pokušati obezbijediti ujednačeno, standardizovano i jednoobrazno kontiranje naknada na nivou svih subjekata.
---------	--	---	------------------------	------	------	--	---	----------	--	---------------------	--

STRATEŠKI CILJ III
RAČUNOVODSTVO, PRAĆENJE I FINANSIJSKO IZVJEŠTAVANJE

PODSISTEM CILJ 3.1		Prelazak na obračunsko računovodstvo									
Indikator		Početna vrijednost 2021.		Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost u 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	
Uspostavljene pretpostavke za primjenu obračunskog računovodstva u javnom sektoru		Obračunsko računovodstvo nije u primjeni		Utvrđen Predlog zakona o izmjeni Zakona o računovodstvu u javnom sektoru, kojim se pomjera rok za primjenu Zakona na 1. januar 2027. godine		Usvojeni podzakonski akti kojima se stvaraju pretpostavke za primjenu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru; Kontinuirano sprovođenje obuka i sertifikacije računovođa u javnom sektoru.				Računovodstveni informacijski sistem funkcionalan za knjiženje po obračunskom principu	
OPERATIVNI CILJ 3.1.1		Stupanje na snagu i primjena Zakona o računovodstvu u javnom sektoru									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
3.1.1.1	Usvajanje podzakonskih akata za implementaciju Zakona o računovodstvu u javnom sektoru	Usvojeni podzakonski akti za sprovođenje Zakona o računovodstvu u javnom sektoru	Ministarstvo finansija	2024	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	Organizacija posebnih obuka i on the job treninga za primjenu nove računovodst

											vene regulative. Potrebno obezbijediti dodatna sredstva u cilju sprovođenja treninga
3.1.1.2	Analiza stanja jedinica lokalne samouprave za primjenu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru	Izrađena Analiza stanja sa zaključcima i preporukama za jedinice lokalne samouprave za primjenu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru	Ministarstvo finansija	2023	2024		2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	Razmotriti mogućnost saradnje sa međunarodnim partnerima u cilju obezbjeđenja sredstava za izradu Analize. Angažovati konsultanta za izradu Analize
OPERATIVNI CILJ 3.1.2		Nadogradnja IT sistema za podršku obračunskom računovodstvu									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
3.1.2.1	Izrada Cost benefit analize za nadogradnju računovodstvenog informacionog sistema	Izrađena Cost benefit analiza za nadogradnju računovodstvenog informacionog sistema	Ministarstvo finansija	2023	2024	Direktorat državnog trezora odustao je od izrade navedene analize iz razloga što će, u cilju definisanja IT rješenja za obračunsko računovodstvo, biti	-	20.000€	Sredstva nisu utrošena	Budžet CG, donacija	Navedenu aktivnost izbrisati u toku procesa izmjene i dopune Akcionog plana, i uključiti da navedena projekcija koštanja nadogradnje

[illegible]

Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
3.1.3.1	Obučiti računovođe u javnom sektoru u skladu sa Pravilnikom o načinu sprovođenja obuke i polaganja ispita za sticanje sertifikata računovođe u javnom sektoru	Broj sertifikovanih računovođa	Ministarstvo finansija	2022	Kontin.		-	100.000€	Utrošeno 24.000 €	Budžet CG	Organizovati i program kontinuirane edukacije računovođa u javnom sektoru, s ciljem održivosti obuke i izgradnje kapaciteta
3.1.3.2	Izrada analize o broju računovođa koje je potrebno obučiti i sertifikovati u narednom periodu	Izrađena analiza o broju računovođa koje je potrebno obučiti i sertifikovati u narednom periodu	Ministarstvo finansija	2023	2023		2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	Potrebno je izraditi novu Analizu tokom 2025. godine
PODSISTEM CILJ 3.2		Upravljanje (nefinansijskom) državnom imovinom i katastrom									
Indikator		Početna vrijednost		Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost u 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	
Uspostavljena evidencija nefinansijske (državne imovine)		Nefinansijska imovina nije prikazana		U izradi nacrti internih akata "Interne procedure kontrole kvaliteta prikupljenih i evidentiranih podataka o nepokretnostima u državnoj svojini" i "Interna procedura prikupljanja i evidentiranja podataka za potrebe elektronske evidencije državne imovine".		Interni akti i procedure u pripremi				Uspostavljena evidencija nefinansijske imovine (državne imovine)	
Unaprijeđen katastarski informacijski sistem		Procedura za poboljšanje kvaliteta podataka nije uspostavljena;		Usvojen i primjenjuje se Pravilnik o izradi i održavanju katastra nepokretnosti. U kontinuitetu		Implementacija Pravilnika o izradi i održavanju katastra nepokretnosti. Unaprijeđena web aplikacija, testirana nova				Unaprijeđen katastarski informacijski sistem I uspostavljena nova platforma	

		Strateški dokument za razvoj katastarskog informacionog sistema nije usvojen	se radi na prevođenje evidencije popisnog katastra u evidenciju katastra nepokretnosti.Započeta je prva faza implementacije projekta nadogradnje sistema, sa ciljem primjene novih web baziranih servisa.		platforma, postupak izrade Strategije IT Sistema, analiza postojećeg stanja i planiranje postupaka javnih nabavki za održavanje IT sistema.						
OPERATIVNI CILJ 3.2.1		Uspostavljanje kompletnog registra imovine i njegovo ažuriranje									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
3.2.1.1	Kompletiranje registra imovine svih potrošačkih jedinica na centralnom nivou sa procjenom na osnovu jedinstvene metode popisa državne imovine u katastru	IT sistema za upravljanje državnom imovinom ARS se koristi od strane svih korisnika	Uprava za katastar i državnu imovinu	2022	2025		IV Q 2026	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Potrebna sredstva u iznosu od 500,000 €
3.2.1.2	Uspostaviti kontrolnu funkciju za procjenu kvaliteta snimljenih podataka	Kontrolna funkcija uspostavljen a	Uprava za katastar i državnu imovinu	2023	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Potrebna sredstva u iznosu od 10,000 €
3.2.1.3	Jačanje Komisije za procjenu nekretnina	Usvojene izmjene i dopune Zakona o državnoj imovini i relevantnih podzakonskih akata kojim se stvaraju pretpostavke za efikasniji rad komisije	Ministarstvo finansija Uprava za katastar i državnu imovinu	2023	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Izrada metodologije za Masovnu procjenu državne imovine. Potrebna sredstva u iznosu od 50.000 €
3.2.1.4	Obuka službenika za oblast državne	Obuke službenika	Uprava za katastar i	2023	2024		IV Q 2026	30.000€	-	Budžet CG	Uključivanje većeg broja

	imovine u domenu upravljanja registrom imovine, prikupljanje i razmjena međunarodnih iskustava i najboljih praksi	Uprave za katastar i državnu imovinu sprovedene	državnu imovinu								organa i korisnika
OPERATIVNI CILJ 3.2.2		Nadogradnja relevantnih IT sistema u oblasti upravljanja državnom imovinom i katarstom i razvoj E-usluga									
	Aktivnosti	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
3.2.2.1	Unaprijeđenje funkcionalnosti IT rješenja za upravljanje državnom imovinom i kvaliteta podataka	Informacioni sistem unaprijeđen i operativan	Uprava za katastar i državnu imovinu	2023	2026		-	500.000€	-	Budžet CG, Donacija	Angažovati ekspertsku podršku i ojačati međuinstitucionalnu saradnju.
3.2.2.2	Unaprijeđenje katastarskog informacionog sistema i poboljšanje kvaliteta podataka	Sistem, baziran na novoj platformi, razvijen i operativan		2023	2026		-	800.000€	-	Budžet CG, Donacija	Nadogradnja sistema. Više opredijeljenih sredstava
3.2.2.3	Uspostavljanje novih e-usluga (povezivanje notara sa katastarom za podnošenje elektronskih dokumenata)	Usluge uspostavljene		2023	2025		II Q 2026	100.000€	-	Budžet CG, Donacija	Izmjena legislative, više opredijeljenih sredstava
3.2.2.4	Uspostaviti interoperabilnost sa relevantnim IT sistemima	Broj institucija koje koriste e-servise	Ministarstvo finansija	2023 2023	2026		-	150.000€	-	Budžet CG, Donacija	Izmjena legislative, više opredijeljenih sredstava
3.2.2.5	Obuka službenika Uprave za katastar i državnu imovinu o korišćenju IT sistema	Kontinuirano sprovođenje obuka Uprave	Uprava za katastar i državnu imovinu		2026		-	80.000€	-	Budžet CG, Donacija	Saradnja i posjete katastrima sa dobrim praksama.

											Više opredijeljen ih sredstva.
OPERATIVNI CILJ 3.2.3		Izmjena zakonodavstva i izrada strateških dokumenata kako bi se osigurao kvalitet sistema i podataka									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
3.2.3.1	Izmjena zakonskog okvira za upravljanje državnom imovinom (uređenje jednokratnog dostavljanja podataka o već stečenoj imovini radi upisa u ARS aplikaciju, kao i za održavanje ovih podataka ažurnim u pogledu prenosa i raspolaganja)	Usvojene izmjene i dopune relevantne regulative i u primjeni	Ministarstvo finansija Uprava za katastar i državnu imovinu	2023	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	
3.2.3.2	Izmjena regulatornog okvira u smislu definisanja imperativnih normi podnošenja elektronske dokumentacije od strane notara							Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Izmjena ligislative
3.2.3.3	Unaprijediti Zakon o državnoj imovini	Usvojene izmjene i dopune zakonske regulative		2024	2024		IV Q 2026	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	
3.2.3.4	Izraditi strateški dokument za razvoj IT sistema za katastar	Strateški dokument usvojen I u implementaciji		2023	2026		-	100.000 €	-	Budžet CG, donacija	Pokretanje novog postupka za javnu nabavku

PODSISTEM CILJ 3.3		Izvršavanje o izvršenju budžeta									
Indikator		Početna vrijednost 2021		Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost u 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	
Godišnji i periodičnih izvještaja o izvršenju budžeta u skladu sa programskom klasifikacijom izrađuju se u okviru Informacionog Sistema za upravljanje budžetom - BMIS		Izvještaji se ne izrađuju		BMIS u postupku nadogradnje kojim će se omogućiti priprema godišnjih i periodičnih izvještaja, uključujući rodne indikatore		Izrađen godišnji izvještaj o realizaciji programskog budžeta za 2023. godinu, a mjesečni, kvartalni i godišnji izvještaji o izvršenju budžeta su objavljeni na sajtu Ministarstva finansija				Periodični i godišnji izvještaji poboljšani shodno nadogradnji BMIS, uključujući rodne indikatore	
OPERATIVNI CILJ 3.3.1		Uspostavljanje procesa Izrade i objavljivanja transparentnih godišnjih i periodičnih izvještaja o izvršenju budžeta									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
3.3.1.1	Nadograditi BMIS kako bi se poboljšali godišnji i periodični izvještaji o izvršenju budžeta	Periodični izvještaji o izvršenju izdataka budžeta pripremljeni prema organizacionoj, programskoj, funkcionalnoj i ekonomskoj klasifikaciji; Izrađeni polugodišnji i godišnji izvještaji o učinku budžeta, uključujući rodne indikatore	Ministarstvo finansija	2022	2024		IV Q 2026	34.000 €	34.000 €	Budžet CG	Nastaviti dalji rad na unapređenju u BMIS-a kako bi se unaprijedio kvalitet priloženih (unesenih) informacija o ciljevima i indikatorima da bi se poboljšala tačnost i potpunost izvještaja o učinku budžeta.
3.3.1.2	Povećanje transparentnosti i unaprijeđena vizuelizacija	Budžet za građane objavljen na internet stranici	Ministarstvo finansija	2022	2024		IV Q 2026			Budžet CG	Nastaviti dalji rad na unapređenju u BMIS-a kako bi se

	budžetskih iskaza – Budžet za građane	Ministarstva finansija									unaprijedio kvalitet priloženih (unesenih) informacija o ciljevima i indikatorima da bi se poboljšala tačnost i potpunost izvještaja o učinku budžeta.
OPERATIVNI CILJ 3.3.2		Uspostavljanje procesa Izrade godišnjih i periodičnih izvještaja o učinku budžeta									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
3.3.2.1	Izraditi polugodišnje i godišnje izvještaje o učinku budžeta putem BMIS-a	Izvještaj o učinku izrađen u skladu sa Pravilnikom	Ministarstvo finansija	2022	Kontin.		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	-
PODSISTEM CILJ 3.4		Upravljanje i izvještavanje o korištenju fondova EU									
Indikator		Početna vrijednost		Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost u 2024		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	
Unaprijeđenje upravljanja fondovima EU kroz razvoj jedinstvenog Informacionog sistema za upravljanje projektima i monitoring projekata – MIS (Management Information System)		Informacioni sistem ne postoji		Nisu otpočete pripremne aktivnosti na uspostavljanju MIS-a		Započete aktivnosti u dijelu analiza potrebe, kao preduslova za izradu tehničke specifikacije				MIS razvijen i u funkciji	
OPERATIVNI CILJ 3.4.1		Uspostavljanje MIS-a za upravljanje fondovima EU									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
3.4.1.1	Analiza potreba i izrada tehničke specifikacije za MIS	Informacioni sistem MIS je testiran i	Ministarstvo finansija	2023	2024		III Q 2025	1.500.000€	-	Budžet CG, donacija	Finalizacija aktivnosti u vezi analize

3.4.1.2	Sprovođenje procedure javnih nabavki za potrebe izrade MIS-a	stavljen u funkciju.	Ministarstvo evorpskih poslova	2024	2025	Nije dospjelo. Nakon izrade tehničke specifikacije pokrenuće se procedura javne nabavke	IV Q 2026				potreba i izrade cjelokupne tenderske dokumentacije, kao preduslov za pokretanje postupka javne nabavke, uz blisku saradnju sa IT ekspertima i budućim korisnicima MIS sistema
3.4.1.3	Implementacija MIS-a			2025	2026	Nije dospjelo.	Početak implementacije MIS sistema uslovljen je početkom korišćenja EU fondova, odnosno pristupanjem EU.				
OPERATIVNI CILJ 3.4.2		Uspostavljanje procesa za praćenje programa podrške EU									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
3.4.2.1	Organizovanje snimanja (unosa) podataka u MIS	Informacioni sistem MIS je testiran i stavljen u funkciju.	Tijela koja će koristiti mis sistem (upravljačko tijelo, upravljačka struktura, posrednička tijela itd.)	2025	2026	Nije dospjelo.	Početak unosa podataka u MIS sistem uslovljen je početkom korišćenja EU fondova, odnosno pristupanjem EU.	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	
3.4.2.2	Izrada izvještaja			2025	2026	Nije dospjelo.	Generisanje izvještaja iz MIS sistema uslovljeno je				

							postojanjem podataka.				
3.4.2.3	Ojačati funkciju praćenja i ostvarivanja definisanih pokazatelja učinka			2025	2026	Nije dospjelo.	U kontinuitetu, od početka korišćenja fondova EU nakon pristupanja				

STRATEŠKI CILJ IV

EFIKASNA FINANSIJSKA KONTROLA

PODSISTEM CILJ 4.1	Unutrašnja finansijska kontrola u javnom sektoru (PIFC)				
Indikator	Početna vrijednost	Ostvarena vrijednost u 2023.	Ostvarena vrijednost u 2024.	Trend	Ciljana vrijednost u 2026.
% ministarstava koja delegiraju ovlašćenja za finansijsko upravljanje i unutrašnje kontrole	8,3%	10% ⁵	42% ⁶		80%
% preporuka unutrašnje revizije koje se odnose na unaprijeđenje unutrašnjih kontrola i ostvarivanje vrijednosti za novac	28,60%	36%	n/a% ⁷		40%
OPERATIVNI CILJ 4.1.1	Unaprijeđenje upravljačke odgovornosti i procedura za upravljanje rizicima				

⁵ Infomacija o procentu realizacije indikatora (formalno delegiranje odgovornosti) kojim se mjeri ispunjenost ovog cilja u 2023. godini bilo je teško utvrditi zbog čestih organizacionih promjena i fluktuacije zaposlenih na rukovodećim pozicijama, što je i navedeno u Konsolidovanom izvještaju o upravljanju i unutrašnjoj kontroli u javnom sektoru Crne Gore za 2023. godinu.

⁶ Ministarstvo finansija je sprovelo aktivnosti na prikupljanju podataka o prenijetim, odnosno delegiranim ovlašćenjima u ministarstvima. Zahtjev za dostavljanje informacija i podataka o delegiranju ovlašćenja je upućen na 19 ministarstava od kojih je njih 13 ili 68,4% je odgovorilo. Od 13 ministarstava, njih 8 ili 61,5% (odnosno 42% od ukupnog broja ministarstava-19) je navelo i dostavilo odgovarajuće dokaze o delegiranju ovlašćenja. Konačan podatak za 2024. godinu biće raspoloživ po usvajanju Konsolidovanog godišnjeg izvještaja o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru za 2024. godinu

⁷ Podatak za 2024. godinu biće raspoloživ po usvajanju Konsolidovanog godišnjeg izvještaja o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru za 2024. godinu

Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
4.1.1.1	Analiza upravljačke odgovornosti u pilot institucijama/ delegiranje ovlašćenja za donošenje odluka, u vezi sa programskim budžetom, kod najmanje dva budžetska korisnika na centralnom nivou	Pripremljena analiza sa preporukama za unaprijeđenje upravljačke odgovornosti	Ministarstvo finansija	2022	2023		-	20.000 €	-	Budžet CG Donacija	
4.1.1.2	Pilot revizije delegiranja ovlašćenja i revizije upravljanja učinkom unutar ministarstava („horizontalna revizija“)	Sprovedene pilot revizije		2022	2023		-	15.000 €	-	Budžet CG, Donacija	
4.1.1.3	Izrada metodologije za interno izvještavanje (u skladu sa upravljačkom odgovornošću, izveštavanjem o učinku) na centralnom nivou	Pripremljena metodologija za interno izvještavanje		2022	2023		-	10.000 €	-	Budžet CG, donacija	
4.1.1.4	Razviti metodološke smjernice za	Pripremljene metodološke smjernice za		2022	2022		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	

	strateške/ključne rizike	strateške/ključne rizike									
4.1.1.5	Sagledavanje kvaliteta uspostavljenog sistema za otkrivanje i postupanje o obavještenjima na sumnje na nepravilnosti, kao i evaluacija i po potrebi ažuriranje uspostavljene regulative u ovoj oblasti	Pripremljeni izvještaji o sagledavanju kvaliteta		2022	2023		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Jačanje kapaciteta zaposlenih u Direkciji za harmonizaciju upravljanja i unutrašnjih kontrola za sagledavanje kvaliteta upravljanja i unutrašnjih kontrola u većem obuhvatu
4.1.1.6	Obuka rukovodilaca i zaposlenih o upravljačkoj odgovornosti, delegiranju ovlaštenja i internom izvještavanju	Broj obučениh rukovodilaca i zaposlenih		2023	Kontin.		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG	Izraditi mapu puta za implementaciju upravljačke odgovornosti na osnovu sprovedene analize u organima državne uprave.
OPERATIVNI CILJ 4.1.2		Jačanje interne revizije i FMC-a u državnim preduzećima									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
4.1.2.1	Jačanje kapaciteta rukovodilaca i zaposlenih u oblasti upravljanja i unutrašnje kontrole u privrednim društvima u kojima država	Održane obuke za rukovodioce i zaposlene u privrednim društvima u kojima država ima većinski vlasnički udio	Ministarstvo finansija	2023	Kontin.		-	150.000 €	15.000€	Budžet CG Donacija Projekat CEF Facility for Montenegro	Ministarstvo finansija će preduzeti aktivnosti na promovisanju obuka za jačanje kapaciteta rukovodilaca i zaposlenih u privrednim društvima u kojima država ima većinski

	ima većinski vlasnički udio										vlasnički udio u oblasti upravljanja i unutrašnje kontrole.
OPERATIVNI CILJ 4.1.3		Unaprijeđenje kapaciteta CHU i funkcije interne revizije									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
4.1.3.1	Jačanje kapaciteta zaposlenih u CHU za praćenje i unaprijeđenje upravljanja i unutrašnje kontrole u javnom sektoru (obuka, podrška na radnom mjestu, razmjena iskustava iz zemalja članica EU)	Kontinuirano povećanje broja postupaka sagledavanja kvaliteta upravljanja unutrašnjih kontrola i unutrašnje revizije	Ministarstvo finansija	2022	Kontin.		-	15.000 €		Budžet CG, Donacija Donacija Projekat CEF Facility for Montenegro	Ministarstvo finansija će preduzeti aktivnosti kako bi zaposleni u CHU prisistvovali obukama i jačali kapacitete za praćenje i unaprijeđenje upravljanja i unutrašnje kontrole u javnom sektoru. Godišnjim planom planiraće se broj dana za prisustvo obukama.
4.1.3.2	Dalji razvoj metodoloških smjernica za eksternu ocjenu kvaliteta kroz uzajamnu ocjenu	Pripremljene metodološke smjernice za eksternu ocjenu kvaliteta	Ministarstvo finansija	2022	2023		-	5.000 €	5.000 €	Budžet CG, Donacija	-
4.1.3.3	Jačanje kapaciteta funkcije unutrašnje revizije kod budžetskih korisnika, između ostalog za sprovođenje revizije učinka, revizije	Održane obuke za sprovođenje revizije učinka, revizije upravljanja rizicima, IT revizija i sprovođenje uzajamne ocjene kvaliteta	Ministarstvo finansija	2022	Kontin.		-	15.000 €	10.000 €	Budžet CG, Donacija	Preduzeti aktivnosti na realizaciji projekta „EU 4 PFM in Montenegro“ kojim se definisane aktivnosti na unapređenju znanja unutrašnjih reviora kao i realizacijom Programa

	upravljanja rizicima, IT revizija i sprovođenje uzajamne ocjene kvaliteta										profesionalog usavršavanja unutrašnjih revizora koje Ministarstvo finansija sprovodi u saradnji sa Upravom za ljudske resurse. Ministarstvo finansija će takođe pokušati da pronađe i druge metode za jačanje kapaciteta unutrašnjih revizora.
4.1.3.4	Napredna obuka za razvijanje "soft skills" za rukovodioce i zaposlene u jedinicama unutrašnje revizije	Održana obuka za razvijanje "soft skills" za rukovodioce i zaposlene u jedinicama unutrašnje revizije	Ministarstvo finansija	2022	2023		-	5.000 €	5.000 €	Budžet CG, Donacija	-
PODSISTEM CILJ 4.2		Eksterna revizija									
Indikator		Početna vrijednost		Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost u 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	
Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) su privremeno zatvoreni		Poglavlje 32 otvoreno		Značajan napredak u ispunjenju završnog mjerila		Prema Izvještaju za 2024. godinu Poglavlje 32, eksterna revizija, Evropska komisija nije dala preporuke DRI iz razloga što je DRI realizovala obaveze za ispunjenje završnog mjerila.				Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) privremeno zatvoreni	
OPERATIVNI CILJ 4.2.1		Unaprijediti okvir strateškog planiranja									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke

4.2.1.1	Izraditi Strateški plan razvoja DRI za period 2024. - 2027. godine i Akcioni plan za implementaciju Strateškog plana razvoja DRI za period 2024. - 2027. godine	- Izrađen Strateški plan 2024 – 2027. sa Akcionim planom - Povećan stepen implementacije Strateškog plana razvoja DRI	Državna revizorska institucija	2023	2026		-	40.000 €	10.000 €	Budžet CG, Donacija	Raditi najmanje dva puta godišnje monitoring realizacije strateških aktivnosti u DRI i predlagati mjere za rješavanje potencijalnih izazova i rizika. Blagovremen i uspješno završen postupak izbora i imenovanja petog člana Senata i predsjednika Senata od strane Skupštine, koji bi bili odgovorni za realizaciju strateških aktivnosti shodno nadležnostima definisanim internim aktima DRI; Veće angažovanje eksperata sa odgovarajućim specijalističkim znanjima u oblasti eksterne revizije javnog sektora.
4.2.1.2	Izraditi Komunikacionu strategiju DRI za period 2025 - 2028. godine i Akcioni plan za implementaciju	- Izrađena Komunikacionu strategiju DRI za period 2025 - 2028. godine i Akcioni plan	Državna revizorska institucija	2022	2026		-	40.000 €	-	Budžet CG, Donacija	Pronaći alternativno rješenje za dobijanje povratnih informacija o stepenu zadovoljstva ciljnih

	Komunikacione strategije DRI za period 2025 - 2028. godine	- Povećan stepen implementacije Komunikacione strategije DRI za period 2025-2028. i Komunikacione strategije 2025-2028.									grupa sa primjenom dosadašnje komunikacione politike DRI (uživo i onlajn);
4.2.1.3	Izraditi Strategiju upravljanja ljudskim resursima DRI za period 2026 - 2029. godine i Akcioni plan za implementaciju Strategije upravljanja ljudskim resursima DRI za period 2026 - 2029. godine	- Izrađena Strategija upravljanja ljudskim resursima DRI za period 2026 - 2029. godine sa Akcionim planom - Povećan stepen implementacije Strategije upravljanja ljudskim resursima DRI 2026 - 2029.	Državna revizorska institucija	2022	2026		-	40.000 €	-	Budžet CG, Donacija	Prioritizacija obaveza zaposlenih u izradi strateških dokumenata; Angažovanje većeg broja zaposlenih u izradi Komunikacione strategije.
OPERATIVNI CILJ 4.2.2		Povećati kvalitet revizija									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
4.2.2.1	Izraditi srednjoročni plan revizije DRI	- Povećan stepen realizacije Srednjoročnog plana revizije uspjeha 2020 – 2024.; - Izrađen Srednjoročni plan finansijske revizije i revizije pravilnosti DRI 2023-2026. i otpočeta implementacija	Državna revizorska institucija	2022	2026		-	30.000 €	-	Budžet CG, donacija	Blagovremen i uspješno završen postupak izbora i imenovanja petog člana Senata i predsjednika Senata od strane Skupštine; Uvođenje sistematizovanog načina praćenja implementacije revizorskih preporuka od

											strane Skupštine Crne Gore; Prijem dodatnog broja revizorskog kadra zavisi od blagovremenog obezbjeđivanja i opremanja prostornih kapaciteta DRI.
4.2.2.2	Izraditi Smjernice za reviziju zaštite životne sredine	Izrađene Smjernice za reviziju životne sredine	Državna revizorska institucija	2022	2023	DRI je odustala od realizacije ove aktivnosti, jer ista nije prepoznata kao strateški prioritetna za period 2025 – 2026. godine u Strateškom planu razvoja DRI.	-	30.000 €	-	Budžet CG, Donacija	Primjenjivati postojeće međunarodne smjernice za vrhovne revizorske institucije (ISSAI) za oblast revizije životne sredine, kao što su Smjernice INTOSAI Inicijative za razvoj (IDI) za reviziju oblasti u vezi sa ciljevima održivog razvoja.
4.2.2.3	Ojačati reviziju uspjeha	Povećan broj revizija uspjeha, broj sektora unutar DRI za reviziju uspjeha, broj obuka i paralelnih revizija uspjeha	Državna revizorska institucija	2022	2026		-	30.000 €	-	Budžet CG, Donacija	Jedna od aktivnosti iz "EU4PFM" projekta se odnosi na jačanje kapaciteta revizorskog kadra u oblasti revizije uspjeha, što će podrazumijevati organizovanje obuka na početnom nivou i na naprednom nivou kroz mentorstvo i

											praktični rad na revizijama. Obuke se realizuju u III/IV Q 2025. godine, II i III Q 2026 i II Q 2027. Angažovanje većeg broja revizorskog kadra na revizijama uspjeha.
OPERATIVNI CILJ 4.2.3		Unaprijediti digitalizaciju revizije i proces praćenja implementacije preporuka revizije									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
4.2.3.1	Nabaviti, razviti i implementirati sofver za upravljanje postupkom revizije DRI	Uspostavljen AMS sistem za upravljanje postupkom revizije shodno potrebama DRI	Državna revizorska institucija	2023	2026	DRI je odustala od realizacije ove aktivnosti u okviru Programa PFM za period 2022 – 2026. godine iz razloga što je realizacije ove aktivnosti planirana u 2027. godini u Strateškom planu razvoja DRI.	-	500.000 €	-	Budžet CG Donacija	DRI planira u 2025. godini da raspiše postupak javne nabavke sistema za upravljanje procesom revizije, međutim kako uspješnost postupka ne zavisi od Institucije, ne postoji garancija da će se postupak blagovremeno i uspješno realizovati. Usljed nedostatka specijalističkih znanja u ovim oblastima, za naredne slične projekte, planirati angažovanje međunarodne ekspertske podrške.

4.2.1.2	Osigurati punu primjenu Smjernica za izradu, praćenje i kontrolu realizacije preporuka Državne revizorske institucije kroz Registar preporuka	Povećan broj kontrolisanih revizorskih preporuka u odnosu na broj datih preporuka	Državna revizorska institucija	2022	2026	DRI je odustala od realizacije ove aktivnosti iz razloga što je ova aktivnost obuhvaćena indikatorom u inoviranom Akcionom planu “Procenat kontrole realizacije preporuka DRI” tako da će se realizacija iste mjeriti kroz ocjenu ispunjenja indikatora.	-	50.000 €	-	Budžet CG, Donacija	Ocjena primjene i inoviranje Smjernica za izradu, praćenje i kontrolu realizacije preporuka DRI shodno međunarodnim standardima. Sprovođenje istraživanja unutar DRI o primjeni aplikacije za praćenje revizorskih preporuka od strane revizorskog kadra i predlaganje nadogradnje aplikacije u zavisnosti od potrebe Institucije.
PODSISTEM CILJ 4.3		Koordinacije borbe protiv prevara (AFCOS)									
Indikator		Početna vrijednost		Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost u 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	
Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) su privremeno zatvoreni		Poglavlje 32 otvoreno		Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti		Uspostavljen sistem upravljanja slučajevima za nepravilnosti i prevare u kontekstu IPA fondova (Poglavlje 32 i dalje otvoreno)				Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) privremeno zatvoreni	
OPERATIVNI CILJ 4.3.1		Unaprijeđenje funkcionisanja AFCOS sistema									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
4.3.1.1	Uspostavljanje pravne osnove i unaprijeđenje koordinacije:	Redovno održavanje koordinacionih	Ministarstvo finansija	2022	2026		-	Nisu potrebna	n/a	Budžet CGm Donacija	Uvesti redovne sastanke i/ili radne grupe za brzo donošenje i

	izmjena Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i donošenje podzakonskih akata	sastanaka AFCOS sistema						dodatna sredstva			finalizaciju ključnih zakonodavnih akata, kako bi se ubrzala procedura usvajanja zakonodavnih i drugih izmjena potrebnih za unaprijeđenje sistema
4.3.1.2	Razviti procedure za prevenciju, analizu rizika, otkrivanje, izvještavanje, koordinaciju i saradnju	Procedure razvijene	Ministarstvo finansija	2023	2024		I Q 2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	-
OPERATIVNI CILJ 4.3.2		Unaprijeđenje rada organa AFCOS mreže u oblasti upravljanja nepravilnostima									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
4.3.2.1	Izrada i usvajanje Komunikacione strategije i procedura komunikacije između organa AFCOS sistema i javnosti	Usvojena komunikaciona strategija	Ministarstvo finansija	2023	2024		IV Q 2026	500.000€	250.000,00€	IPA Donacija	Postaviti jasne rokove i odgovorne osobe za finalizaciju dokumenata
4.3.2.2	Uspostaviti sistem upravljanja slučajevima za nepravilnosti i prevare u kontekstu IPA fondova	povećanje broja službenika obučenih za upravljanje nepravilnostima		2023	2024		-				
OPERATIVNI CILJ 4.3.3		Jačanje administrativnih kapaciteta AFCOS sistema									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke

4.3.3.1	Analiza potreba za obukom i izrada plana obuke	Smanjen % prijava nepravilnosti vraćenih agencijama za implementaciju na reviziju i ispravku	Ministarstvo finansija	2023	2024		I Q 2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, donacija	Proširiti obim na veći broj zaposlenih u svim relevantnim institucijama. Takođe, implementirati specifične obuke usmjerene na nove izazove u oblasti upravljanja nepravilnostima i prevarama (posebno u kontekstu novih tehnologija i metoda prevencije)
4.3.3.2	Obuka o upravljanju nepravilnostima i izvještavanju za organe koji koriste pretpristupne fondov			2023	Kontin.		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a		
4.3.3.3	Poboljšati izvještavanje o nepravilnostima			2023	2024		I Q 2025	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a		
4.3.3.4	Obuka o prevarama, korupciji i drugim nepravilnostima u sistemu (AFCOS mreža) i zaštita uzbunjivača	Kontinuirano sprovođenje obuka		2023	Kontin.		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a		
OPERATIVNI CILJ 4.3.4		Unaprijeđenje zaštite finansijskih interesa EU									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status realizacije	Novi rok	Sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
4.3.4.1	Izrada i usvajanje Strategije za borbu protiv prevara i upravljanja nepravilnostima u cilju zaštite finansijskih interesa EU za period 2023-2026 sa pratećim Akcionim planom	Usvojena Strategije za borbu protiv prevara i upravljanje nepravilnostima	Ministarstvo finansija Odjeljenje za suzbijanje nepravilnosti i prevara	2023	2025		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG Donacija	Osnaživanje pravnog okvira i ubrzavanje procesa donošenja ključnih dokumenata. Uvesti redovne sastanke i/ili radne grupe za brzo donošenje i finalizaciju ključnih zakonodavnih akata, kako bi se ubrzala procedura usvajanja

											zakonodavnih i drugih izmjena potrebnih za unaprijeđenje sistema. Intenziviranje obuka. Nastaviti sa obukama, ali proširiti obim na veći broj zaposlenih u svim relevantnim institucijama. Takođe, implementirati specifične obuke usmjerene na nove izazove u oblasti upravljanja nepravilnostima i prevarama (posebno u kontekstu novih tehnologija i metoda prevencije). Brža finalizacija strateških dokumenata i analiza. Postaviti jasne rokove i odgovorne osobe za finalizaciju dokumenata kao što su Komunikaciona strategija, Smjernice za upravljanje nepravilnostima i Strategija za borbu protiv prevara. Takođe, važna je kontinuirana procjena rizika i
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

											redovno ažuriranje metodologije na temelju novih saznanja.
PODSISTEM CILJ 4.4		Poboljšanje efikasnosti Revizorskog tijela									
Indikator		Početna vrijednost		Ostvarena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost u 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	
Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) su privremeno zatvoreni		Poglavlje 32 otvoreno		Završene su izmjene i dopune Zakona o reviziji sredstava iz EU fondova za podnošenje Skupštini; Podzakonski akti Revizorskog tijela isu identifikovani i pripremljeni za dalje usvajanje		Završene su izmjene i dopune Zakona o reviziji sredstava iz EU fondova za podnošenje Skupštini; Podzakonski akti Revizorskog tijela su identifikovani i pripremljeni za dalje usvajanje..				Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) privremeno zatvoreni	
OPERATIVNI CILJ 4.4.1		Unaprijeđenje zakonodavnog okvira									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
4.4.1.1	Usklađivanje Zakona o reviziji sredstava iz fondova EU i podzakonskim akta sa standardima revizije i budućim zahtjevima EU	Broj usklađenih/novih pravnih akata vezaih za oblast revizije sredstava iz fondova EU	Revizorsko tijelo	2023	2026		-	200.000€	200.000€	TWL IPA Budžet CG	U cilju unapređenja zakonodavnog okvira Revizorskog tijela, potrebno je usvajanje izmjena i dopuna Zakona o reviziji sredstava EU fondova, Zakona o zaradama u javnom sektoru u kome su prepoznati zvanja i koeficijenti zaposlenih u Revizorskom tijelu, kao i donošenje podzakonskih akata.
OPERATIVNI CILJ 4.4.2		Jačanje kapaciteta i povećanje efikasnosti sprovođenja revizija									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status	Novi rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke

4.4.2.1	Obuka revizora o zatvaranju IPA II programa i novinama u vezi sa programskim periodom IPA III	Broj obučениh revizora	Revizorsko tijelo	2022	2026		-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG Donacija	Konstantna edukacija, kako bi Revizorsko tijelo izvršavalo osnovnu funkciju definisanu Zakonom o reviziji sredstava iz EU fondova.
PODSISTEM CILJ 4.5		Operacionalizacija funkcije budžetske inspekcije									
Indikator		Početna vrijednost		Ostvaena vrijednost u 2023.		Ostvarena vrijednost u 2024.		Trend		Ciljana vrijednost u 2026.	
Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) su privremeno zatvoreni		Poglavlje 32 otvoreno		Kadrovski i organizaciono osnažen		Kadrovski i organizaciono osnaženi				Pregovori o poglavlju 32 (Finansijski nadzor) privremeno zatvoreni	
OPERATIVNI CILJ 4.5.1		Uspostavljanje zakonodavnog okvira									
Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status	Nov rok	Planrana sredstva	Utoršena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
4.5.1.1	Izraditi regulatorni i metodološki okvir	Izrada Strategije razvoja budžetske inspekcije i Metodologije rada budžetske inspekcije	Ministarstvo finansija	2022	2026	Aktivnost nije realizovana jer se odustalo od izrade Strategije razvoja budžetske inspekcije i da se pristupilo izradi Zakona o budžetskoj inspekcija koji je i usvojen u decembru	-	Nisu potrebna dodatna sredstva	n/a	Budžet CG, Donacija	Od značaja je da se kadrovski kapaciteti budžetske inspekcije ojačaju kako bi u narednom periodu veći broj inspektora bio u prilici da od početka implementacije planiranih aktivnosti, budu uključeni.
OPERATIVNI CILJ 4.5.2		Izgradnja kapaciteta									

Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Početak	Završetak	Status	Nov rok	Planirana sredstva	Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Preporuke
4.5.2.1	Zapošljavanje i obuka osoblja	Povećanje broja inspektora i broj obuka	Ministarstvo finansija	2022	2026		-	Aktivnost 14 002 003 004 Cca. 700.000,00 €		Budžet CG	Imajući u vidu da je postupak postavljena budžetskih inspektora zahtjevan i dugotrajan neophodno je preduzeti korake u cilju zadržavanja kadrova u budžetskoj inspekciji.
4.5.2.2	Uspostavljanje, razvoj i održavanje IT sistema za otkrivanje i prijavljivanje nepravilnosti u javnom sektoru, i obuka za isti			2023	2026	MJU je preuzeo jedinstveni informacijski sistem za sve inspekcije uključujući budžetsku inspekciju koja će započeti sa korišćenjem istog u IQ 2025. godine	-	500.000€	-	Budžet CG	-